

6. Det åbne land

Nikkende Kobjælde

6.0 Det åbne land

Kommunerne har ansvaret for planlægningen i det åbne land og kan aktivt omsætte mål og prioriteringer til handling, så der sikres en sammenhængende planlægning mellem by og land. Ved planlægningen af det åbne land skal der ske en afvejning mellem en lang række interesser samt sikres en balance mellem benyttelse og beskyttelse.

Benyttelse

Benyttelsesinteresserne knytter sig især til jordbrug (landbrug, gartneri og skovbrug), skovrejsning og friluftsliv.

Agerjord i omdrift er den dominerende arealanvendelse i det åbne land. Prioritering af jordbrugsinteresserne udelukker dog ikke forpligtelser til at varetage miljø og naturhensyn, som beskyttelse af grundvand, overfladevand og natur.

Skovene i Assens Kommune er med sine vigtige funktioner, som levested for dyr og planter, beskyttelse af drikkevand samt oplevelsessted for borgere og besøgende, en vigtig ressource for både dyr og mennesker. Skovrejsning kan dog også være uønsket i landskaber, hvor skoven vil sløre væsentlige rekreative, geologiske, biologiske eller landskabsæstetiske værdier.

Nærhed til attraktive naturområder er en væsentlig faktor for befolkningens valg af bolig. Attraktive bynære landskaber og naturområder spiller derfor en stigende rolle som forudsætning for tiltrækning af borgere og erhvervsliv til Assens Kommune. Et varieret landskab, der rummer mangfoldige muligheder for aktiviteter i land og byzone kan således være med til at styrke velfærd, sundhed og livskvalitet i kommunen.

Beskyttelse

Beskyttelsesinteresserne knytter sig især til naturområder, spredningskorridorer, internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000), landskab, geologi, kulturmiljøer, grundvand samt overfladevand i søer, vandløb og kystområder.

Naturområder i Assens Kommune omfatter overdrev, enge, strandenge, moser, heder, vandhuller, vandløb og søer. Beskyttelsen af vores naturområder er et væsentlig bidrag til beskyttelsen af den biologiske mangfoldighed. Det er i den sammenhæng vigtigt, at områdernes kvaliteter sikres gennem målrettet naturpleje, genopretning af naturområder, forbedring af arternes levesteder og spredningsmuligheder med videre.

I Natura 2000-områderne skal der sikres gunstig bevaringsstatus for de arter og/eller naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for de enkelte områder. Det medfører i visse tilfælde et øget fokus på aktiviteter indenfor og udenfor områderne, som kan forventes at påvirke udpegningsgrundlaget.

Landskabet er i dag et resultat af naturgivne forudsætninger og menneskelig aktivitet. Det er vigtigt at sikre landskaber med stor oplevelsesværdi i form af særlige kulturhistoriske spor og landskaber med stort indhold af geologiske, naturmæssige og visuelle kvaliteter.

Områder med særlig geologisk interesse omfatter større områder, hvor terrænformerne afspejler landskabets tilblivelse eller blotlagte aflejringer. Disse områder ønskes ikke sløret med bebyggelse eller beplantning.

Det danske landskab er et kulturlandskab, der rummer et utal af kulturhistoriske spor fra de tidligste bopladser til i dag. Nogle af de tydeligste gamle kulturspor er gravhøje og landsbykirker. Formålet med beskyttelse af kulturmiljøerne er at hindre, at byggeri eller tekniske anlæg skal forringe eller ødelægge væsentlige repræsentative og egnstypiske kulturmiljøer.

Sikring af rent grundvand på både kort og langt sigt er vigtig. Hele kommunens drikkevandsforsyning stammer fra grundvand. Cirka 80 % af det åbne land i kommunen er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser. I de vandplaner staten udarbejder stilles der krav til grundvandets kvalitet. Kommunen skal herefter udarbejde handleplaner, der sikrer, at de ønskede kvalitetsmål opnås.

Overfladevandet i søer, vandløb og kystområder er væsentlige naturelementer, der definerer livsbetingelserne for dyr og planter, samtidig med, at de tjener som økologiske forbindelser mellem forskellige naturtyper. Overfladevandet og dets nære omgivelser er desuden af stor rekreativ værdi for kommunens borgere.

Kvaliteten af vandet i vandløb og søer er især påvirket af spildevandsafledning i det åbne land og afstrømning af næringsstoffer fra dyrkede arealer. I de vandplaner staten udarbejder stilles der krav til overfladevandets kvalitet. Kommunen skal herefter udarbejde handleplaner, der sikrer at de ønskede kvalitetsmål opnås.

6.1 Planlægning - byggeri og anlæg i det åbne land

Danmark er delt op i tre zoner: Byzone, sommerhuszone og landzone.

Landzone - det åbne land - omfatter den del af kommunen, som ligger uden for by- og sommerhuszone. Det åbne land rummer mange funktioner, herunder jordbrug, skovbrug, bosætning i landsbyer og mindre bebyggelser, rekreative anlæg, trafik anlæg, tekniske anlæg, råstoffer med videre. Det åbne land rummer tillige, naturen, geologien samt kulturelle og landskabelige interesser.

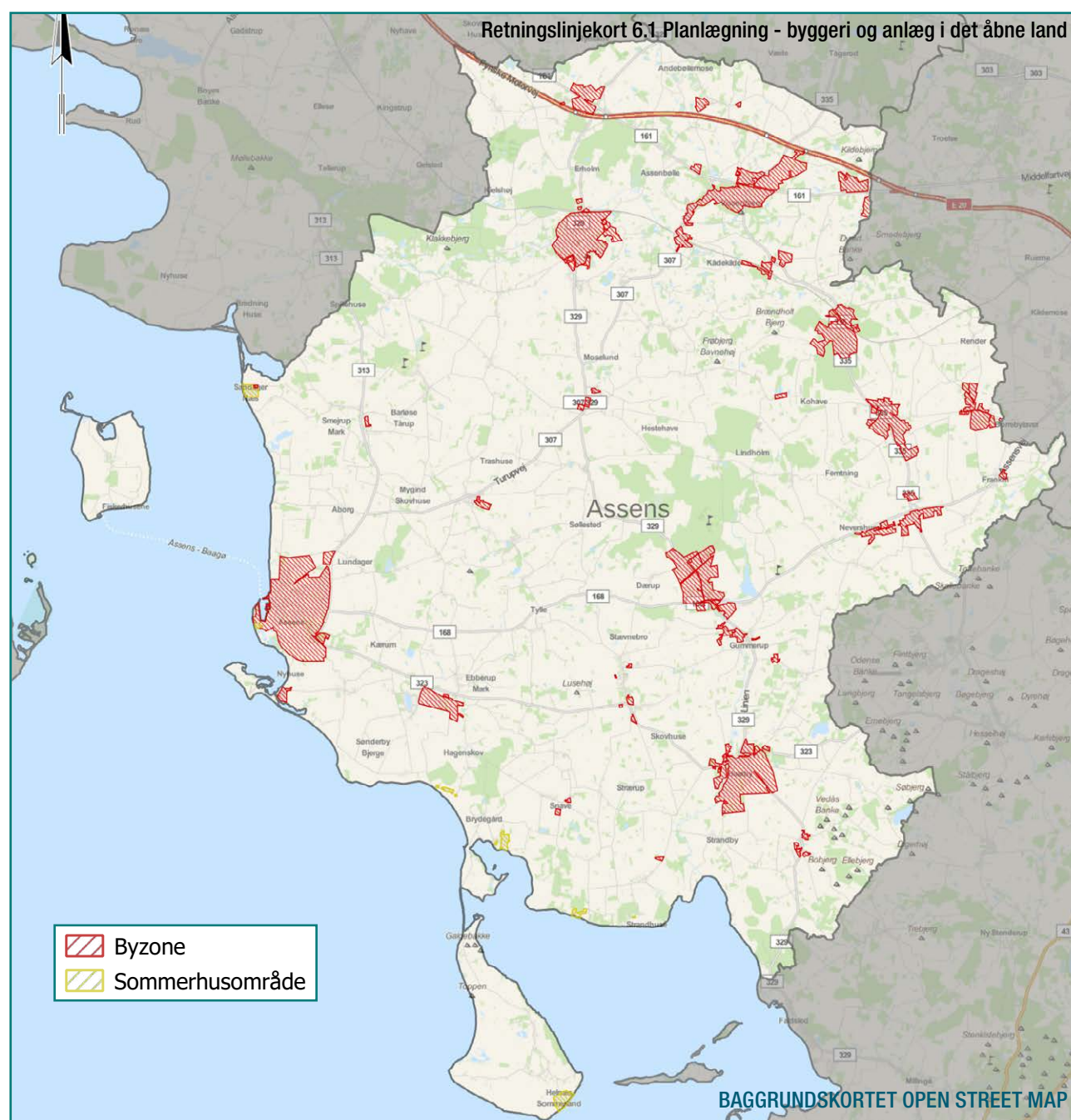
Vision

Det åbne land skal fremmes som den del af kommunen, hvor planlægning og forvaltning sker på naturens og landskabets præmisser. I det åbne land skal der være plads til, at folk med forskellige behov og synspunkter kan leve side om side i respekt for hinanden og under hensyntagen til værdierne i det åbne land.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at friholde landskabet uden for byerne og landsbyerne for bebyggelse, der ikke har tilknytning til det primære jordbrugs-, skovbrugs- eller fiskerierhverv.
- at arbejde for at sikre landområdernes bæredygtige udviklingsmuligheder, der dels kan tilgodese områdernes udviklingsbehov og dels respektere natur-, miljø- og landskabsværdierne i kommunen.

Retningslinjer

Retningslinjerne danner baggrund for forvaltningen af landzonen jf. Planlovens §§ 35 til 38. Retningslinjerne gælder for planlægning i landzone, hvor der ikke skal ske overførsel til byzone.

Retningslinjerne omfatter endvidere bestemmelser for landzoneadministrationen efter Planlovens § 35, dog ikke for så vidt angår landbrug, spildevand, egentlige ferie og fritidsanlæg samt tekniske anlæg, hvor der henvises til de respektive afsnit.

6.1.1 Nybyggeri og etablering af anlæg i landzonen ved bymæssig bebyggelse

Planlægning for eller meddelelse af landzonetilladelse til nybyggeri og etablering af anlæg kan normalt kun ske i tilknytning til eksisterende bymæssig bebyggelse, og skal som udgangspunkt ske som huludfyldning, eller ved afrunding af landsbyen.

6.1.2 Nybyggeri og etablering af anlæg i landzonen uden tilknytning til bymæssig bebyggelse

Planlægning for eller meddelelse af landzonetilladelse til nybyggeri og etablering af anlæg uden tilknytning til eksisterende bymæssig bebyggelse kan kun ske i forbindelse med virksomheder eller andre anlæg, som naturligt eller traditionelt er knyttet til det åbne land på grund af ressourceudnyttelse. Der kan endvidere i særlige tilfælde meddeles tilladelse til erstatningsbyggeri i det åbne land.

6.1.3 Krav til spildevands og affaldshåndteringsforhold ved boliger med flere

Etablering af boliger samt etablering eller udvidelse af institutioner og virksomheder med videre i det åbne land kan først ske, når spildevandsafledningen kan foregå til et renseanlæg med tilstrækkelig kapacitet eller i øvrigt miljømæssigt forsvarligt og under overholdelse af recipientkvalitetsplanen for den anvendte recipient. Spildevandsforholdene skal som hovedregel løses ved afskæring af spildevandet til et kommunalt centralrenseanlæg med videregående rensning og næringsstoffsaltjernelse, eller ved etablering af nedslivningsanlæg, minibiologisk rensning eller samletank med bortkørsel til et kommunalt centralrenseanlæg. Etablering og udvidelse af virksomheder med videre forudsætter endvidere, at der er etableret ordnede affaldshåndteringsforhold.

6.1.4 Hensyn til det overordnede vejnet

Der kan ikke placeres nye blivende anlæg inden for beskyttelseslinjerne for byggelinjesikrede fremtidige veje. Planlægning for nybyggeri eller etablering af anlæg inden for interessezoner for fremtidige veje kan ikke finde sted, før den pågældende kommune efter forhandling med regionplanmyndigheden har godtgjort, at eventuelle problemer i forhold til vejinteresserne kan løses tilfredsstillende. Ved udlæg af arealer i det åbne land skal det sikres, at udlægget ikke giver anledning til trafikale problemer på det overordnede vejnet.

Udlæg af arealer kan ikke finde sted, før det er godtgjort, at eventuelle problemer i forhold til det overordnede vejnet, herunder også vejreservationer, kan løses tilfredsstillende.

6.1.5 Hensyn til kommuneplanens øvrige retningslinjer

Landzoneplanlægningen og landzoneadministrationen skal endvidere ske i respekt af retningslinjerne for følgende emner:

- I. Støjende fritidsaktiviteter jævnfør afsnit 4.5
- II. Stilleområder jævnfør afsnit 4.6
- III. Vindmøller jævnfør afsnit 5.1
- IV. Teleanlæg jævnfør afsnit 5.4
- V. Affaldsbehandling jævnfør afsnit 5.5
- VI. Forsvarets anlæg jævnfør afsnit 5.6
- VII. Landskab jævnfør afsnit 6.3
- VIII. Kulturhistoriske værdier jævnfør afsnit 6.4
- IX. Natur jævnfør afsnit 6.5
- X. Lavbundsarealer og vådområder jævnfør afsnit 6.6
- XI. Landbrug jævnfør afsnit 6.7
- XII. Råstoffer jævnfør afsnit 6.9
- XIII. Geologi jævnfør afsnit 6.11
- XIV. Grundvandsbeskyttelse jævnfør afsnit 7.1
- XV. Vandløb, søer og kystvande jævnfør afsnit 7.2 til 7.4
- XVI. Erhvervslokalisering (konsekvensområder) jævnfør afsnit 2.4.

6.1.6 Hensyn til kommuneplanens retningslinjer omkring støj

Anvendelse af landzonearealer til støjende anlæg eller ny støjfølsom arealanvendelse skal ske i respekt af retningslinjerne for følgende emner:

- I. Støj fra virksomheder jævnfør afsnit 2.6
- II. Støj fra veje jævnfør afsnit 3.1
- III. Støj fra jernbaner jævnfør afsnit 3.3
- IV. Støj fra støjende fritidsanlæg jævnfør afsnit 4.5
- V. Støj fra vindmøller jævnfør afsnit 5.1
- VI. Støj fra forsvarrets anlæg jævnfør afsnit 5.6

I forbindelse med planlægning skal det sikres, at der ikke er støjmæssige problemer forbundet hermed. Der skal derfor redegøres for de støjmæssige forhold ved udlæg af nye arealanvendelser, ligesom planerne skal indeholde en egentlig dokumentation, når der er begrundet tvivl om overholdelse af kommuneplanens støjkrav.

Redegørelse

Det åbne land - landzonen - er under hårdt pres, og der er flere aktører om at sætte dagsordenen, end tilfældet var tidligere, hvor det stort set var landbruget, der var enerådende og styrende for udviklingen.

I dag er landbruget under omstrukturering. Det påvirker det åbne lands struktur og ikke mindst indhold. Der er i dag flere syn på, hvad det åbne land er, og hvad det skal kunne. Fire udbredte opfattelser af det åbne land og landdistrikterne er:

- Det åbne land med landbruget som centrum.
- Det åbne land som opland til byerne.
- Det åbne land som en mentalt betinget forestilling om idyl.
- Det åbne land som lokalsamfund, der kan og skal udvikle sig selv på nye formler.

Til de forskellige opfattelser knytter sig forskellige behov og mange væsentlige samfundsmæssige interesser, hvor jordbruget, infrastruktur, tekniske anlæg, rekreative formål, bosætning, byudvikling med videre er eksempler herpå. Det er kommunens opgave, at foretage en afvejning af behovene i forhold til værdierne i det åbne land og sikre en hensigtsmæssig planlægning, hvor der skal være plads til alle.

Centrale problemstillinger

Hovedformålet med zoneinddelingen og landzoneadministrationen er at forhindre spredt bebyggelse i det åbne land og dermed sikre en klar grænse mellem by og land, og at byudvikling sker, hvor der gennem planlægningen er åbnet mulighed for det.

Sigtet er at forbeholde landzonen til jordbrugserhvervene og at tilgodese landskabs- og naturværdier samtidig med, at egentlig byudvikling sker, hvor planlægningen åbner mulighed for det. Zoneinddelingen skaber herved en klar grænse mellem by og land, for hermed at fremme bevarelsen af bl.a. natur- og kulturhistoriske værdier, og miljøkonflikter undgås

Hovedsigtet med planlægningen de sidste 30 år har blandt andet været at undgå byspredning for derigennem at sikre en hensigtsmæssig samfundsudvikling med hensyntagen til allerede foretagne offentlige investeringer i infrastruktur som veje, jernbaner, kollektiv trafik, og skolestrukturer, børnepasningsfaciliteter og anden offentlig service. Samtidig har jordbruget kunne sikres tilstrækkelige dyrkningsarealer og gode udviklingsmuligheder.

Opfattelsen af det åbne land med landbruget som centrum er på retur pga. jordbrugets strukturændringer, og der er som følge heraf en anden anvendelse af det åbne land og en anden bosætningsstruktur end tidligere. Der er færre og større landbrug og dermed flere, der lever af andet end landbrugserhvervet. Som følge heraf efterspørges der i landdistrikterne fleksible udviklingsmuligheder, der kan danne grundlag for nye eksistensmuligheder og nye muligheder for at fremme en positiv udvikling.

Planlovens bestemmelser på landzoneområdet giver muligheder for at udnytte overflødiggjorte bygninger til andre formål, herunder til forskellige erhvervsformål jævnfør faktaboks.

Planloven muliggør, at overflødiggjorte bygninger i landzone kan anvendes til:

- Håndværksvirksomhed
- Industrivirksomhed
- Mindre butikker
- Liberale erhverv
- Forenings og fritidsformål
- Én bolig
- Lager og kontorformål

Under forudsætning af,

- at virksomheden eller boligen etableres i bestående bygninger, der ikke om- eller tilbygges i væsentligt omfang
- bygningerne ikke er opført inden for de seneste 5 år.

I landzone kræver det som udgangspunkt en landzonetilladelse at:

- foretage udstykning
- opføre nyt byggeri
- ændre anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer.

Det er Byrådet, som er myndighed, og som ved den enkelte ansøgning skal foretage en konkret afvejning i forhold til de mange hensyn, der ligger bag landzonebestemmelserne.

Retningslinjerne for udviklingen i det åbne land danner en del af baggrunden for landzoneadministrationen. Landzonebestemmelserne fastholder fortsat, at egentlig byudvikling skal ske i tilknytning til byerne, og at landzonen i videst muligt omfang skal friholdes for bebyggelse, der ikke er nødvendigt for jordbrugs, skovbrugs- eller fiskerierhvervet.

På trods af dette betyder efterspørgslen på attraktive bosætningsmuligheder og erhvervsarealer, at presset for at udnytte det åbne lands mest attraktive arealer til attraktiv bosætning og lignende er stigende.

Derudover øges presset på det åbne lands arealer også af andre behov. Udbygningen af vindmøller, motorvejsanlæg, teleanlæg med videre er eksempler herpå.

Samtidig stilles der i stigende omfang også større krav til mulighederne for at få adgang til at benytte det åbne land til rekreative formål eksempelvis til golfbaner, campingpladser, sommerhuse, feriecentre med videre.

Det åbne lands landskaber, natur og miljø udgør som ovenfor nævnt også væsentlige udviklingsmæssige ressourcer, der også har væsentlig betydning for bosætning og turisme. Eksempler her på er rent vand, rene badestrande, smukke og varierede landskaber, natur samt velbevarede kulturmiljøer, som tiltrækker turister og bosættere.

Det åbne land skal således samlet set give plads til mange forskellige formål, som i vidt omfang kun kan tilgodeses, hvis der sikres en fornuftig balance mellem benyttelsen og beskyttelsen af det åbne land.

Strategi og handlinger

Relation til den egentlige byudvikling jævnfør afsnit 2.1 Bymønstre og 2.2 Bæredygtig byudvikling i hovedstrukturen har Assens Kommune et relativt fintmasket mønster af mange mindre byer og små landsbyer i landområderne. Enkelte af disse byområder har udarbejdet en udviklingsplan med arealudlæg, som det har været muligt at imødekomme i henhold til gældende lovgivning og den ønskede bymønstrestruktur.

Hvor der ikke udlægges deciderede arealer til byudvikling, skal der stadig være mulighed for erhvervs og boligudvikling. Dette vil kunne ske som huludfyldning og ibrugtagning af overflødig bygninger til blandt andet en lang række forskellige håndværks og servicevirksomheder.

Et andet middel til at sikre mindre landsbysamfund udviklingsmuligheder er at udarbejde landzonelokalplaner, der på baggrund af en helhedsvurdering af landsbyen kan skabe rum for en vis udvikling. En landzonelokalplan er et udtryk for egentlige planlægningsmæssige overvejelser over en landsbys udvikling, og en landzonelokalplan vil kunne skabe lidt mere rummelige rammer for udviklingen i en landsby end almindelig huludfyldning. De planlægningsmæssige overvejelser vil være med til at sikre, at der tages de nødvendige hensyn til landsbyernes kulturhistoriske bevaringsværdier, samtidig med at byen gives bedre udviklingsmuligheder.

Herudover kan der være andre tilfælde, hvor det vil være hensigtsmæssigt at gennemføre en nødvendig planlægning for en ny aktivitet eller anlæg i det åbne land med videre via en landzonelokalplan. Det kunne typisk være en golfbane (der ligger uden for kystnærhedszonen), et offentligt besøgsområde med tilknyttede publikumsfaciliteter eller et spildevandsanlæg.

Afvejningshensyn

Der er en række hensyn, som skal indgå i vurderingen i forbindelse med landzoneadministrationen og landzoneplanlægningen. Nogle af disse hensyn fremgår af de øvrige afsnit i kommuneplanen under de enkelte emner jævnfør retningslinje 6.1.5 og 6.1.6.

Bortskaffelse af spildevand og affald

Planloven tilsigter blandt andet at forebygge forurening af miljøet. Under hensyn hertil finder Byrådet det blandt andet væsentligt, at nye boliger, institutioner og virksomheder med videre ikke lokaliseres i det åbne land med mindre, der er etableret forsvarlige bortskaffelsesforhold for spildevand og affald.

Fremtidige veje

Kommuneplanen indeholder planer for en række fremtidige vejanlæg i form af enten byggelinjesikrede strækninger eller interessezoner for fremtidige veje. Der er derfor medtaget en retningslinje til sikring af, at disse vejanlæg kan etableres i overensstemmelse med planlægningen jævnfør også afsnit 3.1. Ligeledes er der i retningslinjerne medtaget bestemmelser om, at der ved udlæg af arealer i det åbne land skal sikres, at udlægget ikke giver anledning til trafikale problemer på det overordnede vejnet med videre.

6.2 Planlægning i kystnærhedszonen

Kystnærhedszonen er fastlagt i planloven og dækker som udgangspunkt kyststrækningen fra strandkanten og ca. 3 km ind i landet, dog med lokale variationer. Den dækker de dele af kysten, der ligger i sommerhusområder og i landzone, dvs. ikke områder, der er udlagt som byzone.

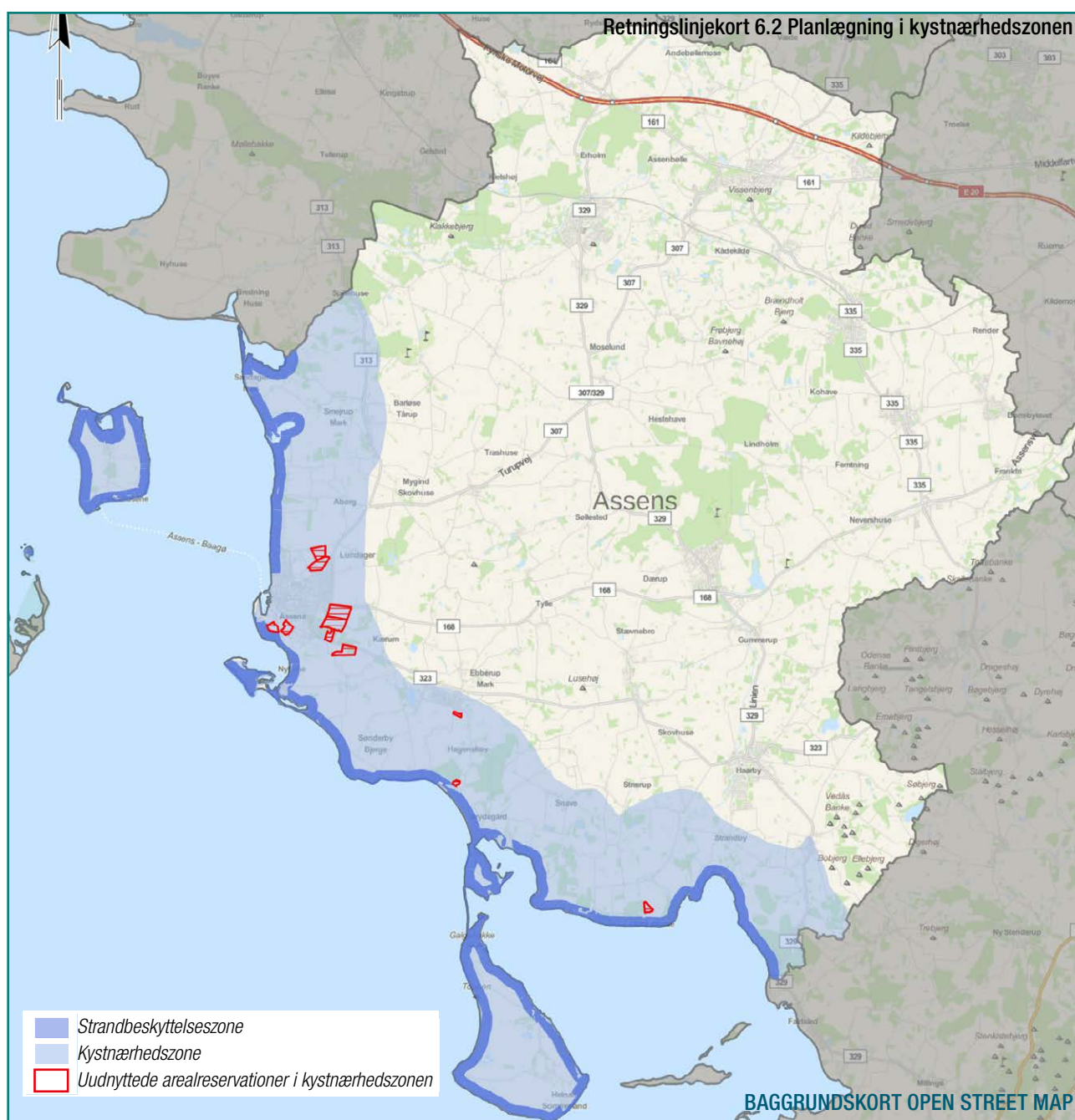
Kystnærhedszonen er en planlægningszone, hvor der i planloven fastsættes en række krav til kommunernes planlægning, og hvor udgangspunktet er, at landets kystområder søges friholdt for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængig af en kystnær placering.

Kystnærhedszonen er fastlagt i planloven og dækker som udgangspunkt kyststrækningen fra strandkanten og ca. 3 km ind i landet, dog med lokale variationer. Den dækker de dele af kysten, der ligger i sommerhusområder og i landzone, dvs. ikke områder, der er udlagt som byzone.

Der er i planloven en række statslige krav til kommuneplanens retningslinjer for den kystnære zone. Kommuneplanens retningslinjer implementerer direkte de statslige krav til planlægning i den kystnære zone samt indenfor strandbeskyttelseslinjen.

I de kystnære dele af byzonen angår kravene til planlægningen navnlig tilpasning af ny bebyggelse til eksisterende bebyggelsesforhold og landskab. Arealer i byzone er ikke omfattet af kystnærhedszonen.

Kystnærhedszonen stopper ved strandkanten, hvor også kommunens myndighedsrolle stopper. Farvandene ud for de danske kyster kaldes søterritoriet, og her er det også Kystdirektoratet, der er myndighed.

Vision

Forvaltningen af kystlandskaberne skal understøtte en naturlig udvikling af de dynamiske kyststrækninger og sikre, at kystlandskaberne fortsat udgør en væsentlig natur og landskabsressource.

Der skal sikres en planlægning, der beskytter kommunens kystlandskaber og samtidig åbner op for en hensigtsmæssig udvikling indenfor kystnærhedszonen.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at beskytte de værdifulde kystlandskaber ved at friholde dem for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængige af kystnær lokalisering.
- at sikre en planlægning, der giver mulighed for en aktiv benyttelse af kystlandskaberne i respekt for natur og landskabsværdierne.
- at arbejde for at sikre offentlighedens adgang til og benyttelse af kysterne.

Retningslinjer

6.2.1 Offentlighedens adgang

For planlægningen i kystnærhedszonen gælder, at offentlighedens adgang til kysten skal sikres og udbygges.

6.2.2 Kystnær lokalisering

I den kystnære zone kan der kun planlægges for byggeri og tekniske anlæg, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

6.2.3 Landzonetilladelser i den kystnære zone

Tilladelse efter Planlovens § 35 i den kystnære zone kan kun meddeles, såfremt det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser. Ved tilladelse til opførelse af erstatningsbyggeri / nybyggeri skal byggeriets placering vurderes i forhold til risikoen for oversvømmelse/ kysterosion.

6.2.4 Hensyn i de kystnære dele af byerne

I de kystnære dele af byzonerne skal der ved opførelse af ny bebyggelse samt til og ombygning af eksisterende bebyggelse tages hensyn til den kystlandskabelige helhed samt til bevaringsværdige helheder i bystrukturen, jævnfør dog kommuneplanens retningslinje 6.2.2. Dette forhold er særligt gældende for Assens, Torø Huse og Brunshuse.

6.2.5 Princip for ny bebyggelse i kystnærhedszonen

Ved udvikling af eksisterende bebyggede områder indenfor kystnærhedszonen skal ny bebyggelse som udgangspunkt placeres bagved eksisterende bebyggelse, med mindre der kan redegøres for, at den nye bebyggelse ikke vil føre til en væsentlig landskabelig påvirkning af kystlandskabet, jævnfør dog kommuneplanens retningslinje 6.2.2.

6.2.6 Planlægning der indvirker på søterritoriet

I den kystnære zone må der, bortset fra trafikhavneanlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg, kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet.

6.2.7 Lokalisering af ferie og fritidsanlæg

Nye ferie og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller eksisterende større ferie og fritidsbebyggelser.

6.2.8 Udlæg af sommerhusområder

I den kystnære zone må der kun udlægges nye sommerhusområder på baggrund af et landsplandirektiv. Eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til feriemål.

6.2.9 Terrænændringer

Inden for strandbeskyttelseslinjen kan der ikke foretages ændringer i tilstanden, herunder byggeri, terrænændringer, tilplantninger med videre, uden forudgående dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 15.

6.2.10 Kystbeskyttelse i forhold til bebyggelse og anlæg

I den kystnære zone må der, bortset fra trafikhavneanlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg, kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter særlig kystbeskyttelse.

6.2.11 Tekniske anlæg på kyststrækninger

På uforstyrrede kyststrækninger samt på kyststrækninger udenfor bymæssig bebyggelse må der ikke opsættes tekniske anlæg, med mindre der er en særlig funktionel eller sikkerhedsmæssig begrundelse herfor.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.2.11

Uforstyrrede kyststrækninger er strækninger, hvor der ikke er opført tekniske anlæg.

6.2.12 Udformning af tekniske anlæg på kyster

Såfremt der opstilles tekniske anlæg på kysterne skal disse i udformning og materialevalg tilpasses kystlandskabet. Kystsikring må kun foretages, hvor der ikke er andre muligheder for at sikre bebyggelse.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.2.12

Kystsikring kan undgås ved at ny bebyggelse rykkes længere væk fra kysten. Dette forhold skal vægtes meget tungt i sagsbehandlingen.

Redegørelse

Hensigten med kystnærhedszonen er at beskytte det danske kystlandskab, hvis udstrækning og variation er enestående i Europa. De danske kyststrækninger er flere steder noget af det mest uberørte natur og landskab Danmark har.

Det er en national interesse, at kystnærhedszonen uden for udviklingsområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af nærhed til kysten. De nationale planlægningsinteresser skal først og fremmest sikre, at kysterne friholdes for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængige af nærhed til kysten. Det indebærer blandt andet, at kommunerne skal vurdere alternative udviklingsmuligheder. Hovedsigtet er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi.

Assens Kommune er begunstiget af en meget lang kystlinje, der rummer mange kvaliteter og potentialer. Blandt andet har vi inden for den kystnære zone tre udpegede kystkulturmiljøer samt et på havnen i Assens by se kapitel 6.4. Den lange kyststrækning stiller krav til Assens Kommune om at være sit ansvar bevidst i forhold til en bevaring af kystlandskabernes kvaliteter.

Centrale problemstillinger

Den lange kystlinje i Assens Kommune er en betydelig ressource og styrke for kommunen i forhold til bosætning og turisme, eftersom nærheden til kysten og de aktivitetsmuligheder og rekreative muligheder, der følger deraf, har en stor effekt som tiltrækningskraft for bosættere og turister. Kysten som ressource vil derfor få en stadig større betydning for Assens Kommunes konkurrenceevne.

Det store fokus, der er på kystområdernes kvaliteter, fører dog også til et øget pres på kysten og kystlandskaberne. Der vil være en fortsat stigende efterspørgsel på eksisterende og nye boliger med nærhed til vandet samt på flere aktivitetsmuligheder som for eksempel naturturisme.

Bade og bådebroer

Private grundejere langs kysterne er også en gruppe, der vil kunne lægge et pres på selve kysten, da de har mulighed for at opstille private bade og bådebroer og lave kystsikring. Dette er ikke udbredt i Assens Kommune, men fokus skal alligevel være på at friholde kysterne for tekniske anlæg og på at sikre en naturlig udvikling af kystlandskaberne.

Mindre byer indenfor kystnærhedszonen

Assens Kommune har flere mindre bysamfund samt landsbyer indenfor kystnærhedszonen. Disse områder skal have mulighed for en nødvendig udvikling, og vil i kraft af deres afstand til selve kysten kunne udvikle sig uden at have en væsentlig påvirkning på selve kysten og det nære kystlandskab. Kun Torø Huse og Brunshuse ligger ud til kysten, og her åbnes der ikke mulighed for en yderligere byudvikling.

Assens Kommune har en central rolle i forbindelse med at sikre den nødvendige udvikling i kystnærhedszonen, uden at det bliver på bekostning af de landskabelige kvaliteter. Der skal dog være plads til boliger, til friluftsliv, til turisme, transport, landbrug og andet, der hører til i landzonen. Som myndighed og ikke mindst som landzonemyndighed indenfor kystnærhedszonen skal vi blot sikre en kvalitetsbetonet udvikling, hvor natur og landskab har høj prioritet.

Fremtidig udvikling i kystnærhedszonen

Assens by ligger indenfor kystnærhedszonen og boligudbygningen har hidtil været koncentreret mod nord og erhverv mod syd. Den kommende udbygning med erhverv

er planlagt fortsat i tilknytning til eksisterende erhverv, dog med fastholdelse af et udnyttet rammeområde øst for byen jævnfør kapitel 2.

Byudviklingen i Assens by sker primært som byfortætning, men der vil på sigt være behov for at inddrage nye arealer til byudvikling. Der peges derfor på en byvækstretning mod øst samt mod nord. En udvidelse af byen mod nord kræver en planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse. Der henvises til kapitel 2 for arealudlæg samt perspektivområder for byvækst.

Inden for kystnærhedszonen ligger en del arealer, der er planlagt via en lokalplan eller en kommuneplanramme alene. Arealerne er de fleste steder udnyttede i henhold til den planlagte anvendelse, men enkelte områder er reserveret til en anvendelse, der endnu ikke er udnyttet. De uudnyttede arealreservationer ønskes fastholdt til den hidtidige planlagte anvendelse. Områderne fremgår af retningslinjekort 6.2.

Kystlandskabernes uberørthed

Assens Kommune skal understøtte en planlægning, der sikrer kystlandskaberne som nationale interesseområder. Kommunen skal derfor være med til at sikre, at de danske kyststrækninger fortsat bevarer deres karakter og helhed, så også de efterfølgende generationer kan have glæde af at opleve de relativt uberørte kystlandskaber. Samtidig skal kommunen sikre, at der kan ske en udvikling der, hvor det er velbegrundet.

For at understøtte kyststrækningernes karakter og helhed skal hensynet til kysternes naturlige dannelsesprocesser indgå i sagsbehandlingen for nybyggeri helt tæt på kysten. Kystsikring skal vægtes i forhold til muligheden for at flytte byggeriet længere ind i land. Hvor kystsikring er en forudsætning for at sikre nyt byggeri, bør der kun undtagelsesvist åbnes op for, at der kan opføres erstatningsbyggeri helt tæt på kysten.

Landskabelige hensyn

I kommuneplanen er der udpeget særlige landskabelige/ geologiske beskyttelsesområder samt større sammenhængende landskabsområder. Nogle af disse ligger helt eller delvist inden for kystnærhedszonen. De særlige landskabelige beskyttelsesområder, og større sammenhængende landskabsområder, der ligger inden for den kystnære zone, skal som hovedregel friholdes for nye anlæg, og der kan kun planlægges for sådanne anlæg, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse herfor.

I tilknytning til bysamfund indenfor kystnærhedszonen, hvor der åbnes op for en byudvikling er det nødvendigt nøje at redegøre for byudviklingens påvirkning på hele kystlandskabet og ikke kun på selve kysten. Et princip der skal være styrende for byudviklingen er, at byudvikling og lignende skal ske i tilknytning til byerne og først og fremmest bag ved eksisterende bebyggelse.

I den del af kystnærhedszonen, der ikke er planlagt via en kommuneplanramme kan der alene ske yderligere bebyggelse i henhold til planlovens landzonebestemmelser.

Helnæs og Bågø

Helnæs og Bågø er afgrænsede samfund, der udelukkende ligger i kystnærhedszone. En administration af kystnærhedszonen i disse områder må ske under hensyntagen til, at der skal være de nødvendige udviklingsmuligheder for det pågældende samfund, så det kan overleve som attraktivt bosætningsområde med mulighed for turisme.

Turisme og friluftsliv

Turisme og friluftsliv hænger tæt sammen med tilgængeligheden til de kystnære landskaber. En strategi er derfor at sikre stforbindelser langs kysterne i sammenhæng med det kommunale og regionale stinet.

Generelle bestemmelser for planlægningen for kystnærhedszonen

Planlovens § 5 b fastsætter generelle bestemmelser for planlægningen for kystnærhedszonen. Bl.a. gælder følgende:

- Uden for udviklingsområder må der kun udlægges nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.
- Bortset fra trafikhaveanlæg og andre overordnede infrastruktur anlæg kan der kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter udlæg af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse.
- Der må ikke udlægges nye sommerhusområder.
- Eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til ferieformål.
- Ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.
- Offentlighedens adgang til kysten skal sikres og udbygges.

Kystnærhedszonen og strandbeskyttelseslinjen

Kystnærhedszonen må ikke forveksles med strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen. Reglerne for kystnærhedszonen gælder for kommunerne, der skal tage særlige hensyn, når de udarbejder kommune- og lokalplaner i områder ved kysten. Der er tale om en planlægningszone.

Hvor kystnærhedszonen er en planlægningszone, er strandbeskyttelseslinjen en forbudszone på 300 meter fra kysten, i sommerhusområder dog 100 meter. Hensigten med strandbeskyttelseslinjen er at friholde kystlandskabet nærmest kysterne for tilstandsændringer, hvorfor der inden for denne zone ikke må ske bebyggelse, terrænreguleringer med videre med mindre det er af så underordnet betydning, at en statslig dispensation kan opnås.

Reglerne for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen gælder for alle, der ejer arealer langs kysten. Her er tale om en forbudszone. Kystnærhedszonen er reguleret i planloven. Klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen er reguleret i naturbeskyttelsesloven.

Formålet med strandbeskyttelseslinjen er at sikre en generel friholdelse af kystområderne for indgreb, der ændrer den nuværende tilstand og anvendelse. Herved varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Det er Kystdirektoratet, der varetager administrationen af strandbeskyttelseslinjen.

6.3 Landskab

Assens Kommune har haft et ønske om at få et bedre, mere detaljeret og opdateret grundlag for forvaltningen af landskabet og de landskabelige interesser, og fik på den baggrund i 2013 foretaget en fuld kortlægning og analyse af landskabet efter landskabskaraktermetoden.

Kortlægningen har givet ny viden om landskabet, og temaet Landskab blev på den baggrund revideret i forbindelse med revisionen i 2017.

Ved den fremtidige forvaltning af landskabet er det vigtigt at have for øje, at landskabet er dynamisk, og at væsentlige ændringer i landskabet kan føre til et behov for en opdatering af landskabskortlægningen og de analyser og strategier, der er opstillet for landskabet i landskabskarakterkortlægningen.

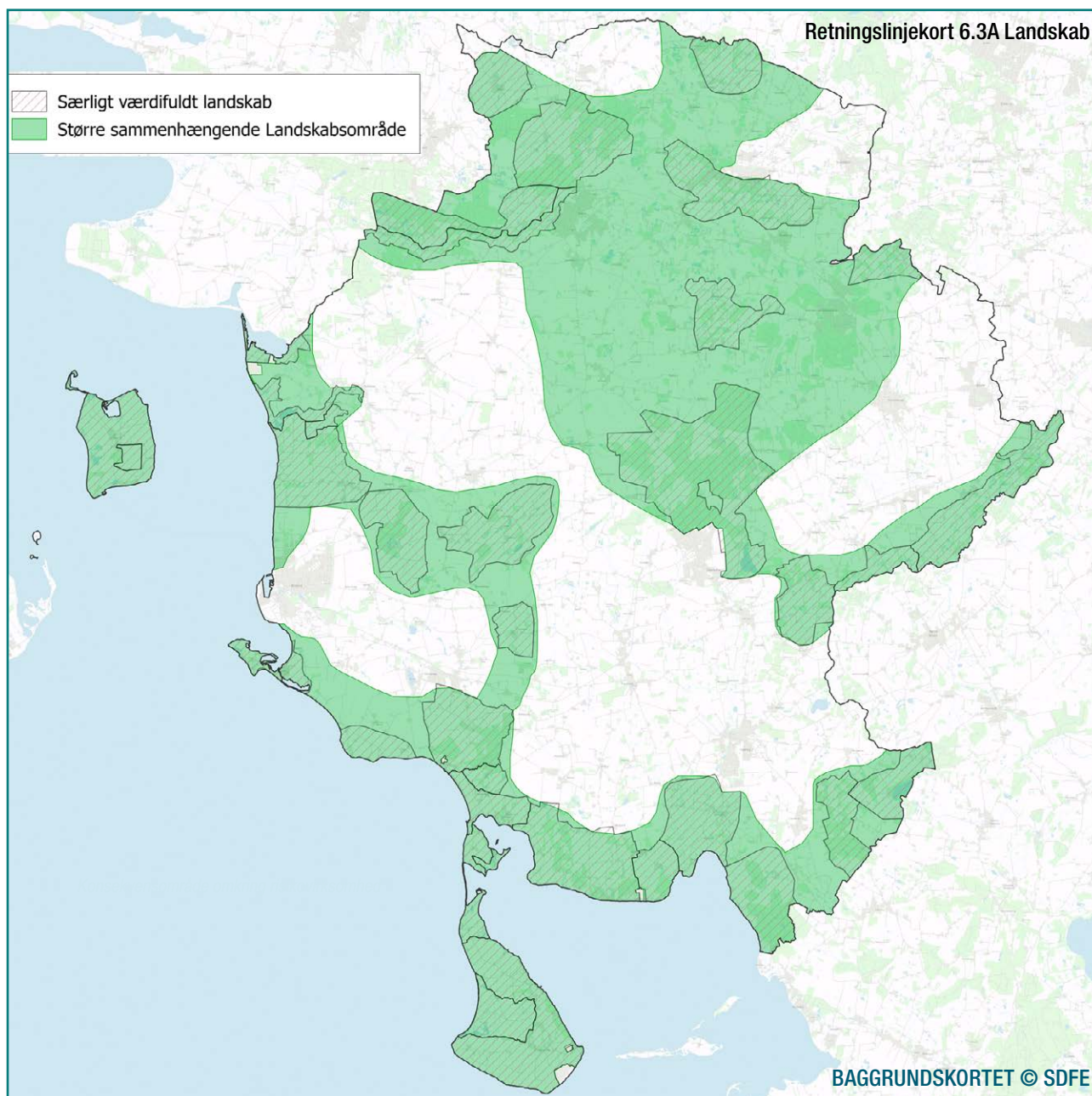
Ændringerne kan som følge deraf føre til, at også kommuneplanens tema for landskabet skal opdateres. At arbejde med de landskabelige værdier er således en dynamisk proces, hvor fokus bør være at værne om de eksisterende værdier i spændrummet mellem benyttelse og beskyttelse.

Vision

Landskabet i Assens Kommune er udgangspunkt for både erhvervsliv, attraktiv bosætning, værdifuld natur samt en stor variation af kulturhistoriske og geologiske fortællinger. Landskabet er på den måde unikt og en væsentlig ressource, som vi både skal passe på men også bruge aktivt som identitetsgivende og som udviklingsramme.

Mange af de helt unikke landskabstræk, der er karakteristiske for det fynske landskab, er repræsenteret i Assens Kommune. Assens Kommune skal derfor løfte det ansvar, det er, at beskytte og styrke de værdifulde landskaber.

Ofte strækker de værdifulde landskaber sig på tværs af kommunens grænser, og det er vigtigt, at forvaltningen af disse landskaber sker i samarbejde med de omkringliggende kommuner.

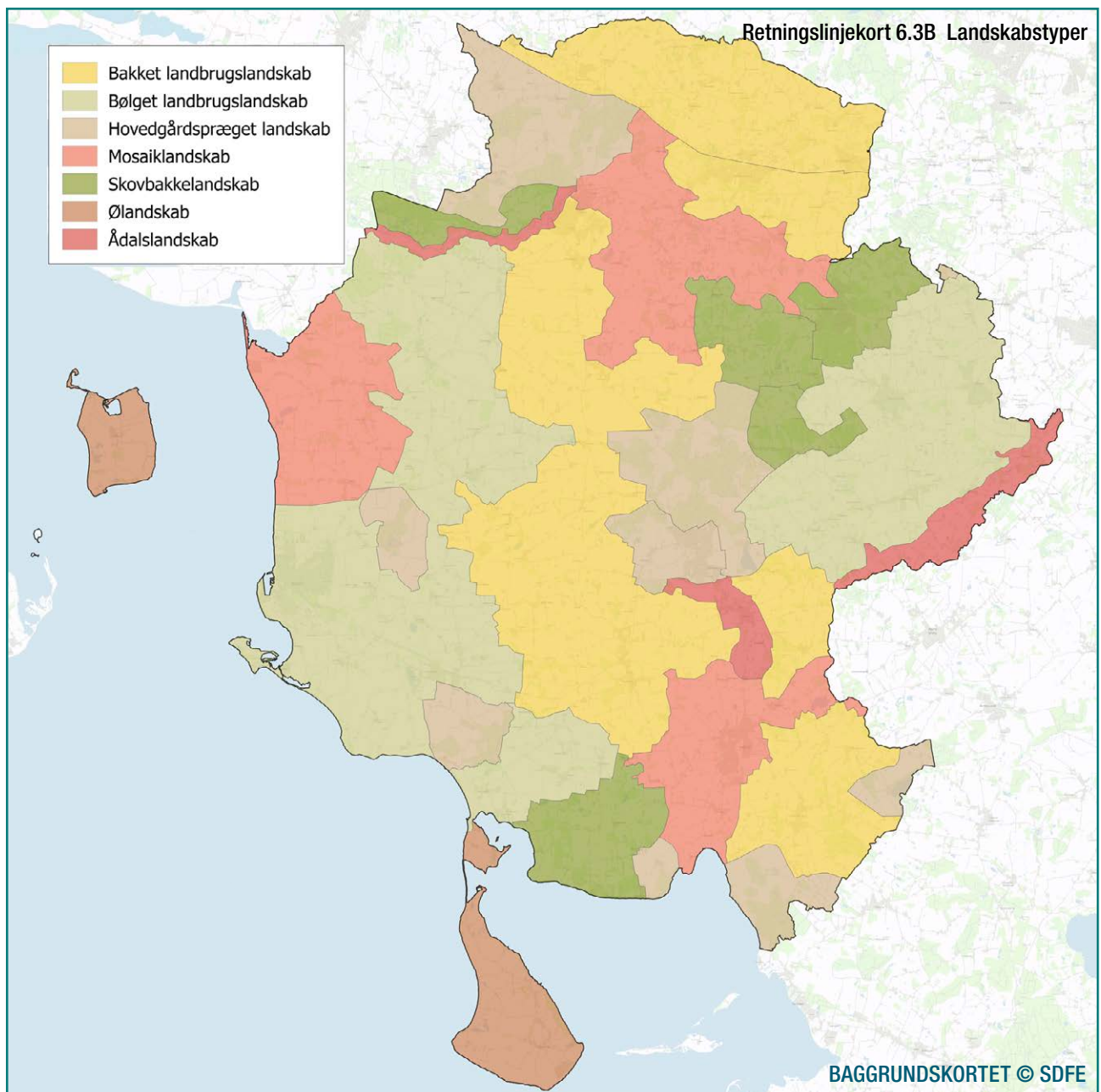
Landskabet i Assens Kommune er en væsentlig ressource, der fortsat skal bidrage til, at kommunen er et attraktivt sted at bo. Det skal dels ske ved at beskytte de værdifulde landskaber og dels ved at udvikle og styrke bynære rekreative landskaber samt adgangen til landskabet.

I Assens Kommune skal der arbejdes strategisk med landskabet, og der skal være en tydelig prioritering af beskyttelse, benyttelse og udvikling af kommunens landskaber. Det er væsentligt, at også fremtidige generationer sikres mulighed for at nyde og opleve de landskabelige værdier og de landskabelige sammenhænge, der er karakteristiske for kommunen og for Fyn.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at ændringer i det åbne land skal ske med respekt for landskabets særegne karakter.
- at landskabsbeskyttelse og udvikling af sammenhængende landskaber skal prioriteres inden for den blå-grønne struktur.
- at beskytte værdifulde landskaber, der på grund af deres geologiske strukturer, kulturhistoriske fortælling eller høje naturindhold har stor landskabelig interesse og oplevelsesværdi.
- at karakteren og oplevelsen af de værdifulde landskaber ikke må sløres af byggeri, tilgroning, beplantning, større tekniske anlæg, fjernelse af karaktergivende elementer med videre.
- at være med til at beskytte det fynske landskab mod spredt bebyggelse.
- at sikre de landskabelige værdier og sammenhænge i samarbejde med nabokommunerne.

Retningslinjer - Landskabstype

6.3.1 De bakkede landbrugslandskaber

I de bakkede landbrugslandskaber er det væsentligt, at landbrugs karakteren fastholdes, at markante geologiske strukturer fortsat opleves i landskabet og, at udsigter fra højtliggende terræn bevares som et karaktertræk. Nyt byggeri skal placeres lavt i terræn og respektere områdets skala. Udbredelse af skov- og naturområder skal følge de karaktergivende strukturer i området.

6.3.2 De bølgede landbrugslandskaber

I de bølgede landbrugslandskaber er det væsentligt, at landbrugs karakteren fastholdes, og at landskabet fortsat er karakteriseret af vide udsigter over et relativt åbent landskab. Hensynet til den åbne karakter skal afspejles i karakteren af nyt byggeri, der her ud over skal placeres lavt i terræn og respektere områdets skala. Udbredelse af skov- og naturområder skal følge de karaktergivende strukturer i området.

6.3.3 De hovedgårdsprægede landskaber

I de hovedgårdsprægede landskaber skal landskabets store skala bevares. Der skal lægges vægt på, at de karakteristiske hovedgårdselementer og -strukturer bevares, herunder store marker, enge, store skove, alléer langs vejene og bebyggelse præget af store hovedgårde og små arbejderboliger langs vejene.

6.3.4 Skovbakkelandskaberne

I skovbakkelandskaberne skal landskabets overvejende lille skala bevares, og skovpræget skal fastholdes. Små natur- og halvkulturrealer bør prioriteres mellem skovområderne i samspil med dyrkede marker. Bebyggelsen bør have en overvejende lille skala. Landskabet har ikke kapacitet til at rumme store bygninger og anlæg.

6.3.5 Mosaiklandskaberne

I mosaiklandskaberne er det væsentligt, at variationen mellem dyrkede marker samt natur- og halvkulturrealer fortsat er karaktergivende. Nyt byggeri skal respektere landskabernes lille til middelstore skala.

6.3.6 Ådalene

I ådalene skal oplevelsen af et afgrænset dallandskab bevares. Natur- og halvkulturrealer skal bevares og gerne udvides. Ny skov bør begrænses og kun rejses ovenfor dalsiderne. Landskaberne bør friholdes for ny bebyggelse. Nødvendigt landbrugsbyggeri skal opføres i tilknytning til eksisterende. Landskabet har ikke kapacitet til at rumme store bygninger og anlæg.

6.3.7 Øerne

På øerne skal oplevelsen af den konstante orientering mod kysten bevares. Der skal lægges vægt på at sikre øernes velbevarede kulturhistoriske mønstre i landskabet, herunder hegns- og digestruktur, skovstruktur, gård- og landsby-struktur.

Retningslinjer - Særligt værdifulde landskaber

6.3.8 Særligt værdifulde landskaber

I de særligt værdifulde landskaber skal hensynet til at beskytte eller forbedre landskabets karaktergivende strukturer og elementer vægtes højt. Ændringer må kun i ganske ubetydeligt omfang forringe eller forstyrre landskabets geologiske, kulturhistoriske eller naturbetingede kvaliteter.

Der må kun gennemføres større og markant byggeri eller anlæg, der er driftsmæssigt nødvendigt for landbrugserhvervet. Bygninger og anlæg skal i disse tilfælde placeres og udformes med særlige hensyn til opretholdelsen af landskabets karakter og oplevelsesmuligheder.

6.3.9 Landskaber med et generelt beskyttelsesniveau

I landskaber med et generelt beskyttelsesniveau skal landskabets karakter opretholdes ved at indpasse ændret arealanvendelse, byggeri og tekniske anlæg i landskabets karaktergivende strukturer.

6.3.10 Langtrækkende landskabskonsekvenser

Både i og uden for de særligt værdifulde landskaber samt i byranden skal byggeri og anlægs placering i terrænet sikre, at der ikke sker langtrækkende negative konsekvenser for landskabet.

6.3.11 Landskabskiler

Landskabskiler i og mellem byerne skal så vidt muligt friholdes for byggeri og anlæg. Åbne kiler skal sikre oplevelsen af en tydelig overgang mellem land og by og af byens placering i landskabet. Desuden skal kilerne være med til at skabe attraktive rammer for rekreation.

Retningslinjer - Større sammenhængende landskaber

6.3.12 Prioritering af landskabsværdier i større sammenhængende landskaber

Beskyttelse og udvikling af særlige landskabsværdier skal prioriteres inden for de større sammenhængende landskaber, herunder synlighed eller oplevelse af landskabernes geologiske og kulturhistoriske fortælling, særlige naturværdi eller værdi som rekreativt landskab.

6.3.13 Tekniske anlæg i større sammenhængende landskaber

De større sammenhængende landskaber skal så vidt muligt friholdes for større tekniske anlæg.

6.3.14 Byudvikling i større sammenhængende landskaber

I de større sammenhængende landskaber kan der ske byudvikling i respekt for landskabsværdierne. Ved byudvikling skal planlægningen af byranden sikre, at by og landskab integreres og tilsammen tilpasses det omgivende landskabs karakter.

6.3.15 Bebyggelse og anlæg i de Større sammenhængende landskaber

Bebyggelse og anlæg i områder omkranset af større sammenhængende landskaber skal ske i respekt for de landskabsværdier, der er i det omkringliggende landskab.

Redegørelse

Landskabet som ressource

Assens Kommune er præget af et meget varieret og meget smukt landskab, der alle steder i kommunen har noget at byde på, og som vi tillægger en særlig værdi.

Idet landskabet i en stor del af kommunen er afgrænset af kyst, er netop kystlandskabet et stærkt identitets-træk for kommunen. Kystlandskabet er præget af kysten med kystklinter og strandenge, samspillet mellem land og vand, de vide udsigter og den åbne horisont. Den øvrige del af kommunen har en stærk identitet knyttet til de spændende geologiske og kulturhistoriske strukturer, der afspejles i et meget varieret terræn, ådale, store skove, hovedgårde, landsbyer og vide udsigter fra de højtragende bakketoppe.

De landskaber, vi tillægger en særlig værdi, er de landskaber, vi nyder at færdes i og se på. Samtidig er det også de landskaber, der udgør rammen om vores hjem og hverdag. Landskabet har derfor stor betydning for vores opfattelse af et områdes kvaliteter, herunder et områdes kvalitet som bosted.

Netop i forhold til bosætning er landskabet en meget væsentlig ressource, fordi smukke landskaber og storslåede udsigter har stor tiltrækningskraft for bosætning. I en tid, hvor konkurrencen mellem byerne øges, vil de landskabelige kvaliteter få øget betydning for et områdes konkurrenceevne. Særligt har udsigter og adgang til landskabet, herunder bynære landskaber, stor betydning for bosætning.

Landskabet under pres

Landskabet skal opfylde mange behov og formål. Det er her vi gerne vil have de smukke og uforstyrrede landskabsoplevelser, her vi gerne vil bo i grønne omgivelser, her virksomheder og landbrug skal eksistere og udvikle sig, her der skal være plads til veje, byudvikling m.v. Det er med andre ord her, der skal være plads til den basis, der er forudsætning for vores gode liv og velfærd.

Landskabets kvaliteter er således under stigende pres for at blive udnyttet til forskellige formål, som får konsekvenser for landskabets karakter og kvaliteter. Der skal være rum for udvikling, men vi skal samtidig sikre, at kommunens landskabsværdier opretholdes, at de særligt værdifulde landskaber fortsat vil fremstå smukke og oplevelsesrige og, at landskabet samtidig danner rammen om vores hverdag.

Ligevægten mellem benyttelse og beskyttelse vil til stadighed blive udfordret, men skal søges opretholdt.

Landskabet i fremtiden

Fordi landskabet er under pres fra mange sider, er det vigtigt at have retningslinjer, der sikrer, at de landskabelige værdier opretholdes og fortsat udgør en væsentlig ressource for kommunen.

Ved at respektere og efterleve retningslinjerne for landskabet kan vi opnå, at kommunens landskaber fortsat kan danne ramme om de særlige landskabsoplevelser i tæt kontakt med naturen og vores kulturhistorie. Samtidig sikrer vi, at vi kan etablere de bygninger og anlæg, der er nødvendige for at opretholde diverse funktioner i samfundet i samspil med den landskabskarakter, de indgår i.

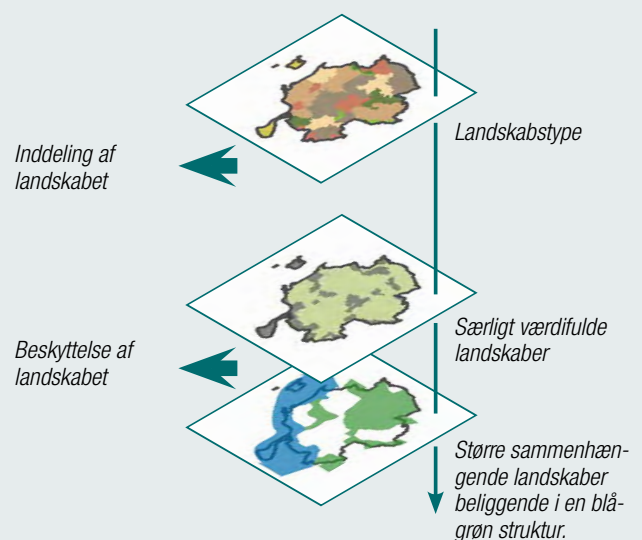
Landskabstype

Afgørende for, hvordan vi oplever et landskab, er landskabets karakter. For at beskytte eller opretholde landskaber med en særlig værdi eller oplevelsesmulighed er det derfor afgørende, at vi hele tiden forholder os til landskabets karaktertræk.

Hele kommunens landskab er inddelt i landskabstyper, som giver en forståelse for landskabets karakter. Formålet med en retningslinje for landskabstype er netop, at der i fremtiden vil være et øget fokus på at indpasse ændringer i det åbne land i de landskabelige karaktertræk, der kendetegner de enkelte dele af kommunen.

Figuren viser strukturen for de nye retningslinjer og udpegninger for landskab.

Hele kommunens landskab er inddelt i syv landskabstyper, der er defineret på baggrund af nogle overordnede landskabstræk. Derudover er landskabshensyn varetaget gennem udpegningen af de særligt værdifulde landskaber og de større sammenhængende landskaber. De større sammenhængende landskaber har en tilknytning til henholdsvis kystlandskabet og det øvrige landskab, hvilket kan illustreres ved en blå-grøn struktur.

Særligt værdifulde landskaber

De væsentligste beskyttelses-interesser knytter sig til de særligt værdifulde landskaber. Det er landskaber, der på grund af deres geologiske strukturer, kulturhistoriske fortælling eller høje naturindhold har stor landskabelig interesse og oplevelsesværdi. Disse landskaber er derfor en væsentlig ressource som udflytning og som grundlag for kommunens identitet, og beskyttelsen prioriteres højt.

Større sammenhængende landskaber

Udpegningen af de større sammenhængende landskaber er foretaget indenfor en blå-grøn struktur, der har en tilknytning til henholdsvis kysten og det øvrige landskab. Udpegningen skal synliggøre, hvor i landskabet kommunen vil prioritere dels at beskytte de særligt værdifulde landskaber og dels at udvikle nye landskabsværdier eller adgangen til landskabet.

Landskabsbeskyttelse og landskabsudvikling skal i fremtiden prioriteres inden for udpegningen. Målet er derved, at der på sigt skabes landskabelige sammenhænge mellem særligt værdifulde landskaber og/eller landskaber, der har en særlig oplevelsesmæssig eller rekreativ værdi.

Viden om landskabet

I 2013 er der udarbejdet en analyse af landskabet i hele Assens Kommune. Resultatet af analysen er en omfattende viden om kommunens landskab, både de særligt værdifulde landskaber og det øvrige landskab som ramme om vores liv og velfærd.

Med den viden har kommunen fået et godt redskab til at prioritere, hvor og hvordan der under hensyntagen til landskabets værdier og kvaliteter kan ske ændringer i det åbne land. Det kan både være i relation til attraktiv bosætning, erhvervsudvikling, indplacering af nye tekniske anlæg, skovrejsning, naturgenopretning med videre.

Kommunens landskab er inddelt i 19 mindre områder, landskabskarakterområder, der hver især er karakteriseret af nogle landskabstræk, der adskiller områderne fra hinanden.

Nogle områder adskiller sig på grund af forskelle i terræn, andre på grund af meget skov eller mangel på samme. Nogle områder er præget af store marker og hovedgårde, mens andre områder er præget af små marker og små gårde eller husmandssteder. Endelig er nogle områder en afgrænset ø eller ådal.

For hvert af de 19 områder har kommunen fået viden om landskabets særlige karaktertræk og de oplevelsesværdier og sårbarheder, der knytter sig til landskabet. Dermed er der også en langt større viden end tidligere til at tilpasse aktiviteter i det åbne land til landskabet og dermed også en større viden til at handle.

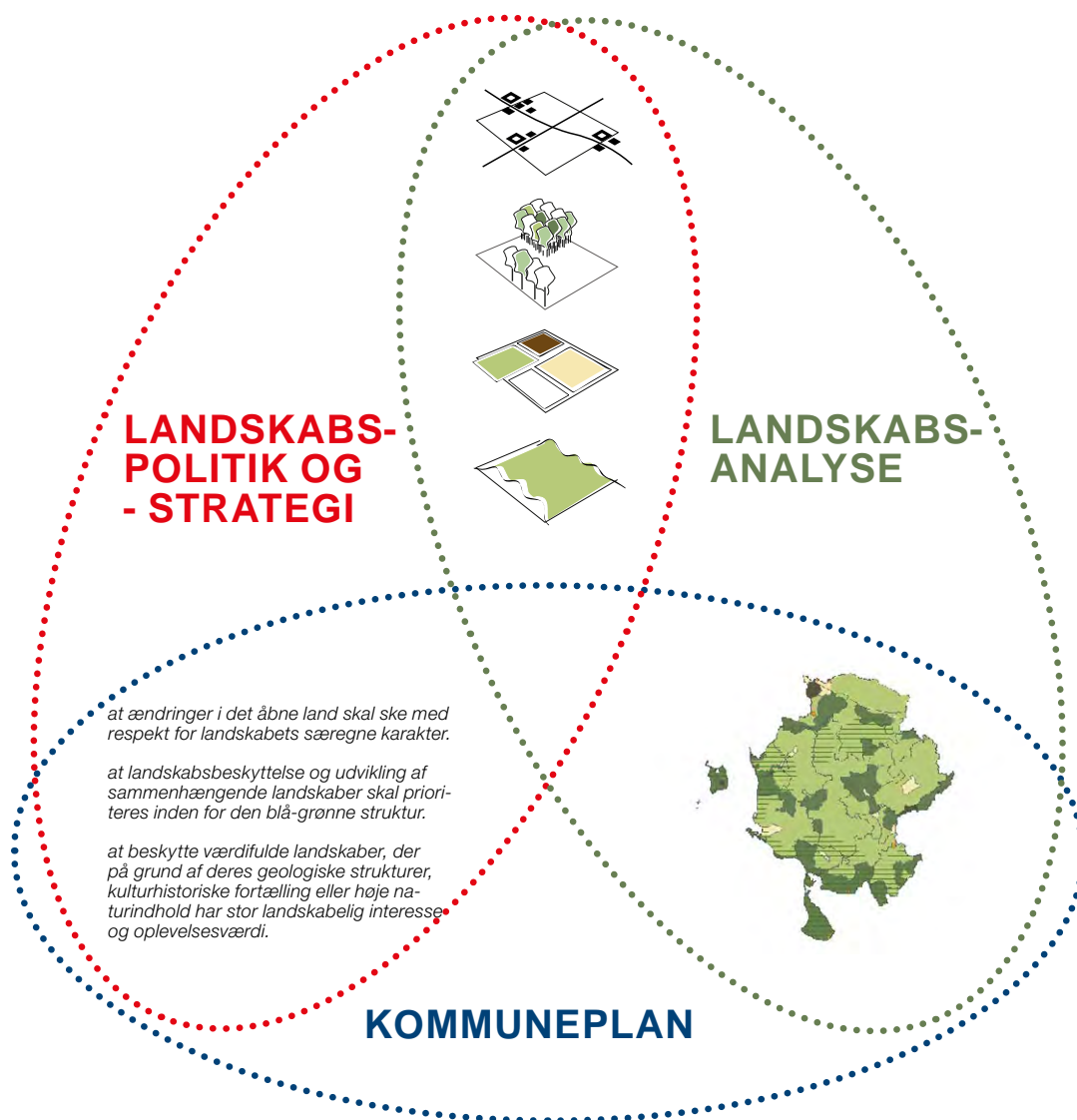
Når der i forbindelse med sagsbehandling og planlægning efter kommuneplanens retningslinjer er brug for supplerende viden om landskabet eller muligheder for landskabelig tilpasning, kan denne viden i langt de fleste tilfælde hentes i landskabsanalysen.

Perspektiv - landskabet på tværs

Den viden, kommunen har om landskabet, kan bruges aktivt både i et strategisk perspektiv og i et formidlingsmæssigt perspektiv.

I det strategiske perspektiv kan viden om landskabet bruges til at udarbejde politikker og strategier for landskabet og andre interesser i det åbne land, hvor landskab indgår som parameter. Det kan være i forhold til natur, friluftsliv, bosætning, klima, grundvand, turisme osv.

I et formidlingsmæssigt perspektiv kan en let formidling af landskabets særlige karaktertræk og værdier være med til at brande kommunen over for borgere og besøgende.

Oversigt over de 19 landskabskarakterområdet i Assens Kommune

1. Andebølle Søbakkelandskab
2. Erholm Skovbakker
3. Brænde Å Mosaiklandskab
4. Vissenbjerg Bakke
5. Brylle Landbrugsflade
6. Krengerup Skovlandskab
7. Det Storbakkede Landbrugslandskab
8. Synebjerg Bakker
9. Jordløse Bakker
10. Damsbo Kystlandskab
11. Odense Ådal
12. Brænde Ådal
13. Haarby Slette
14. Mullerød Skovbakker
15. Snave Landbrugsflade
16. Det Småbakkede Landbrugslandskab
17. Sandager Kystlandskab
18. Helhæs og Agernæs
19. Bågå

Formål med inddelingen i landskabstyper

Det overordnede formål med inddelingen er at formidle de særlige landskabstræk, der er i de enkelte dele af

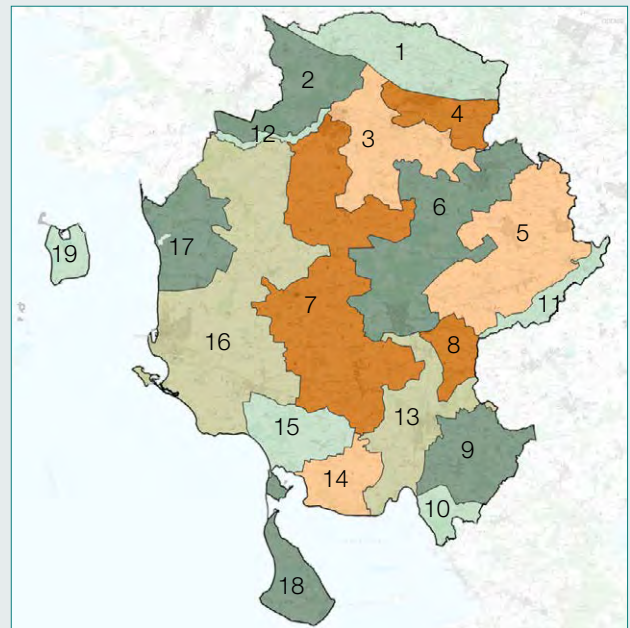
kommunen. Det sker ved, at der for hver landskabstype formuleres en konkret retningslinje for, hvilke overordnede landskabstræk, der skal respekteres. Inddelingen skal ikke ses som en landskabsbeskyttelse af områder, der rummer landskabelige værdier. Disse hensyn varetages gennem udpegningen af de særligt værdifulde landskaber og af de større sammenhængende landskaber. Inddelingen skal ses som en måde, hvorpå generelle landskabshensyn kan varetages.

Baggrund for inddelingen

Assens Kommune skal sikre, at udvikling eller ændringer i det åbne land generelt tilpasses landskabet og landskabets karakter. Det gælder især i forbindelse med byudvikling og andre anlæg i det åbne land, hvor det er væsentligt, at byggeriet både i højde, materiale og karakter i øvrigt er tilpasset det lokale landskab. Men hensynet gælder også alle andre ændringer, der påtænkes gennemført i det åbne land.

For bedst muligt at kunne tage relevante hensyn til landskabet er det væsentligt at kende til de særlige karaktertræk, der præger landskabet i det område, hvor der er ønske om at lave ændringer. Inddelingen af overordnede landskabstyper er således en hjælp til at håndtere konkrete landskabshensyn i sagsbehandling og planlægning.

Med udgangspunkt i de 19 landskabskarakterområder, som kommunens landskab er inddelt i, er der defineret syv overordnede landskabstyper. Selv om landskabskarakteren i de 19 karakterområder er forskellig, har områderne alligevel nogle fælles overordnede landskabstræk, der skal tages hensyn til, når det åbne land skal forvaltes.

Hvad betyder inddelingen?

Udpegningen betyder, at uanset hvor i kommunen, der ønskes gennemført projekter, skal det ske på en måde, så ændringerne tilpasses landskabets karakter. Det uanset, om der er tale om byudvikling, opførelse af nyt landbrugsbyggeri, andet byggeri eller tekniske anlæg, eller at der ønskes gennemført skovrejsning, vådområdeprojekter eller andre udviklingsprojekter i det åbne land.

Retningslinjerne for landskabstyperne angiver de overordnede karaktertræk, der skal respekteres i planlægning og sagsbehandling, men ofte vil der være behov for en mere detaljeret viden om landskabets karakter, og hvordan de landskabelige hensyn kan håndteres. Ud over den korte beskrivelse af landskabstyperne, der er angivet her i redegørelsen til udpegningen, henvises til den udarbejdede landskabsanalyse fra 2013. Her findes der for hvert enkelt område i kommunen konkrete anbefalinger til håndtering af de landskabelige interesser.

Bakket landbrugslandskab

De bakkede landbrugslandskaber er især karakteristisk for den centrale del af kommunen i lodret akse. Særligt i den nordlige del er landskaberne stærkt præget af, at store ismasser i forbindelse med isens afsmeltning under sidste istid lå tilbage i området som dødis og skabte det meget bakkede terræn, vi ser i dag. Bakkerne er flere steder dannet af det materiale, der blev aflejret i store søer i isen, mens terrænlavninger andre steder blev dannet, da store isklumper under jordoverfladen med tiden smeltede væk. Bakkelandskaberne er præget af variationen mellem udsigter fra det højtliggende terræn og en oplevelse af et mere afgrænset landskab, når man færdes lavt i terræn. I disse landskaber er der en interesse for at bevare især de geologiske strukturer synlige i landskabet, så de fortsat kan opleves og formidle landskabets dannelseshistorie.

Bølget landbrugslandskab

Særligt i den vestlige og østlige del af kommunen er terrænet udjævnet af store ismasser, der har bevæget sig over området. De bølgede landskaber har ofte en relativ åben karakter, fordi de kun er præget af få sammenhængende bevoksninger. Trods hegn, der visse steder afgrænser markerne, er landskaberne ofte præget af udsigter på tværs af landskabet. Landskaberne er udprægede landbrugslandskaber og har også generelt kapacitet til udvikling af landbrugserhver-

6.3 LANDSKAB

vet. Det væsentligste landskabshensyn er her at sikre, at nyt landbrugsbyggeri er tilpasset landskabets åbne karakter, idet det vil være synligt over store afstande. I den sydlige og vestlige del af kommunen skal der også tages et væsentligt hensyn til den påvirkning, ændringer i området kan have på oplevelsen af kystlandskaberne.

Hovedgårdspræget landskab

Kommunen har flere hovedgårde, der med deres stor skala præger de landskaber, de er en del af. Disse landskaber er typisk præget af store marker, der helt eller delvist afgrænses af store skove med markante skovbryn. Nogle steder opleves også lange alléer langs vejene som karakteristisk for området. I disse landskaber er der en interesse for at bevare formidlingen af områdets kulturhistorie, der netop afspejles i blandt andet de store marker, oplevelsen af de markante skovbryn og alléerne langs vejene.

Skovbakkelandskab

Skovbakkelandskaberne består af markant bakkede landskaber, hvor skov er udbredt. Ofte er disse landskaber præget af små marker i lysninger eller overdrev på stejle bakkesider. Både markstrukturer og bebyggelse afspejler en overvejende lille skala, der er med til at give landskaberne karakter. I disse landskaber er der derfor en interesse for at bevare den lille skala, den udprægede skovkarakter og gerne et højt naturindhold.

Mosaiklandskab

Nogle steder er landskabet præget af en meget varieret arealanvendelse, der tilsammen tegner en mosaik, der er karaktergivende for landskabet. Det er især udpræget i landskabet syd for Vissenbjerg, omkring Haarby og i kystlandskabet nord for Assens. Her er der en interesse for at bevare sammensætningen af dyrkede marker, våde enge og moser samt skove og anden bevoksning, der er karakteristisk for landskaberne.

Ådal

De tre mest markante ådale i kommunen er afgrænset som landskabstype. Her er der en interesse for at bevare ådalene som tydelige geologiske strukturer i landskabet, der kan formidle den geologiske dannelseshistorie, men også at bevare eller fremme et højt naturindhold, der afspejler ådalenes naturgeografi i form af en lavbundspræget dalbund og nogle steder stejle dalsider. Selv om kun tre ådale er afgrænset og fremhævet i udpegningen, vil tilsvarende interesser også gælde de mindre ådale, der findes rundt om i kommunen.

Ø

Bågå, Helnæs og Agernæs er præget af landskaber, hvor der er en konstant orientering mod kysten, og samspillet med det omgivende farvand er karakteristisk for landskabsoplevelsen. Desuden har øerne generelt velbevarede udskiftningsstrukturer og formidler dermed en del af landbrugslandskabets kulturhistorie. Øerne er også flere steder præget af et stort naturindhold i form af udbredte strandenge langs kysterne. På øerne er der derfor generelt en interesse for at bevare de kulturbetingede strukturer i landskabet i form af hegn, diger og enge.

Formål med udpegningen af særlige værdifulde landskaber

Formålet med udpegningen er at sikre, at områder med særligt værdifulde landskaber er tydeligt afgrænset, og at landskabsbeskyttelse og -forbedring prioriteres inden for disse områder. Udpegningen har derudover til formål at tildele hele kommunens landskab et niveau for landskabsbeskyttelse.

Baggrund for udpegningen

Assens Kommune har pligt til at sikre, at der gennem planlægning og sagsbehandling arbejdes for at bevare og forbedre kvaliteten af kommunens særligt karakteristiske og oplevelsesrige landskaber og landskabselementer. Det er eksempelvis ådale, markante bakkelandskaber, kystlandskaber eller landskaber med en tydelig kulturhistorisk fortælling, som eksempelvis hovedgårdslandskaber eller landskaber med en tydelig udskiftningsstruktur.

Som resultat af landskabsanalysen fra 2013 er der afgrænset landskaber, der er vurderet særligt værdifulde på grund af deres særligt tydelige geologiske strukturer, kulturhistoriske fortælling, eller karakter af naturpræget landskab. Herved fremstår landskaberne særligt karakteristiske eller rummer på anden måde en særlig landskabsoplevelse. Disse landskaber er udpeget som særligt værdifulde landskaber, mens de øvrige landskaber har en generel landskabelig interesse.

Hvad betyder udpegningen?

Udpegningen betyder, at der inden for de særligt værdifulde landskaber skal lægges stor vægt på at beskytte og forbedre de karaktertræk, der gør landskabet særligt karakteristisk eller på anden måde oplevelsesrigt. Der skal således i disse områder lægges meget stor vægt på, at der kun er aktiviteter i området, der medvirker til at beskytte eller forbedre landskabets karakter.

Det betyder også, at der i forbindelse med eksempelvis nødvendigt landbrugsbyggeri skal lægges stor vægt på, at byggeriet tilpasses landskabets karakter og skala. Disse landskaber er generelt sårbare over for nye tekniske anlæg, da de vil forringe landskabsværdien.

Det øvrige landskab har et generelt beskyttelsesniveau, der betyder, at landskabets karakter bør opretholdes. Det vil sige, at der ved ændringer i arealanvendelse eller bebyggelsesstruktur bør tages udgangspunkt i de eksisterende strukturer i landskabet. Større ændringer i landskabet, der vil påvirke landskabets karakter, bør kun ske som led i en strategisk udvikling af landskabet og landskabets karakter.

Formål med udpegningen af større sammenhængende landskaber

Formålet med udpegningen er at definere en sammenhængende landskabsstruktur, hvor beskyttelse og udvikling af særligt værdifulde og oplevelsesrige landskaber prioriteres.

Baggrund for udpegningen

Assens Kommune har pligt til at sikre og bevare større sammenhængende landskaber. Hensigten er, at kommunen derved skaber sammenhæng mellem de ofte fragmenterede områder, hvor landskabet er særligt værdifuldt, og samtidig prioriterer indsætter for styrkelse eller udvikling af særligt værdifulde eller oplevelsesrige landskaber.

De større sammenhængende landskaber ligger i en blå-grøn struktur, der illustrerer de overordnede landskabelige sammenhænge i kommunen og ud over kommunegrænse og kystlinje.

Den blå struktur går på langs af kyststrækningen og på tværs af vandet til modstående kyster på især Båggø, Helnæs og Agernæs men også øvrige modstående kyster uden for kommunen. Den grønne struktur synliggør sammenhængende i den øvrige del af kommunen.

Indenfor den blå-grønne struktur ligger udpegningen af de større sammenhængende landskaber, der er afgrænset, så de rummer kommunens eksisterende og potentielle landskabsværdier.

Udpegningen omfatter de særligt værdifulde landskaber, der på grund af deres geologiske strukturer, kulturhistoriske fortælling eller høje naturindhold rummer en særlig landskabsoplevelse, samt landskaber, der har en oplevelsesværdi eller potentiale for friluftsliv og rekreation. Det betyder, at også nogle af de bynære landskaber ved kommunens større byer er omfattet af udpegningen, eksempelvis ved Vissenbjerg, Aarup, Tommerup Stationsby, Glamsbjerg, Haarby, Ebberup og Assens.

Enkelte planlagte og udnyttede mindre områder indenfor de større sammenhængende landskaber fremstår på grund af arealanvendelsen karaktersvage og uden landskabelige værdier. Denne type områder ligger som øer i de større sammenhængende landskaber, og er ikke udpeget med en landskabsværdi, men alene omfattet af en retningslinje, der sikrer sammenhængen til de omkringliggende landskabsværdier.

Udpegningen af de større sammenhængende landskaber er foretaget som en hjælp til at kunne prioritere indsatsen for beskyttelse og udvikling af forskellige landskabelige interesser for derved at styrke de landskabelige sammenhænge på tværs af kommunen.

Hvad betyder udpegningen?

Udpegningen betyder, at beskyttelse og udvikling af særlige landskabsværdier skal prioriteres inden for de større sammenhængende landskaber. Udpegningen betyder også, at det her skal prioriteres, at landskaberne ikke forstyrres af nye tekniske anlæg, der vil påvirke landskabsoplevelsen negativt. Derfor skal landskaberne inden for udpegningen som udgangspunkt friholdes for nye større tekniske anlæg. Ved byudvikling skal der tages udgangspunkt i de landskabelige værdier, og planlægningen af byranden skal sikre en integration mellem by og landskab. Dette for at sikre, at ændringer ikke vil forstyrre landskabsoplevelsen eller forringe landskabsværdien.

Sammenhængene i landskabet

De større sammenhængende landskaber indenfor den blå struktur indeholder de kystrelaterede landskaber, der udgør et stærkt identitetstræk i kommunen. Udpegningen indeholder strandengsprægede kystlandskaber, markante kystkliner og landskaber, der formidler kulturhistorie i form af karakteristiske hovedgårdslandskaber og landbrugslandskaber med velbevarede udskiftningsstrukturer. Særligt omkring Helnæs Bugt er også kystskovene udbredte i de kystnære landbrugslandskaber.

De større sammenhængende landskaber indenfor den grønne struktur forbinder de særligt værdifulde landskaber, der knytter sig til den øvrige del af kommunen. Strukturen indeholder således markante bakkelandskaber og ådale, der har en tydelig geologisk fortælling.

Bakkelandskaberne er ofte præget af særlige udsigter, og ådalene er ofte præget af et højt naturindhold. Den grønne struktur indeholder også hovedgårdslandskaber og landsbylandskaber, der ligesom i kystlandskaberne formidler landskabets kulturhistorie i et landbrugsperspektiv. En stor del af kommunens skove, der ofte er knyttet til kommunens hovedgårde eller meget bakkede landskaber, indgår også i strukturen som væsentlige landskabelementer.

6.4 Kulturhistoriske værdier

De kulturhistoriske værdier knytter sig til sporene efter menneskers virksomhed på landet og i byerne fra den ældste tid og til i dag. Kulturarven på landet og i byerne omfatter fortidsminder, bygninger og kulturmiljøer samt kirkerne og deres omgivelser.

De kulturhistoriske værdier rummer værdifuld viden om samfundets udvikling. Men samtidig er de kulturhistoriske værdier også med til at give vores byer og landområder deres særlige karakter, og rummer unikke oplevelsesværdier, som udgør et aktiv for den fremtidige udvikling i kommunen.

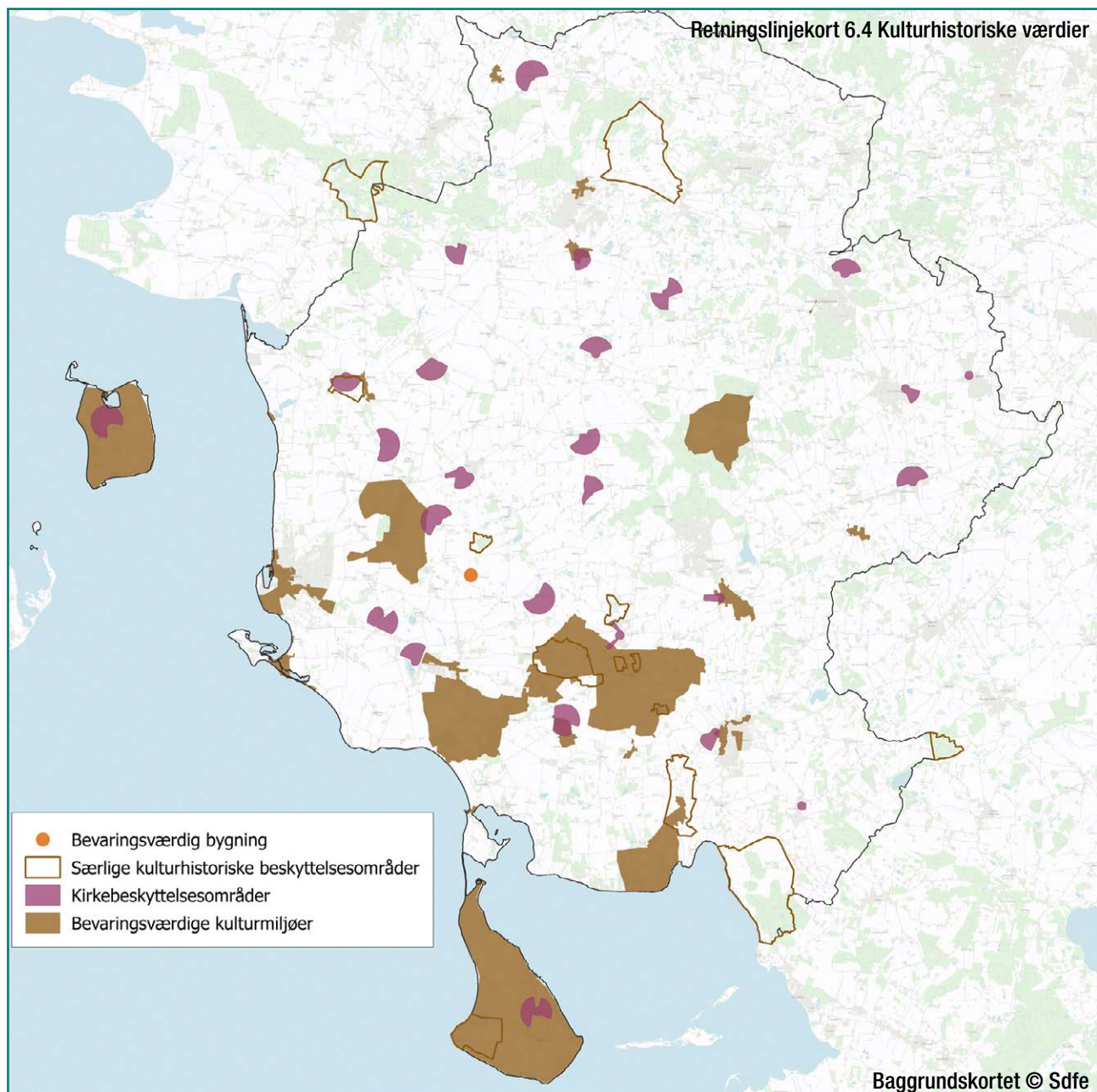
I kommuneplanen udpeges en række særligt bevaringsværdige kulturmiljøer, ligesom der tages vare på kirkerne og deres omgivelser. Kommuneplanen rummer også bestemmelser som skal sikre arkæologiske værdier, og endelig udpeges enkelte Bevaringsværdige bygninger

Assens Kommune vil i den kommende planperiode påbegynde en kommunedækkende kortlægning og udpegnings af bevaringsværdige bygninger.

Vision

Kulturarven skal have stort fokus i Assens Kommune, og de bevaringsværdige kulturhistoriske værdier skal sikres en fremtrædende rolle i et moderne samfund.

De kulturhistoriske værdier skal være en synlig del af Assens Kommunes identitet, og bruges aktivt som grundlag for udviklingen af by- og landskabsområder med høj attraktivitet for bosætning, turisme og erhverv.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at sikre en nuanceret planlægning og forvaltning, hvor de bevaringsværdige kulturhistoriske værdier spiller sammen med udviklingen af nye værdier, og at udviklingsinitiativer udføres så de understøtter kulturmiljøværdierne.
- at beskytte og bevare de væsentligste kulturhistoriske værdier mod indgreb, der forringer disse værdier.
- at arbejde for at sikre en opdateret viden og overblik over kommunens bevaringsværdige kulturmiljøer og bygninger.
- at fremme et øget kendskab til kulturhistoriske værdier og deres potentialer i kommunen gennem formidling.
- at der i den kommende planperiode udarbejdes en strategi for udvikling af kommunens kulturmiljøer.
- at der i den kommende planperiode igangsættes en kortlægning af bevaringsværdige bygninger i Assens Kommune.

FAKTABOKS

Kulturmiljørapporten findes på <https://www.assens.dk/media/3322/registrering-af-33-kulturmiljoer.pdf>

Kogehuset på Assens Havn

Retningslinjer

6.4.1 Bevaringsværdige Kulturmiljøer

Inden for de bevaringsværdige kulturmiljøer må de bærende bevaringsværdier ikke tilsidesættes. Samspillet mellem kulturhistorien, arkitekturen, naturgrundlaget og landskabet må ikke sløres eller ødelægges. Etablering af nye anlæg, ny bebyggelse, terrænændringer, beplantning og andre indgreb, der vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af de bærende bevaringsværdier, må ikke finde sted.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.4.1:

Der er udpeget 32 bevaringsværdige kulturmiljøer i Assens Kommune. Kulturmiljøerne omfatter såvel områder i det åbne land (Hovedgårdsejlerlav, landsbyejlerlav og kystkulturmiljøer og landsbyer) som områder i byerne (bymidter, boligområder, industrimiljøer og institutionsområder).

De bærende bevaringsværdier og kulturmiljøernes sårbarhed er nærmere beskrevet i kulturmiljørapporten.

6.4.2 Jordbrugs- og skovejendomme i bevaringsværdige kulturmiljøer

For jordbrugs- og skovejendomme, der ligger i bevaringsværdige kulturmiljøer, gælder, at hvis udvidelse af eksisterende samt etablering og placering af nye driftsbygninger til jordbrugs- og skoverhvervet kræver zonetilladelse eller planlægning, er dette byggeri også omfattet af retningslinjerne.

6.4.3 Bebyggelse omkring bevaringsværdige kulturmiljøer

I områder der grænser op til bevaringsværdige kulturmiljøer skal ny bebyggelse og anlæg udformes, så der tages hensyn til kulturmiljøerne. Ny bebyggelse og ombygninger må kun etableres, hvis det ikke forringer oplevelsen af bevaringsværdierne i de tilstødende bevaringsværdige kulturmiljøer.

6.4.4 Kulturhistoriske værdier uden for bevaringsværdige kulturmiljøer

Uden for kulturmiljøerne kan der forekomme spredte kulturmiljøværdier i form af bygninger, landskabselementer eller anlæg. Når forekomsten af sådanne værdier kommer til kommunens kendskab skal der ved planlægning for nye aktiviteter og bebyggelse foretages et skøn af om der er tale om væsentlige bevaringsværdier, som bør beskyttes.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.4.1 – 6.4.4:

Retningslinjerne har til hensigt at beskytte Assens Kommunes særlige arkitektoniske, og kulturhistoriske kvaliteter og deres indbyrdes samspil, samtidig med at der skabes rum og grundlag for udvikling, som går hånd i hånd med beskyttelsesinteresserne.

Retningslinjerne sikrer også, at planlægning for eller godkendelse af nye, store bygninger eller anlæg uden for et værdifuldt kulturmiljø kun kan finde sted, hvis bevaringsværdierne inden for kulturmiljøafgrænsningen ikke forringes af de nye tiltag.

Retningslinjerne udelukker ikke nyt byggeri og anlæg, der etableres uden at tilsidesætte de kulturhistoriske værdier. I forbindelse med lokalplanlægning vil kommunens kulturhistoriske museer hjælpe med at dokumentere grundlaget for bevaringsinteresserne.

6.4.5 Særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder

I de særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder kan alene meddeles tilladelse til og planlægges for aktiviteter, herunder bebyggelse og anlæg, såfremt:

6.4 KULTURHISTORISKE VÆRDIER

- Der er tale om aktiviteter af ganske ubetydeligt omfang, og
- Såfremt de pågældende beskyttelsesinteresser ikke herved tilsidesættes.

Inden for de udpegede særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder kan tilladelse til vandindvinding, der medfører sænkning af vandstanden i søer, moser og kilder med særlige kulturhistoriske/arkæologiske beskyttelsesinteresser, normalt ikke meddeles.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.4.5

I det omfang udvidelse af eksisterende samt etablering og placering af nye driftsbygninger til jordbrugserhvervet kræver zonetilladelse eller planlægning, er dette byggeri også omfattet af retningslinjen.

6.4.6 Bevaringsværdige bygninger

Bevaringsværdige bygninger må ikke nedrives uden Byrådets særlige tilladelse, og renoveringer, ombygninger og tilbygninger skal ske på en måde, der understøtter bygningernes bevaringsværdier.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 1.3.6

Der er udpeget en række bevaringsværdige bygninger i Assens Kommune. De bevaringsværdige bygninger fremgår af Bilag 3.

6.4.7 Kirkebeskyttelseszoner

Inden for kirkebeskyttelseszonerne kan der kun etableres bebyggelse og anlæg med videre, såfremt dette ikke påvirker udsigten til og fra kirkerne væsentligt.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.4.6

Retningslinjen supplerer Naturbeskyttelseslovens § 19 om beskyttelseslinjer omkring kirker.

Redegørelse

Hvad er de kulturhistoriske interesser?

De kulturhistoriske interesser omfatter de fysiske levn af gårsdagens samfund i landskabet eller under jordoverfladen. Det kan for eksempel være bopladser, gravhøje, gamle agersystemer, landsbystrukturer, udskiftningsmønstre, hegn og skel, herregårdsmiljøer, husmandskolonier, engvandingssystemer, kystkulturmiljøer, stationsbymiljøer, tidstypiske parcelhusområder, enkeltbygninger, veje og meget andet.

Helheden af de kulturhistoriske spor i vore omgivelser rummer både nationale, regionale og helt lokale særtræk. Kulturhistorien og kulturlandskaberne er ikke de samme overalt. Landskabet fortæller historien om menneskets virke i vort område gennem flere tusinde år og er dermed med til at skabe vor fælles identitet inden for små og større områder.

Kulturlandskaber og bymiljøer rummer en vigtig fortælling om hvordan mennesker gennem historien har udnyttet landskabets ressourcer og muligheder gennem flere tusind år. Hvor jorden var frugtbar opstod store landsbyer med rige bøndergårde. I mindre frugtbare egne var bebyggelsen mere spredt – til gengæld var der her basis for skovdrift, og ved vandløbene kunne møller danne grundlaget for en spirende industri.

Langs kysten kunne man ernære sig med fiskeri, men også med handel, som var grundlaget for købstaden Assens. Kirke og herregårde satte deres præg på dette landskab, og etablerede sig på steder med særligt vigtige ressourcer, som i skovområder eneret til tømmer og jagt. Senere kom industrialisering og jernbane til.

Jernbanen dannede grundlaget for stationsbyernes vækst, mens etableringen af især Assens Sukkerfabrik var afgørende for udviklingen i Assens By. I nyere tid er byerne vokset med parcelhusområder og nye erhvervsområder, og udviklingen i landbrugserhvervet har ændret mange landsbyer til først og fremmest at være bosætningsbyer.

Den fredede trælade på PLUM

Der er udpeget 32 bevaringsværdige kulturmiljøer, som til sammen afspejler de særlige kulturhistoriske værdier i Assens Kommune.

En nærmere beskrivelse kan læses i kulturmiljørapporten - se bilag til kommuneplanen. Udover kulturmiljøerne er der udpeget en række kulturhistoriske interesseområder, som er områder der rummer særlige arkæologiske interesser. Herudover rummer kommuneplanen en sikring af indsigte til kirkerne samt udpegning af bevaringsværdige bygninger.

Strategi og indsats

Kulturarven er med til at give vores byer og landskaber identitet og karakter, at gøre kommunen til netop det særlige sted den er. Ved at udvikle og understøtte kulturarven styrkes kommunens karakter, og der kan skabes endnu mere spændende og attraktive bosætningsmuligheder, attraktioner og byområder. Byrådet finder derfor, at en satsning på at bevare, udvikle og formidle kommunens kulturarv kan understøtte realiseringen af Vision 2030.

Kommuneplanens retningslinjer sigter mod at skabe rammer for at sikre og udvikle kulturarven i kommunen. I de følgende afsnit beskrives potentiale, mål og indsatser for de forskellige kulturhistoriske interesser.

Særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder

De særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder rummer en stor koncentration af betydningsfulde kulturspor fra såvel forhistorisk som historisk tid. Områderne har et stort formidlingsmæssigt potentiale, og det er kommunens intention at understøtte formidling af disse områder og deres spændende og unikke historier.

For de udpegede særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder gælder, at områderne ikke kan inddrages til byvækstformål eller til nye større tekniske anlæg, og at de kulturhistoriske interesser i øvrigt skal tillægges afgørende vægt ved sagsbehandling med videre, inden for de pågældende områder. Truslerne i øvrigt mod områderne består typisk af forstyrrelse af mulige fundlag samt i et vist omfang i udtørring. De er således også følsomme overfor dybdepløjning og tilsvarende, som kommuneplanen ikke kan regulere, men som bør undgås i områderne.

De særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder er i nogen grad sammenfaldende med de statsligt udpegede kulturarvsarealer, men omfatter i en række tilfælde lidt større arealer, som kan rumme yderligere arkæologiske værdier.

De særlige kulturhistoriske beskyttelsesområder er

Helnæs Made

Område med flere fredede fortidsminder og overpløjede høje, jordfæstegrave og bådfund.

Tokkelund Skov

Stor koncentration af fredede fortidsminder og registrerede høje.

Damsbo Skov

Stor koncentration af fredede fortidsminder og registrerede høje.

Kragehul

En af de store klassiske lokaliteter for våbenofferfund fra romersk jernalder. Af national betydning udpeget som kulturarvsareal.

Område vest for Voldtofte

Stor samling af bronzealderhøje, Lusehøj, Drengenhøj, Kvindehøj og Buskhøj. Sidst-nævnte er Fyns største gravhøj. Området har en høj arkæologisk prioritet, er af national betydning samt udpeget som kulturarvsareal.

Neverkær Mose

Stort mose og søområde med talrige bopladser fra flere perioder i stenalderen. Af national betydning udpeget som kulturarvsareal.

Sarup

Kultplads fra ældre stenalder. Området er af national betydning og udpeget som kulturarvsareal.

Kirkebjerg

Stort bopladsområde og centralt element i hele Voldtofteområdet, der var et regionalt magtcentrum i yngre bronzealder. Består af to områder, er af national betydning og udpeget som kulturarvsareal.

Nabsbanke ved Sandager

Mølleanlæg

Tjørnehøj (ved Haarby)

Værksteds- og handelsplads med lokal/ regional betydning. Stor koncentration af fund. Området er udpeget som kulturarvsareal.

FAKTABOKS

Ansvar for sikringen af de kulturhistoriske interesser er delt mellem kommunerne og staten. Fredede fortidsminder, fredede bygninger og kulturarvsarealer (nationale arkæologiske interesser) varetages af staten, mens bevaringsværdige kulturmiljøer og bevaringsværdige bygninger er kommunernes ansvar.

Odense Bys Museer har på vegne af Slots- og Kulturstyrelsen tilsynet med de fredede fortidsminder, mens Assens Kommune har tilsynet med beskyttelseslinjerne.

Tilsynene skal sikre, at der ikke sker indgreb og skader på selve fortidsmindet, og at den lovpligtige dyrkningsfri 2 meter zone omkring fortidsmindet overholdes.

Assens Kommune plejer i henhold til aftale med private lodsejere 7 fortidsminder. Herudover plejer kommunen fredede fortidsminder på kommunal ejendom.

Helnæs Kirke

Bevaringsværdige bygninger

Bevaringsværdige bygninger er bygninger, som rummer arkitektoniske eller bygningskulturelle værdier, som har betydning for andre end bare ejerne af det enkelte hus. Det kan være, fordi de fortæller en helt unik historie, eller fordi de bidrager til et smukt miljø. En undersøgelse foretaget af RealDania i 2014 viser, at bevaringsværdige huse ikke bare i sig selv er op til 30 % mere værd end andre huse – men samtidig er ejendomsværdierne højere for alle ejendomme i områder med mange bevaringsværdige bygninger. Der er således god grund til at passe på vores bevaringsværdige bygninger.

På nuværende tidspunkt er der kun for et enkelt hus taget beslutning om optagelse i kommuneplanen. Herudover er en række bygninger sikret gennem bevarende lokalplaner. Se de nuværende bevaringsværdige bygninger i Bilag 3.

Assens Kommune vil i den kommende planperiode igangsætte udpegnings af bevaringsværdige bygninger i kommunen.

Kirkerne

Landsbykirkerne udgør ofte markante elementer i kulturlandskabet. For mange landsbykirkers vedkommende er der bevaret værdifulde udsigtskiler til og fra kirkerne. Det er Byrådets mål at bevare landsbykirkernes betydning og synlighed i landskabet.

Kulturmiljøerne set i sammenhæng med planstrategiens tre udviklingsbånd. Tyngden af de udpegede bevaringsværdige kulturmiljøer ligger i den sydlige del af kommunen. Her er der et potentiale for at udvikle kulturmiljøerne i forhold til især turisme og bosætning. I Byvækstbåndet er Ålsbo og Skydebjerg udpegede bevaringsværdige landsbyer. Lægges der et udviklingsperspektiv ned over de to landsbyer, vil de kunne understøtte målet om øget bosætning i den nordlige del af kommunen.

Der er 24 landsbykirker i Assens Kommune, der er omfattet af en kirkebeskyttelse og en kirkebyggelinje. Herudover er mange af kirkerne omfattet af en såkaldt Provst Exner fredning, der er en fredning af kirkens nære omgivelser. Fredningens formål er at friholde landskabet for elementer, der kan forstyrre oplevelsen af kirken.

Kirkebyggelinjerne er fastsat i Naturbeskyttelsesloven, og sikrer at der ikke må opføres bebyggelse med en højde på over 8,5 meter inden for en afstand af 300 meter fra en kirke, med mindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen. Denne beskyttelse omfatter alene højden af byggeri i kirkeomgivelserne, men forhindrer ikke bebyggelse i udsigtskilerne som sådan. Dette indebærer en risiko for, at udsigtskilerne efterhånden bebygges og dermed mister en stor del af deres værdi.

Med henblik på en mere udstrakt beskyttelse af de udsigter til kirker, som stadig er åbne, er der i kommuneplanen udpeget beskyttelseszoner for de 24 kirker i det åbne land. De udpegede kirkebeskyttelseszoner skal friholdes for byggeri og anlæg med videre, der forhindrer det frie udsyn til og fra de pågældende kirker.

Bevaringsværdige kulturmiljøer

Et "kulturmiljø" er *et afgrænset område, som ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.*

Kulturmiljøerne rummer både værdifuld viden om byer og landskabers udvikling, konkrete fortællinger og store oplevelsesværdier.

De er områder, som er med til at give vores byer og landområder identitet og karakter. Ofte er det også områder med store arkitektoniske og landskabelige værdier – som for eksempel i Assens middelalderby, i herregårdslandskaberne, eller i de bevaringsværdige landsbyer eller sukkerfabrikken i Assens.

Samlet set er kulturmiljøerne derfor vigtige elementer når det gælder om at understrege kommunes kvaliteter i forhold til særligt bosætning og turisme.

De udpegede kulturmiljøer rummer således potentiale til at understøtte kommunens vision for den fremtidige udvikling, som den er beskrevet i planstrategien.

Miljøerne omfatter unikke boligområder, som kan bidrage til at gøre byerne endnu mere attraktive at bo i, miljøer med særlige historier og oplevelsesværdier, som kan understøtte turismen, og velbevarede landsbymiljøer som kan understøtte visionerne om det gode liv på landet.

Det er Byrådets mål at udarbejde en strategi for udvikling af de bevaringsværdige kulturmiljøer i overensstemmelse med de potentialer og interesser, som findes i de enkelte områder. Strategien skal prioritere indsatser og beskrive konkrete handlinger, der kan føre til en udnyttelse af kulturmiljøerne som ressource. Som virkemidler herfor kan nævnes:

- Bygningsfornyelse med kommunal støtte
- Lokalplaner med et udviklings- og bevaringsperspektiv
- Områdeplaner, herunder planer for tilgængelighed og stisystemer
- Plejeplaner
- Generel indtænkning af kulturværdier i planlægningen samt udarbejdelse af administrations- og planlægningsgrundlag.

6.4 KULTURHISORISKE VÆRDIER

- Formidlingsindsatser og vejledninger
- Vejledning til ejere af ejendomme med kulturhistoriske værdier

Kulturmiljøernes potentiale er forskelligt. Nogle skal blot nænsomt bevares, andre tåler udvikling gennem velgenemtænkt tilføjelse af ny bebyggelse. Nogen kan understøtte turismen i kommunen, mens andre er eller kan udvikles til unikke boligområder med helt særlige kvaliteter.

Målsætning og potentiale for hvert af de 32 kulturmiljøer

På de efterfølgende sider beskrives målsætning og potentiale for hvert af de 32 kulturmiljøer sammen med de bærende bevaringsværdier og en kort beskrivelse af kulturmiljøet.

Landsbyer

Voldtofte

Målsætning og potentiale:

Voldtofte skal være et aktivt og attraktivt bosætningsområde, med gode muligheder for eksempelvis kreative og rekreative erhverv. Byen rummer en lang række værdifulde landskaber, bygninger og bebyggelser, og en stor koncentration af væsentlige fortidsminder. Byrådet vil arbejde for at styrke disse værdier gennem en aktiv udvikling af byen og landskabet.

Bærende bevaringsværdier

- Det velbevarede udskiftningslandskab med hegn og diger.
- Bebyggelsesstrukturens overordnede træk med landsbybebyggelse og grupper af husmandssteder.
- Særlige landskabsområder som Voldtofte Made, Hoed Banker og gravhøjene.
- Den velbevarede tofte- og bebyggelsesstruktur i Voldtofte by, herunder stendiger og tofteskel.
- Bevaringsværdige bygninger i og udenfor byen.
- Station og jernbanetracé samt stationsbybebyggelsen på Stationsvej.

Beskrivelse

Voldtofte ejerlav er et stort og landskabeligt varieret område, som udviser velbevarede træk fra udskiftningsstiden. Centralt i ejerlavet ligger Voldtofte By, som mod nord er sammenvokset med nabobyen Flemløse ved bebyggelsen Flemløse Stationsby. Selve stationen ligger faktisk i ejerlavets nordligste del, mens hovedparten af de øvrige funktioner som kro og købmand ligger i Flemløse.

Landskabeligt er ejerlavet som nævnt varieret, stærkt kuperet mod vest, mens der mod øst findes et moseområde ved Voldtofte Made. Området rummer en række beskyttede fortidsminder, som i flere tilfælde er markante landskabselementer. Ejerlavet rummer udover den forholdsvis velbevarede landsbykerne også en række husmandssteder og udflyttergårde, samt i den nordlige del enestegården Mosebo. Husmandsstederne er delvist grupperet i løse husmandskolonier, som for eksempel ved Vesemosen, i området syd for Hesselbjerg samt langs Voldtoftevej øst for byen.

Selve byen fremstår med en velbevaret toftestruktur, selvom flere gårde er udflyttet og en del længer på de bevarede gårde er nedrevet. Alligevel rummer byen en lang række særdeles bevaringsværdige bygninger, hvoraf flere er fredede.

Bågå

Målsætning og potentiale

Bågå skal være kendt for sin særlige stemning og udvikles som turistmål, herunder endags- og naturturisme. Samtidig er det vigtigt at fastholde øen som levende miljø for beboerne. Både ejerlavet og byen rummer enestående velbevarede kulturmiljøer, ligesom der er meget attraktive naturværdier på øen. Byrådet vil arbejde for at udvikle disse værdier.

Bærende bevaringsværdier

Særlige bærende strukturer, som også kan genfindes på kort fra 1800-tallet, er:

- Stjerne- og blokudskiftnings sten- og jorddiger på dyrkningsjorden og de mange hegn.
- Ejerlavets veje.
- Udflyttede gårde og husmandshuse, som har bevaret den beliggenhed, der er bestemt af udskiftningsmønstret.
- Byens veje og tofter, som er bevarede træk fra før udskiftningen, samt de mange stendiger.
- Kirken fra 1861.
- Fyrtårnet fra 1878.

Beskrivelse

Bågå er en lille ø i Lillebælt, som man ankommer til med færger fra Assens by. Den ligger cirka 4 km nord-vest for Assens. Ankomsten sker via en lille havn med færgeleje, lystbådehavn og enkelte huse. Eneste markante bebyggelse ved ankomsten er det blot 8 meter høje Bågå Fyr.

Bågå har en karakteristisk, næsten firkantet form. Den centrale del af øen optages af et stort, delvist drænet moseområde, mens der midt på nordkysten er et nor. Særligt i Vestermosen opleves det særegne, at landskabet hæver sig let hele vejen rundt, så man virkelig oplever, at man befinder sig i en lavning.

Landsbyen ligger midt på øen mellem noret og mosen. Byen har en fint bevaret, reguleret fortebystruktur med flere bevaringsværdige bygninger. Den lille kirke ligger i den nordlige ende af øen. Herudover findes fem udflyttergårde, af hvilke de fire er samlet øst for byen, en husmandskoloni mod syd-øst, og endelig ved sydkysten en lille bebyggelse med fiskerhuse fra slutningen af 1800-tallet og nyere sommerhuse.

Helnæs

Målsætning og potentiale

Helnæs skal udvikles som et attraktivt bosætningsområde og turistdestination, som kan bære en egen dagligvareforsyning. Halvøen rummer unikke landskabelige og kulturhistoriske værdier, og en mangesidig og oplevelsesrig bygningskultur. Byrådet vil sammen med borgerne udvikle området på grundlag af disse værdier.

Helnæs Fyr

6.4 KULTURHISTORISKE VÆRDIER

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Det velbevarede udskiftningslandskab med hegn og diger
- Maden med tilhørende skelstruktur.
- Toftestruktur og den overordnede bebyggelsesstruktur i Helnæs By.
- En lang række bevaringsværdige bygninger i og udenfor byen.
- Særlige elementer som mølle, skole, missionshus, andelsmejeri, frysehus, transformerstation, præstebolig, kro, købmand og toldsteder.

Beskrivelse

Halvøen, der i praksis på mange måder opleves som en ø, består af en krum bakkeryg med et centralt lavbundsområde, Maden, i midten. Hovedparten af bebyggelsen er samlet i Helnæs by, der har form af en langstrakt slynget vejby opbygget omkring Helnæs byvej og vejløkken Ryet/Bøgeskovsvej/Stævnevej. Bebyggelsen er en blanding af gårde og huse, med en større koncentration af huse mod nord. Mod øst ligger et lille fiskerleje med en gammel landingsplads, samt et nyere sommerhusområde. Længst mod vest findes Helnæs Fyr. Spredt i landskabet findes en række udflyttede gårde og enestegårde, hovedsageligt koncentreret omkring de primære veje.

Helnæs rummer store naturkvaliteter, dels på nordøen hvor Helnæs Ås og Bo-bakker udgør et unikt og oplevelsesrigt område, dels i den udstrakte Helnæs Made. Det øvrige landskab er landbrugsjord, hvor udskiftningslandets hegn stadig er det dominerende landskabselement.

Ålsbo

Målsætning og potentiale

Ålsbo skal bevares som en mindre, uspolet landsby, men samtidig i kraft af sin nærhed til motorvejen opleves som et aktivt og attraktivt bosætningsområde. Byen rummer en værdifuld bygnings- og bebyggelseskultur. Byrådet vil arbejde for at bevare og udvikle byen.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier udgøres af de bevarede gårde, som alle ligger på de oprindelige tofter. Enkelte steder ses tofteskellene endnu som hegn eller hække, mens de oftere er afspejlet i selve matrikelgrænsen. Hertil den velbevarede vejstruktur og landskabselementer i form af gadekær, allébeplantninger og åbne områder mod bygaden. Vådområdet syd for Ålsbogård bør også bevares. Endelig er den historicistiske arkitektur i gårdbyggeriet usædvanligt detaljeret og koncentrationen usædvanlig stor.

Beskrivelse

Ålsbo er en velbevaret adelby, hvor stort set alle gårde er bevaret i landsbykernen. Byen har form som en slynget vejby, opbygget omkring den kraftigt slyngede Ålsbovej, som i den nordlige ende forgrener sig i to. Byen rummer 11 gårde, som alle ligger på deres oprindelige tofter. Gårdene ligger næsten alle mere eller mindre tilbage trukket fra vejen. Kun en enkelt ligger tæt ud til gaden.

Udover gårdene er der enkelte huse i byen. Husene falder i to grupper. Centralt ligger en række fortrinsvis ældre huse tæt til bygaden. Nordligst i denne gruppe ligger den tidligere købmandsbutik. I den østlige del af byen findes en række

nyere villaer på nordsiden af Ålsbovej. Denne gruppe udgør den eneste større strukturelle ændring af byen i forhold til omkring 1800. Bebyggelsen er forholdsvis tæt i den sydlige del, hvor seks gårde ligger ret tæt. Mod nord er bebyggelsen mere spredt, og åbne arealer når helt ind til bygaden enkelte steder.

Bebyggelsen er især karakteriseret ved de mange stuehuse og til dels avlsbygninger opført i perioden cirka 1870-1910. Det er typiske og meget fint udformede historicistiske bygninger – avlsbygningerne afspejler tidens industrialiserede byggestil. Flere stuehuse synes udført efter samme tegningssæt. Husene er i sammenligning langt mere ydmyge. Dog er der enkelte nyere villaer, som i sig selv rummer fine arkitektoniske kvaliteter.

Dreslette

Målsætning og potentiale

Dreslettes unikke bygningskultur skal sikres. Området rummer store landskabelige kvaliteter, og unikke bygningskulturelle værdier. Byrådet vil sikre værdierne, men åbne mulighed for en vis udvikling i byen.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den velbevarede bebyggelses- og vejstruktur samt de åbne landskabstræk i byen.
- Flere bevaringsværdige bygninger udover de fredede ejendomme.
- Tofte- og skelstrukturerer markeret af stendiger.

Beskrivelse

Dreslette er en løst opbygget landsby med store landskabelige træk i bebyggelsen. Bygningerne ligger grupperet i to dele omkring to vejløkker. I den nordlige del ligger den markante kirke og en gruppe huse samt et par gårde, i den sydlige del ligger en større gruppe gårde samt endnu en gruppe huse. Husene er næsten alle fra tiden omkring år 1900, mens gårdene er fra en lang periode helt frem til starten af 1900-tallet. Bygningsmæssigt rummer byen flere fine eksempler på gårde fra forskellige perioder. Den særlige bebyggelsesstruktur giver samtidig byen nogle helt unikke landskabelige kvaliteter med fine udsigter mellem de forskellige dele af byen.

Langsted

Målsætning og potentiale

Langsted skal sikres et attraktivt bymiljø, som understøtter byens struktur og arkitektur. Langsted er en fint bevaret landsby såvel strukturelt som bygningskulturelt. Byrådet vil understøtte disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den velbevarede vejstruktur.
- Landskabselementer som gadekæret og anlægget omkring det og det åbne, regulerede vandløb gennem byen.
- Den velbevarede bygningsstruktur og flere bevaringsværdige enkeltbygninger.

Beskrivelse

Landsbyen Langsted er en slynget vejby med 13 gårde og cirka lige så mange huse. Den vestlige del af byen er tættest bebygget, mens den østlige del er mere spredt, hvilket sammen med mindre træklædte arealer giver denne del af byen skovbykarakter. Byen er opbygget langs med et mindre vandløb, der følger bygaden fra vest mod øst. Centralt i byen ligger et reguleret gadekær i et lille anlæg, som også omfatter en mindesten for Langsted bystævne. Landsbybebyggelsen er meget velbevaret, idét ingen gårde er udflyttet, og kun en enkelt af de oprindelige gårde mangler i dag. De nuværende bygninger stammer fra flere perioder fra 1700-tallet og frem til starten af 1900-tallet. Flere gårde er velbevarede.

Strærup**Målsætning og potentiale**

Den meget velbevarede landsbystruktur og bygningskultur i Strærup skal bevares, samtidig med at landsbyen bliver et attraktivt bosætningssted.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den velbevarede bebyggelses- og vejstruktur med gårde og huse.
- De bevarede tofteskel.
- Byrumselementer som stendiger og træer.

Beskrivelse

Strærup er en lille vejby med syv gårde og blot tre huse langs et snoet vejforløb. I den sydlige del ligger tre gårde tæt ud til vejen. Herefter følger et åbent stykke med udsigt over markerne mod syd, hvorefter de tre huse og tre, mere spredt liggende gårde ligger i den centrale del. Den sidste gård, Strærupgård, ligger lidt afsides nord for de øvrige. Flere steder ses de oprindelige tofteskel endnu.

Bygningsdetalje på hus i Dreslette

Skydebjerg**Målsætning og potentiale**

Skydebjerg skal fastholdes som et attraktivt og levende bosætningsområde. Byen rummer et fint historisk bymiljø. Byrådet vil udvikle området på grundlag af disse værdier.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den velbevarede, oprindelige vejstruktur.
- De bevarede gårde.
- Andelstidens bebyggelse med forsamlingshus, mejeri og frysehus.
- Gadekæret og de grønne områder i den østlige og vestlige del af byen.

Beskrivelse

Skydebjerg er en kompleks landsby, som omfatter en række lag, der hver især sætter deres præg på landsbyen. Den oprindelige landsby var en vejklungeby med en ganske kompleks vejstruktur med flere løkker og mindre adgangsveje. Den komplekse struktur er i dag overlejret af hovedvejen som løber gennem byen fra nord til syd, men hele den oprindelige vejstruktur er bevaret. Bebyggelsen omfatter en blanding af gårde og huse, samt en del bebyggelse fra andelstiden, og endelig nogle mindre områder med villaer fra midten af 1900-tallet. Centrale elementer i landsbyen er det meget store gadekær, som domineres af det tidligere andelsmejeri, og kirken med den nærliggende præstegård i den sydlige del af byen.

Køng-Gummerup**Målsætning og potentiale**

Køng-Gummerup skal udvikles som et attraktivt bymiljø med boliger, liberale erhverv og handlende. Områdets struktur med to oprindelige landsbyer forbundet af en nyere andelstidsbebyggelse udgør kernen i bymiljøet. Byrådet vil udvikle området på grundlag af disse særlige værdier.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den meget forgrenede, komplekse vejstruktur i såvel Køng som Gummerup.
- De mange bevarede gårde, hvoraf flere også i bygningsmæssig forstand er bevaringsværdige.
- Køngs bymæssige karakter med det tætte bymiljø.
- Andelsbyen midt mellem de to byer med skole, forsamlingshus, mejeri, brugs og flere fine huse og villaer.
- Åløbet med tilhørende åbne engarealer.

Beskrivelse

Køng Gummerup er de sammenvoksede landsbyer Køng og Gummerup, som forbindes af et lille andelstidsmiljø centralt mellem de to landsbykerner. I Køng ligger husene tæt omkring Bygaden, mens flere velbevarede gårde ligger lidt tilbage trukket og langs de mange forgrenede veje fra bymidten. I Gummerup domineres bymiljøet af gårdene, særligt det tætte landsbymiljø omkring Hjemstavngården. Langs Ådalen findes et særskilt miljø med småhuse og enkelte mindre, men fint bevarede gårde. De to byer er bygget på hver sin side af Hårby Å, som med tilhørende åbne eng-

6.4 KULTURHISORISKE VÆRDIER

arealer og vådområder slynger sig gennem byen. Byen rummer store bygningsværdier, og en lang række interessante enkelt-elementer som vandmølle, skole, mejeri mv.

Hovedgårde Hagenskov

Målsætning og potentiale

Hagenskov bidrager til, at et besøg i Assens Kommune opleves som attraktivt, spændende og lærerigt. Ejerlavet rummer en række værdifulde forskelligartede miljøer, samlet i en sammenhængende helhed. Byrådet vil arbejde for at udnytte disse værdier bedst muligt i samarbejde med ejerne.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Herregårdslandskabet med dets velbevarede opdeling i store, åbne markarealer, skov og vådområder.
- Selve hovedgårdens bebyggelse med de tilhørende reminiscenser af haveanlægget.
- Bebyggelse og allébeplantning langs slotsalléen, herunder slotsbanken, slotsmøllen samt porthusene.
- Hagenskov husmandskoloni langs Bjørnemosvej.
- Kystfiskergårdene og den øvrige ældre bebyggelse ved Aa Strand.

Beskrivelse

Ejerlavet består af et ret stort markareal, som optager hele den nordvestlige og centrale del, samt et mindre, men dog væsentligt areal med skov, bestående af to adskilte områder mod sydøst og vest. Herudover findes mindre eng- og vådområder. Selve hovedgården ligger centralt i ejerlavet, og

omfatter et imponerende anlæg med hovedbygningen fra slutningen af 1700-tallet og de endnu ældre avlsbygninger. Umiddelbart sydøst for Hagenskov findes slotsbanken, hvor den tidligere borg lå frem til 1741. Her ligger endnu den oprindelige slotsmølle sammen med en række velbevarede bygninger fra forskellige perioder. Vejen indgik i den oprindelige slotsallé, og på denne strækning er allé-beplantningen delvis bevaret. Selve slotsbanken blev fra 1780 inddraget i hovedgårdens imponerende haveanlæg, som der desværre kun er bevaret reminiscenser af i dag.

Mod nord og øst markeres indkørslen til ejerlavet af to fine porthuse – Spindehuset og Kobbeltuset. Slotsalléen ved kobbeltuset er bevaret ind gennem skoven med en imponerende allébeplantning af egetræer.

Mod syd grænser ejerlavet op til Lillebælt, og her ligger Aa Strand, en bebyggelse der i dag hovedsageligt fremstår som en sommerhusbebyggelse, men som også rummer et par kystfiskergårde og enkelte ældre gårde i den østlige del.

Langs Bjørnemosvej i ejerlavets vestlige kant er der udstyket en række husmandssteder. Husene ligger karakteristisk som "perler på en snor" langs vejforløbet. Herudover er der enkelte husmandssteder i den resterende del af ejerlavet.

Samlet fremstår området som et imponerende herregårdslandskab, hvor de store markflader står i klar kontrast til de mindre arealer i de omkringliggende landsbyejerlav.

Brahesborg

Målsætning og potentiale

Brahesborg skal fastholdes som et velbevaret hovedgårdsejerlav uden yderligere bebyggelse. Ejerlavet rummer væsentlige bygningskulturelle og kulturhistoriske værdier. Byrådet vil arbejde for at fastholde disse værdier.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Herregårdslandskabet med de store, åbne markflader.
- Skovarealer med de bevarede diger og hegn.
- De karakteristiske alléer på Langeløkke Allé og Jørgen Brahesvej nord for skoven.
- Dertil selve hovedgårdsanlægget inklusive driftsbygningerne syd for Brahesborgvej og haveanlægget med slotssøen.

Beskrivelse

Ejerlavet domineres af store markflader med typisk herregårdslandskab – store, åbne markflader i kontrast til det centrale skovområde, som deler markarealet i en stor del mod sydøst og en mindre del mod nord. Hovedgårdens bygninger ligger centralt i området med skoven mod nordvest og markerne mod sydøst. Bortset fra de centrale bygninger ses kun et enkelt hus ved den vestlige indkørsel og et mod nordøst, samt ladegården Wilhelmsgård i den nordlige udkant af ejerlavet.

Ejerlavet gennemskæres af den østvest-vendte Brahesborgvej. Fra nord løber Jørgen Brahesvej tværs over gårdspladsen, mens Langeløkke Allé med den markante ensidige alléplantning løber sydpå i ejerlavets vestlige del.

Hovedgårdsanlægget domineres af den enkle nyklassicistiske hovedbygning på slotsbanken, som på tre sider er omgivet af slotssø og voldgrave. Ladegårdens bygninger er nyopført i en mindre udstrækning end de originale, men i en meget fin, velafstemt Bedre Byggeskik i 1926. Syd for Brahesborgvej ligger en række avlsbygninger opført fra slutningen af 1800-tallet og frem, stort set alle med fine arkitektoniske kvaliteter.

Krengerup**Målsætning og potentiale**

Krengerup skal i samarbejde med ejerne udvikles som et attraktivt turistmål. Ejerlavet rummer store skovområder, kombineret med et oplevelsesrigt anlæg omkring selve hovedgården med flere museer. Byrådet vil støtte op om, at der udvikles helhedsoplevelser omkring hovedgården, som kombinerer alle disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier:

De bærende bevaringsværdier er:

- Ejerlavets overordnede inddeling i skov og markareal.
- De bevarede diger i ejerlavsgrensen og omkring skovene.
- Slotsalléerne mod Nårup og syd for skoven mod Glamsbjerg samt syd for selve hovedgårdsanlægget.
- Landskabslementer som porte og granitsteler omkring hovedgården.
- Selve hovedgården med hovedbygning, ladegård, vandmølle og de nyere driftsbygninger.

Beskrivelse

Ejerlavet domineres af store skovområder i den nordlige og sydlige del, adskilt af et smallere bånd af marker, der gennemskærer området fra øst til vest. Skoven når dog på begge sider helt ind til selve hovedgårdsanlægget centralt i ejerlavet. Skovene ligger især i den sydlige del lavt med våd bund, og gennemskæres af et stort antal drækanaler. Markerne og skovene mod nord ligger i et kuperet og meget varieret terræn. Herregårdslandskabet understreges af den smukke slotsallé på vejen mod Nårup, ligesom alléen mod Glamsbjerg - dog udenfor ejerlavet - er bevaret.

Udover selve hovedgårdsanlægget ligger kun tre huse i ejerlavet. Ladegård og hovedbygning udgør et meget harmonisk og sammenhængende anlæg. Hovedbygningen i

Thorø Huse

6.4 KULTURHISTORISKE VÆRDIER

streng nyklassicisme ligger tilbagetrukket fra det velbevarede ladegårdsanlæg i bindingsværk med godsets farver – rødt tømmer og gule tavler. Krengerup vandmølle er elegant integreret i ladegårdsanlægget. Nord for hovedbygningen er der i slutningen af 1800-tallet opført yderligere driftsbygninger. Syd for hovedbygningen ligger et par huse, som synes at have indgået i et haveanlæg med orangeri.

Løgismose

Målsætning og potentiale

Løgismose skal udvikles som en attraktiv rekreativ ressource for turister og kommunens borgere. Ejerlavet rummer en stilsfærdig charme i et velbevaret herregårdslandskab. Byrådet vil arbejde for, at disse herlighedsværdier bliver tilgængelige for borgerne.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Herregårdslandskabet med de store markflader, skoven og engene.
- Hovedgårdsanlægget med tilhørende slotsallé og rester af parkanlæg.
- Husmandsbebyggelsen i vest med fine bygningsværdier.

Beskrivelse

Hovedgården Løgismose ligger centralt placeret i sit ejerlav. Omkring hovedgården ligger store markarealer, som udgør over halvdelen af arealet. Syd for og ud mod kysten ligger et mindre skovområde, Løgismose Skov eller Elisabetlund. I den nordlige del af ejerlavet ned mod Hårby Å og det inddæmmede nor findes et ret stort område med enge og vådområder. Den sydvestlige del er udstykket til husmandsbrug, hvis mindre marklodder giver denne del en anden karakter end det stort anlagte herregårdslandskab. Den anderledes karakter understøttes af, at en del af de mindre lodder anvendes til juletræsdyrkning. Her findes også en campingplads samt en offentlig strandpark.

Den centrale del af ejerlavet domineres derimod af et flot og rent herregårdslandskab med slotsalléen fra Nellesmose til avlsgården som det dominerende element. Skoven syd for selve hovedgården har tilsyneladende tidligere indgået i et romantisk haveanlæg med et vidtforegnet stisystem. Store rhododendron i skoven vidner om en fortid som park, ligesom enkelte af stierne fortsat kan erkendes. Af en egentlig park eller have syd for slotsøen ses i dag kun den nordvestlige bøgeallé.

Selve hovedgården omfatter hovedbygningen, omgivet af voldgrave, og vest herfor den trefløjede avlsgård. Anlægget er opført og ændret i flere omgange, men fremstår samlet meget helstøbt. Hovedbygningens kobberklædte spir markerer sig vidt omkring i landskabet.

Kystkultur

Thorøhuse

Målsætning og potentiale

Thorøhuse skal udvikles som et attraktivt og aktivt bosætnings- og fritidsområde med appel til turister. Området rum-

mer et charmerende bymiljø og stemningsfulde kystområder. Byrådet vil arbejde for at styrke og bevare det unikke miljø.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Vej- og stistrukturen i Thorøhuse, som vidner om tilblivelsen af fiskerlejet og betydningen af adgangen til vandet i den vestlige del, og samtlige den østlige dels oprindelse som smalle marklodder.
- Bebyggelsesstrukturen i hele området.
- Betydende enkeltbygninger er det gamle toldsted – nu forsamlingshus, skolerne, samt flere velbevarede fiskerhuse.
- Støjlepladserne ved Thorøhuse og på Drejet med tilhørende broer, småhavne, skure, tjæregryder og spilhus.

Beskrivelse

Området omfatter i princippet tre forskellige miljøer. Mod nord bebyggelsen Nyhuse, som opstår i starten af 1800-tallet, formentlig som kaptajnsboliger. Der er ingen tegn på, at der har været drevet fiskeri fra Nyhuse. Bebyggelsen består af en enkelt række på 11 huse langs vejen. Stilmæssigt er den ret blandet, og en del af husene er ret ombyggede. Men husenes volumen og placering langs vejen giver alligevel et fint billede af bebyggelsen. Mod kysten afgrænses vejen af hække, og de fleste huse har en strandtomt, som man får adgang til via en simpel havelåge.

Mellem Nyhuse og Thorøhuse stiger terrænet, og bebyggelsen her ligger således ganske højt, især i den nordlige og østlige del. Thorøhuse opstår som fiskerleje i løbet af 1700-tallet, og omfatter i begyndelsen kun den vestlige del af byens nuværende areal, langs Jacob Gadesvej. Bebyg-

Muret fiskerskur og stendige ved Agemæes Udskibningshavn

gelsen er tæt, præget af gentagne udstykninger af stadig mindre parceller. Samtidig er der en rigdom af smøger og slipper, som giver kig mod vandet og den labyrintiske bebyggelse. Stilmæssigt dominerer historicistisk bebyggelse fra anden halvdel af 1800 tallet, men i den nordlige del er også en del ældre bygninger med stråtage bevaret. Den østlige del af Thorøhuse er anlagt på et areal, som tidligere var en række meget smalle lodder, som tilhørte bønderne i Saltofte. Det har resulteret i en særpræget bebyggelse med lange, smalle grunde, og en stor mængde nord-sydgående veje. Denne del af bebyggelsen er generelt nyere, idét dog den nordlige del synes at stamme fra tiden omkring år 1900, mens enkelte af husene mod syd er nye, flere af dem har karakter af sommerhuse. Nord for Saltoftevej ligger en karakteristisk udstykning fra omkring 1950.

Mellem bebyggelsen og kysten ved Thorø Vig mod vest ligger byens stejleplads. Her ses en restaureret tjæregryde og tjærelad, hvor fiskerne har imprægneret bomuldsgarnene. Stejlepladsen anvendes i dag til bådeplads og diverse oplagring. En lille havn med tilhørende træmoler er gravet ind i sivene ved udmundingen af Noret.

En simpel gangbro over udmundingen af Noret giver adgang til Drejet. Området er en nyere tilsanding, idét der tidligere var åbent vand mellem Fyn og Thorø. Her ligger nu en ret omfattende stejleplads med 3-4 fiskerskure, to områder med tørrepladser til garn, resterne af en tjæregryde og tjærelad, spil samt ruinen af et spilhus fra en tidligere ophalerplads, samt flere mindre broer. I vigen ses flere opankrede både. Herfra er der en formidabel udsigt tilbage mod Thorøhuse.

Agernæs Udskibningshavn

Målsætning og potentiale

Agernæs Udskibningshavn skal videreudvikles som et aktivt fritidsmiljø, med mulighed for også at tiltrække en vis turisme. Havnen har i dag et aktivt fritidsmiljø, kombineret med en unik beliggenhed. Byrådet vil arbejde for at udvikle området som en del af en større sammenhæng mellem Hagenskov og Helnæs.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- En primitiv havn uden væsentlige faciliteter.
- Stejlepladsen øst for Helnæsvej med barkegryde, tjærelad og fiskerskur.
- Det murede fiskerskur syd for stendiget mod vest.

Beskrivelse

Området omfatter dels Agernæs udskibningshavn, anlagt som fiskeri- og udskibningshavn i 1934, dels stejlepladsen som er knyttet til fiskerlejet Brunshuse, med fiskeri i såvel Lillebælt som Helnæsbugten. Havnen var oprindeligt et simpelt anlæg med en ydermole i beton, på ydersiden beskyttet af en stenkastning, på indersiden med en beklædning i træ. Yderst var molen lidt bredere med plads til et bord og bænk. Hertil en indermole i trækonstruktion. Havnen blev i 2010 udvidet, og ændrede i den forbindelse karakter til at være en lille jollehavn af mere traditionelt udseende fremfor den oprindelige karakter som lægigende fiskerimole. Havnen blev udvidet til omtrent det dobbelte, og der blev i forbindelse med udvidelsen af havnen opført en simpel toiletbygning i træ. Havnen er trods ombygning et fint kystkulturmiljø med en stor betydning for det lokale fritidsmiljø.

Fra øst til vest gennemskæres området af et velbevaret stendige, der på den vestlige side adskiller området fra Feddet.

Stejlepladsen, som hovedsageligt ligger nord for stendiget og øst for Helnæsvej, rummer en lang række typiske elementer. Her er såvel en gammel muret barkegryde (brugt til at opvarme en egebarkesuppe til imprægnering af bomuldsgarn), tjærelade og tjæregryde (til samme formål), oplagring af garn og bundgarnspæle, samt et par garnly og et fiskerskur. Syd for stendiget ligger også enkelte både.

Vest for Helnæsvej, lige syd for Stendiget, ligger et ældre muret skur, som angiveligt har været brugt af fiskere fra omkring 1900.

Aborgminde Strand

Målsætning og potentiale

Aborgminde Strand skal bevares som et afdæmpet, stemningsfuldt kulturmiljø. Områdets styrke er enkelheden, som samtidig klart afspejler områdets historie. Byrådet vil arbejde for at bevare disse kvaliteter som et aktiv for kommunens borgere.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den enkle bebyggelsesstruktur i området.
- Stejlepladsen med tjæregryde og grejskur.
- Det regulerede udløb af Aborgminde Nor/Puge Mølle Å.

Beskrivelse

Tidligere, ganske lille fiskeleje ved Aborgminde Strand. Området består af 4 huse langs den yderste ende af adgangsvejen. Nord for husene på tangen mellem Lillebælt og Aborgminde Nor ligger den tidligere stejleplads, hvor et grejskur og tjæregryde med tjærelad er bevaret. Nord for norets udmunding i havet ligger ruinen af yderligere et grejskur, som antyder et lidt mere omfattende fiskeri. Området har med sin fjerntliggende placering og udsigten mod såvel Lillebælt og Bågå, som ind over noret, en ganske særlig stemning.

Saltofte Strand

Målsætning og potentiale

Saltofte Strand skal bevares som et enkelt og uspoleret sommerhusområde. De landskabelige kvaliteter i områdets nordlige del skal udvikles. Området afspejler ønsket om det enkle liv, og rummer fine landskabelige værdier.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er de fem sommerhuse og batteribankens svagt hævede terræn.

Beskrivelse

Området omfatter fem små sommerhuse på en linje langs vejen. Herfra løber stien videre langs kysten til den gamle batteribanke, der kendes som en trækledt forhøjning på det yderste stykke mod Noret.

Miljøer i Assens

Bymidten i Assens

Målsætning og potentiale

Bymidtens købstadsmiljø er kernen i et aktivt handels- og kulturliv, og skal samtidig fungere som et attraktivt bosætningsområde. Et af de unikke træk ved bymiljøet i Assens er de mange velbevarede baggårde, ligesom mange enkeltbygninger er bevaret intakte. Byrådet vil arbejde for at udvikle Assens bymidte med udgangspunkt i disse værdier.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den meget velbevarede gade- og bebyggelsesstruktur med tæt bebyggelse helt ud til gaden i hele byområdet. Herunder de mange velbevarede baggårdsmiljøer.
- Den sammenhængende karakter af bebyggelsen særligt i baggader, gyder og smøger.
- De mange bevaringsværdige og fredede bygninger.
- Elementer som købmandsgårdene, Postgården, biografen, Vor Frue Kirke, den katolske Vor Frelseres kirke i Nørregade, Assistens Kirkegård, og industrierne i den østlige del af byen.

Beskrivelse

Købstadsbebyggelsen har bevaret sin oprindelige struktur med ganske få ændringer. Byen er bygget op omkring en hovedgade, Østergade, som på den centrale strækning udvides til en torvedannelse. Nord og syd for Østergade er der baggader, som forbindes til hovedgaden med snævre gyder. Særligt kontrasten fra Torvet til den snævre Badstuegade, men også Kindhestegade og Korsgade er karakteristiske gyder. Gadenettet fremstår reguleret og planlagt. I hele området er der randbebyggelse helt ud til gaden, hvilket giver byen en tæt og meget bymæssig karakter. De eneste markante brud i facaderækkerne er ved Vor Frue Kirke i Damgade og Adelgade, samt et par fritliggende villæer syd for Provstgade.

Bebyggelsen er for størsteparten 1½-2½, sine steder op til 3½ etage. Bygningshøjderne er i hele området blandet mellem hinanden, omend bygningshøjderne generelt er større i Østergade og lavere i baggaderne. Hovedparten af bebyggelsen er opført i perioden frem til starten af 1900-tallet, og kun enkelte nyere bygninger bryder dette billede. Indimellem ses ældre bindingsværkshuse helt tilbage fra 1500-tallet.

Havnen i Assens

Målsætning og potentiale

Havnen i Assens skal fastholdes som aktiv erhvervshavn, og under alle omstændigheder som et aktivt og levende miljø. Bebyggelsen på havnen skal i skala og stil fortsat afspejle havnemiljøet og havnen som erhvervshavn. Havnens rum skal være offentligt tilgængelige.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Havnefrontens og molernes karakter som åbne arbejdsflader.
- Den overordnede struktur med en åben havn med enkelte bygninger, en mellemzone med store volumener, og endelig byens tættere bebyggelse med huse i mere menneskelig skala.

- Bevarede enkeltelementer der fortæller om havnedriften: Kogehus, fyrtårn, pakhuse, toldbod, jernbane, station, posthus mv.

Beskrivelse

Havnen i Assens er et varieret og levende kulturmiljø, hvor en aktiv industrihavn fungerer i et miljø med rødder langt tilbage i tiden. Selve havneområdet består af en kaj langs Nordre og Søndre Havnevej, hvorfra flere moler skyder sig ud i havnebassinnet. Den sydligste af disse, hvor Assens Skibsværft har til huse, er ikke medtaget i området, selvom den i meget høj grad bidrager til det aktive havnemiljø, der stadig præges af flere store skibe i havnen. På molerne ligger kun enkelte, mindre bygninger.

Mellem havnen og byen ligger et område med de havnerelaterede erhverv. Den centrale del af dette område rummer de ældste bygninger med blandt andet den bevarede toldbod. Nord for dette findes flere store lagerbygninger, med foderstoffers siloer som markant og dominerende element.

Bag dette område ligger selve byen. Langs Ved Stranden ligger husene kun på østsiden, med udsyn og orientering mod havneområderne.

I den sydøstlige del af området ligger stationen, hvor jernbanen er ført helt ind til havnen fra syd. Skinnerne fra den nedlagte forlængelse af jernbanen ud på havnearealet findes endnu. Station og posthus er markante bygninger i dette område, som også omfatter et samtidigt gadegennembrud mod Østergade med typisk 1800-tals bebyggelse. På havnesiden af stationen ligger rådhuset, der på trods af, at det med sin størrelse matcher meget af den anden bebyggelse på havnen, alligevel med sin arkitektur og placering fremstår som en fremmed fugl på havnen.

Samlet set er der således tale om et sammensat område, men med rødder i havnedriften med afledte funktioner gennem tiderne. Samtidig er der tale om et område, der formidler overgangen mellem havn og by, hvilket blandt andet sker gennem sigtelinier fra byen mod havnen.

Plums købmandsgård og savværk

Målsætning og potentiale

Plums Købmandsgård skal udvikles som det kreative hjerte i bymidten. Området udgør en helt unik ressource med bygninger af høj kulturhistorisk og arkitektonisk værdi. Byrådet vil arbejde for at udnytte disse værdier til at skabe et miks af f.eks. kreative erhverv, kulturinstitutioner, forretninger og bosætning.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Købmandsgården samt de væsentlige dele af bebyggelsen bagved, herunder de tre store haller.
- Bebyggelsesstrukturen i den bebyggede del af området.
- Områdets kultiverede præg med prydøj og frugttræer.

Beskrivelse

Området består af Plums købmandsgård, samt hele den centrale del af Karréen Østergade-Ny Adelgade-Møllevej, hvor Plum-familiens forretning udviklede sig fra købmands- virksomhed til også at omfatte savværk, tømmerhandel,

ægpakkeri mm. Selve købmandsgården er helt typeren, og meget velbevaret med blandt andet folkestuen, der i dag fungerer som café, men også korntørresnegl og lager er intakte.

Fra købmandsgården er der adgang til de bagvedliggende arealer, hvor en række lager- og produktionsbygninger findes i det store åbne område. Denne del domineres af den store fredede savværksbygning med det karakteristiske gule og grønne træværk og det lille tårn. Vest for træladen ligger Hestestalden, og nord for Jernlageret. Umiddelbart syd for træladen fandtes oprindeligt en træbygning, der mindede om træladen i udformning, men hvis forfald gjorde, at den blev revet ned. Helt mod syd er Savværket, opført i røde tegl med en næsten kirkelignende arkitektur. Bygningen er som Hestestalden og Jernlageret af væsentlig betydning for forståelsen af området. Mellem træladen og de tre centrale bygninger findes grønne gårdtrum, mens arealet mod øst delvist er sprunget i krat.

Udover de fine bygninger kendetegnes området af mange frugttræer og andre tegn på, at det har været kulturbevidste folk, der ejede grunden. Den sydlige del af området er bebygget med en nyere bebyggelse i gule sten, grupperet omkring den oprindelige vandingsdam.

Nygade

Målsætning og potentiale

Området skal udvikles som et attraktivt bosætningsområde. Nygade og Baronvej rumme tilsammen en helt unik bygningskultur med meget stærke kvaliteter. Byrådet vil arbejde for at sikre disse værdier.

Bærende bevaringsværdier

Den bærende bevaringsværdi i området er den meget velbevarede, historicistiske bebyggelse i blanke, rigt detaljerede tegl, med skifertage samt meget ofte frontkvist.

Beskrivelse

Området udgør et særdeles velbevaret og homogent "brokvarter", med historicistiske boligejendomme opført i hovedsageligt røde tegl og med skifertage i slutningen af 1800-tallet. Særligt Nygade fremstår som en meget homogen bebyggelse, men også på Baronvej findes bebyggelse af meget høj kvalitet.

Præstevænget

Målsætning og potentiale

Præstevængets særlige karakter og relationen til stranden skal fastholdes. Samtidig skal strandparken udvikles til et attraktivt rekreativt område for hele byen. Området rummer en fortælling om forholdet til krop og sundhed, som aldrig har været mere aktuel end i dag. Byrådet vil videreudvikle området på grundlag af denne fortælling.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den karakteristiske udstyknings- og bebyggelsesstruktur.
- Bebyggelsens præg af oprindelsen i 1930'ernes stilarter.
- Det enkle, men dog stemningsfulde kystanlæg med promenade og "strandpark".

Beskrivelse

Området omfatter en af de ældste villabebyggelser i Assens, som samtidig har en udpræget planlagt karakter med den karakteristiske udstykningsform. Villaerne ligger på kystskrænten med udsigt over vandet, og langs kysten findes en kystpromenade, Rosenstien. I det sydvestlige hjørne af området er en grønning med karakter af en enkelt anlagt strandpark. Her findes også en diminutiv toiletbygning. Området afspejler på den måde fint villabyens karakter med fokus på lys, luft og sundhed.

Kaals Mølle beliggende i kulturmiljøet Kærum Ådal

Kærum Ådal

Målsætning og potentiale

Kærum Ådal skal udvikles som et lettilgængeligt rekreativt område for hele byen. Området rummer store landskabelige og kulturhistoriske værdier i samspil med en lang række fritidsaktiviteter. Byrådet vil videreudvikle ådalen på grundlag af disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- De to møller med møllesøer.
- Roebanens tracé bevaret gennem stiforløb.
- Skovanlægget med skovpavillon og Sophie Kilde.
- De velbevarede kolonihaver ved Skovvej.

Beskrivelse

Kærum Ådal udgør et samlet landskabstræk, der skærer sig gennem Assens By som en gennemgående grøn kile fra øst mod vest. Den grønne kile deler samtidig bolig- og midtbyområderne mod nord fra det primære erhvervsområde mod syd.

Med et til tider markant landskab har ådalen historisk været vanskelig at bebygge, samtidig med at åen har leveret vandkraft til to møller tilbage fra 1500-tallet. I nyere tid har de ubebyggede, bynære arealer indbudt til at etablere en række rekreative funktioner som boldbaner, tennisbaner, spejderhytte, parker og kolonihaver i det hovedsageligt skovklædte område. Sammen med de opdæmmede møllesøer danner det et afvekslende landskab af skovkransede landskabsrum.

Hele området bindes sammen af et omfattende stisystem, som særligt i Skovanlægget mod vest og plantagen på Bru-nebjerg mod øst udvider sig til et egentligt netværk af stier.

Sukkerfabrikken

Målsætning og potentiale

Sukkerfabrikkens område er stadig under omdannelse. Kommunens nye rådhus er indrettet i fabrikkens tidligere hovedbygning, og Arema Assens er indrettet i den tidligere saftstation. Området kan tilføjes yderligere bebyggelse. Der er unikke landskabs- og naturværdier i de menneskeskabte jordbassiner. Byrådet vil arbejde for, at jordbassinerne udvikles til et unikt rekreativt område til gavn for hele byen.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier omfatter de ældste fabriksbygninger, skorstenen, arbejder- og direktørboliger samt jordbassiner med de tekniske anlæg der hører til her, primært pumpestationen.

Beskrivelse

Området omfatter selve fabriksbebyggelsen længst mod øst. Fabriksbygningerne omfatter som de mest markante elementer den oprindelige hovedbygning, saftstationen og skorstenen fra anlæggelsen i 1884. Nord for fabrikken findes direktørboligerne, der er bevaret, mens der syd for Søndre Ringvej ligger en stribe arbejderboliger. Hele den sydvestlige del af området er jordbassiner, et fascinerende menneskeskabt landskab med store søer, hævet adskillige meter over havniveau.

Stationsbyer og større byer på landet

Aarup Stationsby

Målsætning og potentiale

Aarup skal udvikles som et attraktivt og levende bymiljø, der drager fordel af station og nærhed til motorvejen. Området rummer et fint historisk bymiljø. Byrådet vil videreudvikle området på grundlag af disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Den tætte bebyggelsesstruktur langs Bredgade med de bevaringsværdige enkeltelementer som teknisk skole, hotel, apotek, posthus, missionshus, lægehus og enkelte borgerlige boliger.
- De bevarede dele af den oprindelige stationsbebyggelse med købmandsgård, maltfabrik og gæstgiveri.

Beskrivelse

Aarup er en meget typisk stationsby, hvor bebyggelsen er koncentreret langs en hovedgade, Bredgade. Banen løber på tværs af hovedgaden i den nordlige ende med station, købmandsgård og gæstgivergård som typiske elementer.

I selve gaden ligger borgerhuse med butikker og institutioner: Lægehus, Apotek, Hotel, Postkontor, Urmager osv. Længst mod syd ligger det helt tidstypiske missionshus. Vest for hovedgaden ligger filialkirken, som illustrerer hvordan befolkningstilvæksten på et tidspunkt er blevet så stor, at man har haft behov for sin "egen" kirke i byen. Kirkegården bidrager samtidig med sin højere beliggenhed med et landskabeligt element i bebyggelsen, som ellers med sin højde på 1½-3 etager er meget bymæssig. Brænde Å, som løber gennem den nordlige del opleves derimod næsten ikke i byrummet

Aarup Villaby

Målsætning og potentiale

Aarup villaby skal udvikles som et attraktivt og levende boligområde med muligheder for indslag af liberale erhverv og småbutikker. Området rummer fine bygningskulturelle værdier og et harmonisk bybillede. Byrådet vil videreudvikle området på grundlag af disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Bebyggelsesstrukturen og villaernes stiltræk, som giver området dets særlige karakter.
- Markante enkeltelementer som villaerne ved Birkevej og det bevarede Aarup elektricitetsværk.

Beskrivelse

Bebyggelsen er et ganske udstrakt område med villabebyggelse fra slutningen af 1800-tallet og første halvdel af 1900-tallet. Bebyggelsen er koncentreret omkring de krydsende veje Korsgade og Fredensgade. Husene langs Fredensgade/Cederfeldsgade og Korsgade er de ældste, med en stor andel hovedsageligt ret små og enkle historicistiske villaer og byhuse. Langs Holmelund og Østergade er bebyggelsen nyere, med et stort indslag af Bedre Byggeskik. Centralt i området ved krydset Korsgade/Bøgevej ligger to

ældre ejendomme – dels et ældre husmandssted i bindingsværk, og dels en ret stor og statelig villa. Villaen fungerer i en vis grad som fikspunkt i området. Samlet set er der tale om et område med en ret homogen bebyggelse og velbevaret karakter.

Ebberup Stationsby

Målsætning og potentiale

Ebberup Stationsby udgør kernen i et attraktivt bosætningsområde med en lokal butiksforsyning. Områdets bygningskulturelle og historiske kvaliteter giver byen en klar identitet. Byrådet arbejder for, at udviklingen understøtter og udnytter disse værdier.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Bebyggelsens karakter af villabebyggelse.
- En række enkelthuse med fine arkitektoniske kvaliteter.
- Elementer som station, skole, kro, Lillemølle og det tidligere mejeri Enghave.

Beskrivelse

Ebberup Stationsby er en mindre stationsby opstået mellem landsbyerne Ebberup og Sønderby. Byen har form af en villa-bebyggelse langs Ebberupvej og Prinsevej. Kun på den centrale strækning mellem stationen og Prinsevej er der ansats til en lidt større fortætning med kro og købmand. Men også her fremstår bebyggelsen ret åben.

Længst mod vest domineres bybilledet af den tidligere mælkekondenseringsfabrik, der i dag producerer ingredienser til fødevarerindustrien, og som har rødder tilbage til et mejeri oprettet i slutningen af 1800-tallet. Af andre betydende elementer findes ud over den fine stationsbygning resterne af Lillemølle samt gården Møllers Gave i den sydlige del, hvor også den gamle Østre Skole findes. Længst mod øst ligger enestegården Terpegård.

Villabebyggelsen langs vejen er opstået over en periode fra anlæggelsen af jernbanen i slutningen af 1800-tallet og frem til 1950'erne. Byen kan fremvise meget fine eksempler på villabyggeriet fra denne periode, herunder ikke mindst en række meget fine Bedre Byggeskik-villaer.

Haarby Landsby

Målsætning og potentiale

Haarby Landsby skal udvikles som et attraktivt boligområde med udgangspunkt i den historiske struktur og byggeskik. I Haarby er betydelige dele af det oprindelige landsbymiljø bevaret trods byens store vækst. Byrådet vil udnytte disse kvaliteter i den fremtidige udvikling.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- De bevarede dele af landsbystrukturen med gader, gyder og smøger.
- Den bevarede landsbybebyggelse, herunder 10 bevarede gårde, af hvilke flere samtidig rummer væsentlige bygningsværdier.
- De åbne engarealer omkring Haarby Å.
- Villabebyggelsen langs Algade og den nordlige del af Møllevej.
- Elværket og fundamentet af vindmøllen.

Beskrivelse

Af den oprindelige Haarby Landsby findes overraskende meget bevaret på bagsiden af byens hovedstrøg. Området omfatter flere bevaringsværdige gårde og i den centrale del bevarede engarealer ned mod Haarby Å. Landsbyen ligger som en slags ryg på Haarby mod vest og nord.

Landsbybebyggelsen er fra slutningen af 1800-tallet overlejret af villabebyggelse fra den fremvoksende industri- og handelsby, dels langs hovedgaden, men også langs den slyngede Møllevej, der fremstår som et stemningsfuldt romantisk

Stuehuset på Pillegaard beliggende i Haarby Landsby

6.4 KULTURHISTORISKE VÆRDIER

byområde. I den sydligste del af området ligger det gamle vanddrevne elværk, og i skoven vest for ses fundamentet af den vindmølle, der drev elværket fra omkring 1900.

Samlet er området altså ganske komplekst, men rummer samtidig væsentlige fortællinger om byens udvikling.

Haarby Skole

Målsætning og potentiale

Udviklingen af Haarby Skole skal respektere det oprindelige anlægs kvaliteter. Området rummer væsentlige bygningskulturelle værdier og udgør samtidig en vigtigt rekreativ ressource for byen.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er skolen og den grønne kile med rekreative funktioner.

Beskrivelse

Området udgør en central grøn kile som omfatter en bypark, sportsplads og endelig skolen i den nordlige del. Som helhed fortæller området således om den funktionalistiske byplanlægning som tog form i løbet af 1930'erne og 40'erne, og som inddelte byen i forskellige zoner til boliger, arbejde og fritid.

Udover skolen omfatter området således byens sportshal og stadion, men også en nyere legeplads, så der samlet er tale om et væsentligt fritidsområde.

Selve skolen er tegnet af Arne Jacobsen, men dog senere tilbygget i flere omgange. De oprindelige bygninger er dog fortsat fine og enkle eksempler på det bedste i den danske funktionelle tradition.

Solvej

Målsætning og potentiale

Området skal fastholdes som et attraktivt boligområde. Området rummer fine eksempler på efterkrigstidens byudvikling.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Boligforeningsbebyggelsen på Solvej og Bakkevej.
- Den resterende bebyggelses karakter af småhuse.
- Friarealet ned mod Haarby Å

Beskrivelse

Området er et af de tidligste "parcelhusområder" i Haarby og i Assens Kommune i det hele taget. Bebyggelsen får karakter af den meget fine boligforeningsbebyggelse på Solvej og Bakkevej, men også de lidt senere tilkomne huse på Spangevej bidrager til områdets karakter. Størsteparten af huse ne synes opført under statslånsordningen, som fungerede frem til 1959, og området karakteriseres derfor af ret små husstørrelser. Syd for Spangevej ligger et offentligt rekreativt område ned mod Haarby Å, som fuldender billedet af tidens byplanideal.

Industrier på landet

Salbrovad

Målsætning og potentiale

Salbrovad skal udvikles som et attraktivt bosætningsområde, som kan fastholde den eksisterende lokale service. Byen er opbygget omkring den tidligere saftstation, men rummer herudover et charmerende bymiljø. Byrådet vil udvikle bymiljøet med udgangspunkt i disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er:

- Saftstationen med saftbygning, portbygning og skure.
- Bebyggelseskarakteren med de ydmyge, enkle huse langs vejen.
- Centralskolen.
- Andelstidsmiljøet med brugsforening.
- De to broer med vejdstyr fra 50'erne.

Beskrivelse

Bebyggelsen Salbrovad er opstået med udgangspunkt i saftstationen, der blev opført som opsamlingssted for roekampagnerne i 1884. Bebyggelsen består i udgangspunktet blot af en række ydmyge huse langs det oprindelige, snoede vejforløb. Senere er landevejen rettet ud, så den nu løber forbi byens to dele, og samtidig deler den i to. I den nordlige del findes et lille andelstidsmiljø med brugsforening, automekaniker og en fin række Bedre Byggeskik-villaer. Mod syd ligger Salbrovad skole, en centralskole opført omkring 1950. Skolen fremstår trods flere tilbygninger velbevaret i sin struktur og arkitektoniske karakter. Byens centrale element, saftstationen, ligger noget tilbagetrukket og overses let.

Lilleskov Teglværk

Målsætning og potentiale

Lilleskov Teglværk skal videreudvikles som museum og formidlingscenter for teglværksindustrien. Området fremstår fint bevaret med spændende bygninger og kulturhistorie. Byrådet vil fastholde og udbygge disse kvaliteter.

Bærende bevaringsværdier

De bærende bevaringsværdier er teglværksbygningen, tipbanen og lergraven.

Beskrivelse

Området domineres helt af den karakteristiske, gule teglværksbygning. Bygningens facade består næsten overalt af låger, der kan klappes op for at give størst mulig ventilation til tørring af tegl. Bygningen består af en hovedbygning på tværs af vejen med tre tværgående længer til hver side. Igen er formålet at sikre den længst mulige facadelinie, og dermed stor ventilation.

Selve teglværksbygningen er opført i træ med den høje skorsten i tegl som blikfang. Bag bygningen findes terminalen til tipbanen, som starter i 1. sals højde. Banen løber ad et smalt spor op ad bakken mod lergraven, der i dag erkendes som en rektangulær lavning i terrænet.

Bygningen fungerer i dag som teglværksmuseum, drevet på frivillig basis.

Dressiner og skinnesporet ved Lilleskov Teglværk

**11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND**

Dette afsnit understøtter Bæredygtige byer og lokalsamfund ved at fokusere på at bevare lokal kulturarv og historiske kulturmiljøer.

6.5 Grønt Danmarkskort

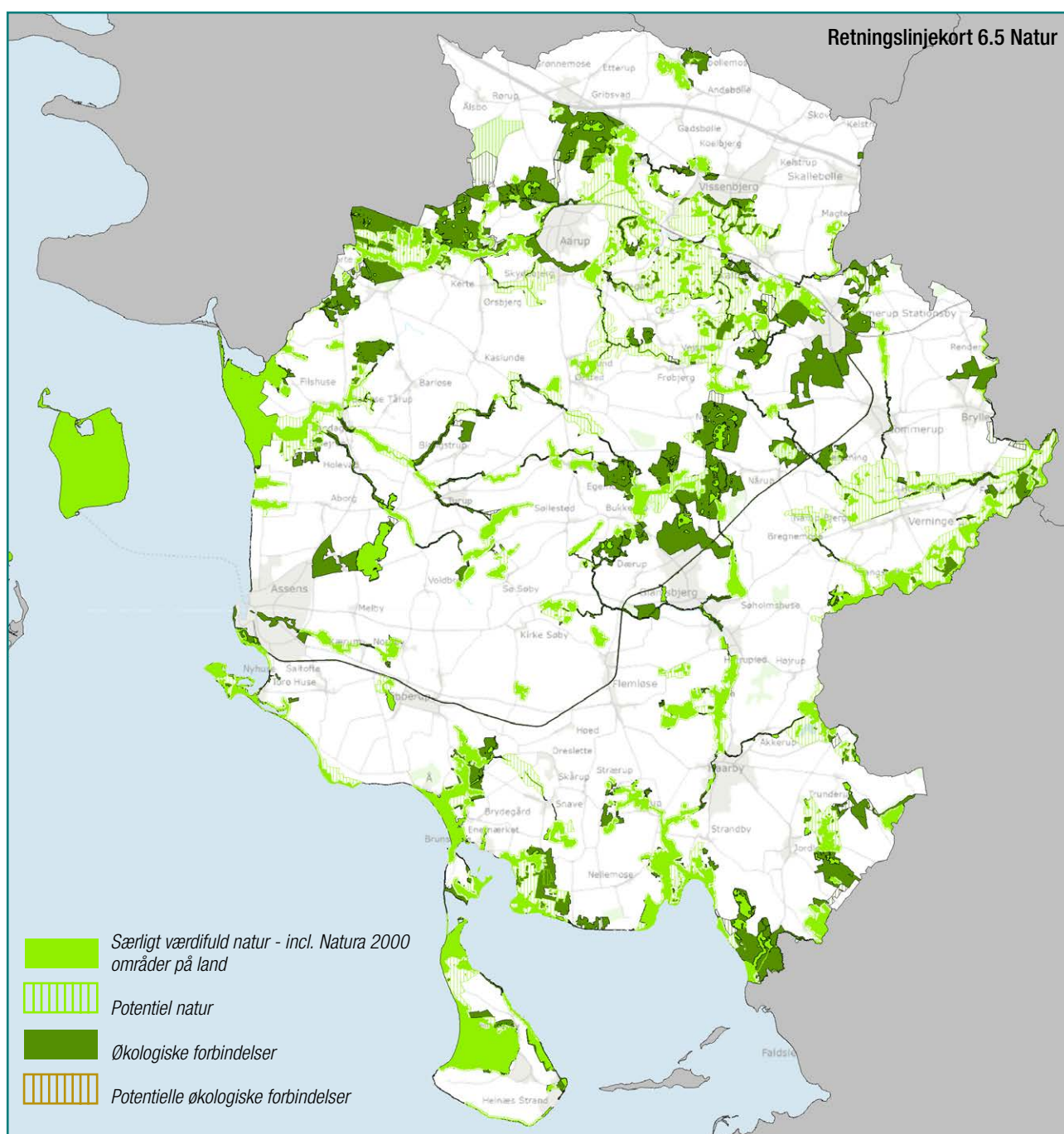
Grønt Danmarkskort er et nyt planlægningsværktøj, der har til formål at binde naturen sammen i et nationalt naturnetværk. For at bevare en biologisk mangfoldighed er det nødvendigt at sikre og forbedre kvaliteten - herunder biodiversiteten - i de eksisterende naturområder og at skabe større og mere sammenhængende naturområder.

Assens Kommunes bidrag til Grønt Danmarkskort består af områder udpeget efter de fire kategorier, som er angivet i Planloven:

- Særligt værdifulde naturområder (Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser) – herunder Natura 2000-områder på land
- Potentiel natur
- Økologiske forbindelser
- Potentielle økologiske forbindelser

Alle Danmarks kommuner har med deres samlede bidrag til Grønt Danmarkskort dannet grundlag for en forstærket indsats for at bevare og udvikle naturværdierne, og sikre større og mere sammenhængende naturområder. Grønt Danmarkskort er en samlet oversigt, der viser, hvor kommunerne i fremtiden vil målrette og prioriterer deres naturpleje og planlægge for ny sammenhængende natur - på tværs af kommunegrænserne.

Grønt Danmarkskort kan anvendes af både offentlige myndigheder, private, foreninger og fonde som grundlag for en prioritering af kommende naturindsatser. På denne måde skal Grønt Danmarkskort også sikre synergi med indsatser for klima, miljø og rekreative interesser.

Vision

Det overordnede sigte for naturen i Assens Kommune er at sikre biodiversiteten med naturligt hjemmehørende arter og naturtyper, som er kendetegnende for natur- og kulturlandskabet i Assens Kommune.

Byrådets vision for beskyttelse af naturværdierne og sikring af biodiversiteten er:

- at biodiversiteten og de biologiske værdier i landskabet fastholdes og styrkes.
- at det samlede areal af beskyttede naturtyper ikke mindskes.
- at Grønt Danmarkskort bidrager til et stærkt nationalt naturnetværk
- at turismen og de rekreative muligheder udbygges på et bæredygtigt grundlag.
- at naturindsatser gennemføres i samarbejde med borgere og virksomheder samt koordineres med andre myndigheders indsats.

Mål

Det er Byrådets mål for Grønt Danmarkskort,

- at de særligt værdifulde naturområder bevares og forbedres, og at de vigtigste arealer udvides og om muligt sammenkædes.
- at den gunstige bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for de enkelte Natura 2000-områder i kommunen, genoprettes og/eller bevares i overensstemmelse med statens målsætninger og de statslige/kommunale handleplaner for Natura 2000-områderne.
- at tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed standses og udbredelsen af naturligt hjemmehørende arter herefter øges.
- at lodsejere, dyreholdere og organisationer mv. inddrages i samarbejdet om at forbedre naturværdierne og naturområderne.
- at opfylde de mål, der er opstillede i de statslige Natura 2000-planer ud fra den prioritering, der er opstillet i de statslige/kommunale handleplaner.
- at der gennemføres naturprojekter i de udpegede områder i Grønt Danmarkskort, som kan forbedre naturen og styrke sammenhængen.

Retningslinjer

Grønt Danmarkskort består af fire naturudpegninger:

- Særligt værdifulde naturområder (naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser – herunder Natura 2000-områder på land)
- Potentiel natur
- Økologiske forbindelser
- Potentielle økologiske forbindelser

Der er retningslinjer knyttet til alle fire naturudpegninger samt en overordnet retningslinje for Grønt Danmarkskort.

Retningslinje for naturområder i Grønt Danmarkskort

6.5.1 Prioritering af naturindsatsen inden for Grønt Danmarkskort

I områder udpeget til Grønt Danmarkskort skal ubrudte og uforstyrrede natursammenhænge samt spredningsmulighederne for det vilde dyre- og planteliv bevares og om muligt forbedres.

Naturnetværket søges udviklet - også på tværs af kommunegrænser.

Naturindsatsen prioriteres højt i følgende områder i Grønt Danmarkskort

- Natura 2000-områder, samt øvrige eksisterende særligt værdifulde naturområder uden for Natura 2000.
- Nye naturområder, som kan udvides eller kan skabe sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder, herunder i tilknytning til og mellem Natura 2000-områder

Herudover vægtes også indsatser med naturområder, der samtidig bidrager til andre formål, herunder klimatilpasning og klimaforebyggelse, skovrejsning, et bedre vandmiljø, samt friluftsliv og rekreation.

Retningslinjer for særligt værdifulde naturområder herunder Natura 2000-områder

6.5.2 Beskyttelse og udvikling af Natura 2000-områder

Natura 2000-områderne skal beskyttes, så de arter og naturtyper, som er grundlaget for udpegningen, aktivt søges sikret eller genoprettet til en gunstig bevaringsstatus.

6.5.3 Aktiviteter og anlæg, der kan påvirke Natura 2000-områder

Natura 2000-områderne skal friholdes for aktiviteter, anlæg mv., som kan medføre forringelse af naturtyper, forringelse af levesteder for arter eller forstyrrelser, der kan have negative konsekvenser for de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Det gælder også for aktiviteter og anlæg uden for Natura 2000-områderne, som kan have negativ indvirkning ind i områderne.

6.5 GRØNT DANMARKSKORT

6.5.4 Strengt beskyttede dyrearter

Levevilkårene for arterne på Habitatdirektivets bilag IV og på Fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I skal forbedres, og deres levesteder skal beskyttes både i og udenfor Natura 2000-områderne.

6.5.5 Bevaring og udvikling af særligt værdifulde naturområder

De særligt værdifulde naturområder skal bevares og søges udvidet gennem pleje, drift og andre forbedrende tiltag.

6.5.6 Ændringer inden for de særligt værdifulde naturområder

Ændringer kan kun ske, såfremt væsentlige samfundsinteresser taler herfor eller forudsat, at ændringen ikke medfører nogen eller alene en ubetydelig forringelse af de aktuelle naturmæssige værdier.

6.5.7 Erstatningsnatur

Hvis der helt undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse af samfundsmæssig interesse, som forringer et særligt værdifuldt naturområde, skal der stilles krav om udlægning af nye naturarealer, i et omfang så naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forbedret.

6.5.8 Udefrakommende påvirkning af særligt værdifulde naturområder

Retningslinjerne gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som finder sted udenfor selve naturområdet, men som får indflydelse på naturområdet. Derudover må der ikke etableres anlæg eller foretages indgreb, som forringer tilstanden for de særligt værdifulde naturområder.

6.5.9 Småbiotoper i landbrugsland

I landbrugsområder med særlige småbiotoper skal de små biotoper søges bevaret, øges i antal og der skal sikres en bedre sammenhæng mellem dem. Småbiotoperne skal sikres og forbedres gennem pleje og fx mere ekstensiv drift på tilstødende landbrugsområder.

Retningslinjer for potentiel natur

6.5.10 Ændringer inden for potentiel natur

Udpegede områder til potentiel natur skal så vidt muligt friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablere sammenhæng mellem eksisterende naturområder.

6.5.11 Naturgenopretning i råstofgrave

Naturgenopretningsprojekter i forbindelse med reetablering af råstofgrave skal bidrage til potentiel natur og rekreative formål.

6.5.12 Potentiel natur i byer

For byudviklingsområder, der indeholder områder til potentiel natur, skal lokalplaner sikre at dele af området friholdes for bebyggelse, og at der sikres mulighed for sammenhængende natur.

Potentielle naturområder i byer, sommerhusområder og byudviklingsområder skal så vidt muligt bevares og styrkes for at sikre muligheden for et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv samt borgernes adgang til rekreative rum.

Retningslinjer for økologisk forbindelser og potentielle økologisk forbindelser

6.5.13 Sikre sammenhæng i økologiske forbindelser

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal så vidt muligt friholdes for byggeri, anlæg og arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder og sammenhænge mellem eksisterende naturområder. Det skal sikres, at det i fremtiden er muligt at opretholde eller skabe en økologisk forbindelse

6.5.14 Økologiske forbindelser i byer

I byzone skal økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser forbedre og styrke byens rekreative og naturlige miljøer og i videst muligt omfang friholdes som rekreative forbindelser. I lokalplaner skal det sikres, at delområder indenfor områder udpeget til økologiske forbindelser friholdes for bebyggelse, for derved at sikre muligheden for en mere sammenhængende bynær natur.

6.5.15 Regnvandsbassiner i økologiske forbindelser

Regnvandsbassiner i økologiske forbindelser placeres og udformes, så de får mest mulig værdi som natur og rekreative områder.

Redegørelse

Overordnet set er Grønt Danmarkskort et planlægningsværktøj, der har til formål at samle den danske natur - på tværs af administrative grænser - i et nationalt netværk.

Grønt Danmarkskort viser det samlede naturnetværk i Danmark og er en masterplan for de fynske kommuners sammenhængende naturudpegninger.

Grønt Danmarkskort viser, hvor kommunerne i fremtiden vil målrette deres naturpleje og planlægge for ny sammenhængende natur - på tværs af kommunegrænserne.

Formålet er at bevare den biologisk mangfoldighed, hvilket sker ved at sikre og forbedre kvaliteten i de eksisterende naturområder og ved at skabe større og flere sammenhængende naturområder.

Landbrugsarealer, som er tilplantet med hhv. ikke-fredskov, pyntegrønt og juletræer kan fortsat benyttes som landbrugsarealer – også med traditionel landbrugsdrift.

Det Fynske Naturråds anbefalinger og tværkommunalt samarbejde

Kommunerne skal i udpegning af Grønt Danmarkskort tage udgangspunkt i det lokale naturråds anbefalinger samt sørge for koordinering med nabokommuners udpegninger for dermed at sikre sammenhæng over kommunegrænserne til et samlet Grønt Danmarkskort for hele landet.

I januar 2018 blev Det Fynske Naturråd nedsat, og skulle i 1. halvår 2018 udarbejde anbefalinger til kommunernes videre arbejde med udpegning af Grønt Danmarkskort, herunder kommunernes udpegningskriterier for de fire naturkategorier.

Udpegningerne til Grønt Danmarkskort i Assens Kommune tager afsæt i naturrådets anbefalinger til kommunens videre arbejde med Grønt Danmarkskort. Naturrådets anbefalinger kan ses som Bilag A.

Assens Kommune har i forbindelse med Naturrådets arbejde bidraget til - sammen med de omkringliggende kommuner - at sikre naturnetværket på tværs af kommunegrænserne. Udpegninger ved kommunegrænsen er koordineret i forhold til nabokommunernes udpegninger af Grønt Danmarkskort.

Inden det blev bekendtgjort, at der skulle nedsættes naturråd med rådgivende rolle, havde en administrativ arbejdsgruppe under Byregion Fyn i vinterhalvåret 16/17 udarbejdet fælles udpegningskriterier og retningslinjer samt redegørelse til brug for det fremtidige arbejde med kommuneplanlægningen i de fynske kommuner.

Det fælles grundlag for Grønt Danmarkskort blev til over en række heldagsmøder, hvor også sammenhæng på tværs af kommunegrænser blev gennemgået og sikret.

Den administrative arbejdsgruppe har udarbejdet materiale, som de enkelte kommuner kunne tage udgangspunkt i ved deres arbejde med Grønt Danmarkskort.

Assens Kommune har derved arbejdet sammen med de omkringliggende kommuner for at sikre naturnetværket på tværs af kommunegrænserne.

Udpegning af områder i Grønt Danmarkskort

Grønt Danmarkskort er udpeget på baggrund af de krav, der stilles i planloven. Herunder kan du læse nærmere om, hvordan Grønt Danmarkskort er udpeget i Assens Kommune.

Grønt Danmarkskort består af et sammenhængende netværk af natur- og skovområder i Assens Kommune, herunder alle de internationale naturbeskyttelsesområder på land (Natura 2000-områder) og særligt værdifulde naturområder.

De særligt værdifulde naturområder er en delmængde af naturområderne i Assens Kommune. De er udvalgt, fordi de rummer særlige naturværdier og kan bidrage til at skabe et sammenhængende naturnetværk.

Her er der tale om eksisterende natur, hvor naturområderne er beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven eller fredninger. De udvalgte arealer er medtaget på baggrund af følgende kriterier: Skovarealer med lang kontinuitet (mere end 200 år), artsrige stævningssskove, naturområder med en høj naturkvalitetsmålsætning, værdifulde og højt målsatte vandløb, arealer med bioscore 5-13 (se det nationale biodiversitetskort) og arealer med HNV-score 5-13 (High Nature Value) hvor der ydes særligt plejetilskud til ekstensiv drift, samt helt kystnære arealer som kystskrænter, strandvolde og strandenge med naturlig hydrologi.

I Grønt Danmarkskort indgår også de eksisterende og potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder. Særligt for de potentielle økologiske forbindelser gælder, at udpegningen ikke er et udtryk for, at områderne over tid helt skal udgøres af naturarealer, men er i stedet et udtryk for, at de enkelte naturarealer har en fornuftig indbyrdes afstand og størrelse, der kan opretholde et naturligt dyre- og planteliv, eller fremstå som grønne kiler med natur og friluftsmål. Den nærmere afgrænsning af de enkelte økologiske forbindelser defineres, når den nærmere planlægning skal gennemføres - enten i forbindelse med lokalplanlægning, vandmiljøindsatser, friluftsprøje eller frivillige aftaler om naturpleje, skovrejsning, jordfordeling mv.

Udpegningen for potentielle naturområder omfatter især arealer, der ligger tæt ved eksisterende natur eller skov og består eksempelvis af skræntskove og stævningssskove (som ikke er omfattet af fredskov), udvalgte lavbundsarealer og vådområder, efterbehandlede råstofgrave og skræntarealer samt andre marginaljorder, hvor der er behov for at beskytte særlige arter. Potentielle naturområder rummer et potentiale til at kunne udvikle sig til natur, og dermed udvide eller samle eksisterende særligt værdifulde naturområder. Slutteligt indgår naturområder, der ikke er dækket af lovmæssig beskyttelse, men som bidrager til andre formål, herunder klimatilpasning og -forebyggelse, et bedre vandmiljø eller rekreative formål. Her inkluderes områder, hvor der er mulighed for at etablere indsatser for friluftsliv, klimatiltag, vådområder, skovrejsning, og pleje af småbiotoper.

Eksisterende natur-, skovområder og økologiske forbindelser, samt potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser er koordineret med Digitale Naturkort, som løbende bliver opdateret. Arealudpegningerne i Grønt Danmarkskort bliver dog kun ændret gennem revision af kommuneplanen.

Udpegningerne påvirker eller hindrer ikke almindelig landbrugsmæssig drift og andre eksisterende aktiviteter såsom jagt eller færdsel i naturområderne. Med undtagelse af områder, hvor pleje af eksisterende natur eller tilvejebringelse af ny natur tager afsæt i lovgivning, skal naturindholdet i Grønt Danmarkskort overvejende udbygges ved frivillige aftaler med lodsejerne.

Ved udpegningerne har kommunen fokus på at fremme naturgenopretningsprojekter. Der vil i den forbindelse tages initiativer til udvikle nye naturområder og økologiske forbindelser.

6.5 GRØNT DANMARKSKORT

delser. Assens Kommune arbejder for at fremme initiativer til at skabe bedre levevilkår og spredningsmuligheder for dyr og planter. Et arbejde som søges forbedret gennem både private og offentlige naturgenopretnings- og naturplejeprojekter.

Grønt Danmarkskort fokuserer i første omgang på at sikre de eksisterende særlige værdifulde naturarealer og Natura 2000-områder gennem optimal pleje. Udbygningen af Grønt Danmarkskort sker dernæst ved pleje af tilstødende eller nærliggende naturarealer, som har potentiale til at udvikle sig til værdifuld natur, samt ved at sammenbinde disse arealer, så større sammenhængende og stabile værdifulde naturområder opstår. Denne indsats skal, hvor muligt, ses i sammenhæng med indsatser for friluftslivet, klimatiltag, vådområder, skovrejsning, samt pleje af småbiotoper som vandhuller, diger og levende hegn, krat, mv.

Natura 2000-netværket

I Assens Kommune er der udpeget tre områder, der udgør en del af de internationale naturbeskyttelsesområder i Natura 2000-netværket.

Natura 2000-områder i Assens Kommune:

- Lillebælt (Habitatområde nr. 96, Fuglebeskyttelsesområde nr. 47 og Ramsarområde).
- Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å (Habitatområde 98)
- Maden på Helnæs og havet vest for (Habitatområde nr. 108)

Natura 2000-områder i Assens Kommune

Det er af stor betydning for den samlede europæiske naturbeskyttelse, at vi lokalt yder en stor indsats for de naturområder og de sjældne og sårbare arter i Natura 2000-netværket.

De internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) udgøres af EF-fuglebeskyttelsesområder, som skal beskytte levesteder for truede yngle- og trækfugle, og EF-habitatområder, der er bevaringsområder for sjældne naturtyper og truede arter. Derudover er fuglebeskyttelsesområdet i Lillebælt tilsvarende udlagt som Ramsarområde, der skal beskytte de mest værdifulde vådområder af hensyn til vandfugle.

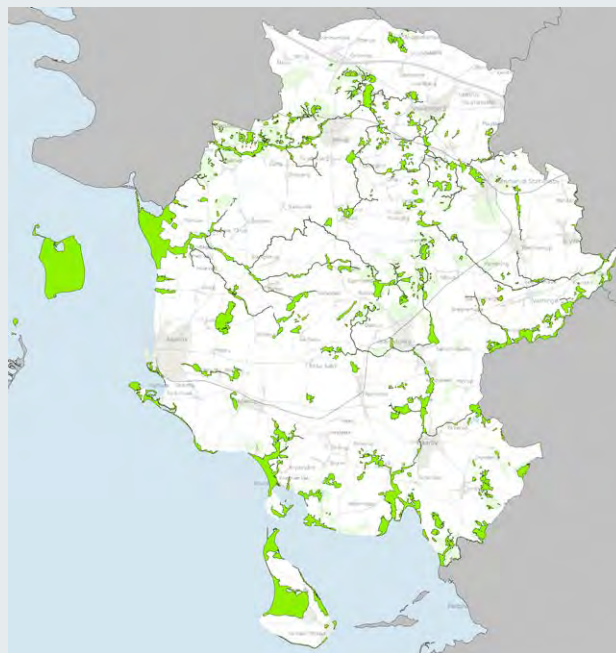
Natura 2000-områderne er et netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Den internationale beskyttelse omfatter desuden en række sjældne og truede arter, hvis levesteder også kan være placeret uden for Natura 2000-områder.

Der må ikke ske en negativ påvirkning af de arter og naturtyper, som områderne er udpeget for. Det betyder, at enhver negativ påvirkning, i eller uden for de udpegede områder, som hovedregel vil blive vurderet som af væsentlig karakter. Beskyttelsen af de udpegede områder kan kun fraviges, hvis der foreligger nødvendige samfundsinteresser, og der ikke findes nogen alternativ løsning.

Der er i 2016 vedtaget statslige Natura 2000-planer for de tre Natura 2000-områder, beliggende i Assens Kommune. For de samme tre områder er der i 2016 vedtaget kommunale handleplaner for indsatsen i planperioden 2016-2021.

Særligt værdifulde naturområder

Områderne med særlig værdifuld natur repræsenterer de grundlæggende naturværdier i Assens Kommune og har en kvalitet og nogle egenskaber, som gør, at det er her kommunens vigtigste natur og højeste biodiversitet findes. Områderne administreres restriktivt, og det kan være vanskeligt at opnå tilladelse til anlæg og byggeri i disse områder, hvor naturen skal have forrang.

Særligt værdifulde naturområder i Assens Kommune

Særligt værdifulde naturområder rummer arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket blandt andet omfatter: søer, heder, moser, enge, overdrev, strandenge og vandløb. Derudover omfatter naturområderne større skove og skove, der fungerer som spredningsveje, for dyre- og plantearter.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, dækker også mindre naturområder. Disse områder er udpeget på grund af deres store værdi som levesteder og spredningsveje for dyr og planter. Det drejer sig om f.eks. vandhuller, levende hegn, diger og små bevoksninger m.m.

Små naturområder er vigtige at bevare og udbygge dyre- og plantebestanden. Små naturområder kan samtidig fungere som trædesten, for spredningen af dyr og planter mellem de større naturområder i landskabet.

Områder med sjældne og sårbare arter er udpeget på baggrund af følgende kriterier: Naturområder med en høj naturkvalitetsmålsætning, skovarealer med lang kontinuitet (mere end 200 år), artsrig stævningssskov, arealer med HNV-score på 5-13 (HNV: High Nature Value), værdifulde og højt målsatte vandløb, arealer med bioscore på 5-13 (se det Nationale Biodiversitetskort) og kystnærearealer.

De mindre naturområder udpeget inden for naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, er udpeget på baggrund af følgende kriterier: Beskyttede naturområder, beskyttede og fredede sten- og jorddiger, sammenhængende skovområder, vådområder og lavbundsarealer (med permanente aftaler hos lodsejere og andre involverede), visse tidligere aktive råstofområder og småbiotoper, hvor sårbare og beskyttelseskrævende arter er hjemmehørende. Dette gælder ofte for stendiger, læhegn og vandhuller, som i Assens Kommune er hjemmehørende for hhv. markfirben, haselmus, flagermus og strandtudser.

Ens for alle naturområder, er, at der som udgangspunkt ikke må ske aktiviteter, som tilstandsændrer eller forringer områderne. Dette gælder både aktiviteter i naturområderne, men også i umiddelbar nærhed af. De aktiviteter, som allerede findes i områderne må fortsætte som hidtil.

Potentiel natur

De potentielle naturområder er områder, der kan udvikles til særligt værdifulde naturarealer med høj biodiversitet. Områderne har et højt naturpotentiale. Desuden er det områder, der er planlagt som udviklingsområder og arealer, hvor der er aftaler om at plante skov. Ved planlægning for ny sammenhængende natur og fremtidig naturpleje vil Assens Kommune tage udgangspunkt i disse arealer, så større sammenhængende, stabile og værdifulde naturområder opstår.

For at sikre dyr og planters spredningsveje og muligheder, er der behov for områder, hvor vi aktivt sætter ind og etablerer mere sammenhængende natur. Med udpegninger af potentiel natur er det muligt at udpege steder, som i fremtiden kan udgøre nye levesteder for dyr og planter.

Potentiel natur i Assens Kommune

De områder, der er udpeget til potentiel natur, er hovedsageligt skrænter og skræntskove, vådområder, "behersket" efterbehandlede eller efterbehandlede råstofgrave, og lavbunds- og marginaljorde, der ligger tæt ved områder udpeget til Naturområder med særligt værdifuld natur. Udpegningerne betyder blandt andet, at kommunen ønsker, at områderne i fremtiden vil have en mere ekstensiv drift, og at flere særlige arter beskyttes.

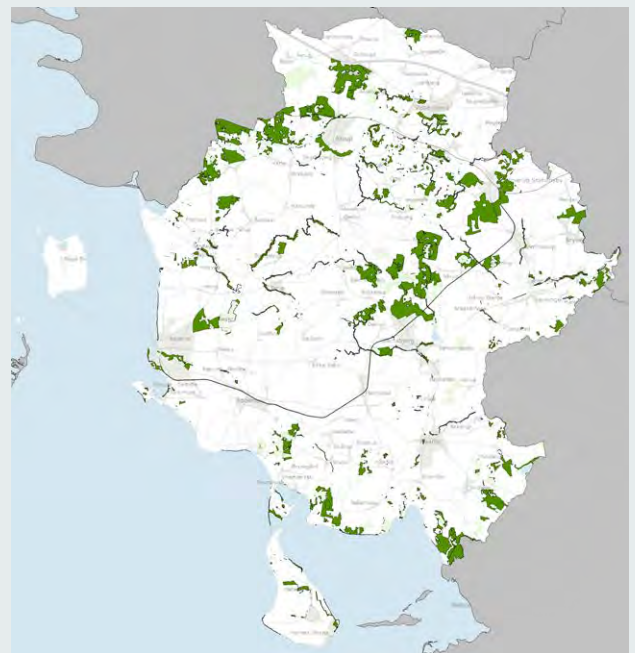
Råstofgrave har et stort potentiale til ved ingen eller minimal efterbehandling at bidrage til en større biodiversitet i kommunens natur. Ved ikke at efterbehandle råstofgrave blotlægges en mineraljord, med et meget lavt indhold af nærringsstoffer. Hermed skabes en unik mulighed for at skabe et næringsfattigt miljø, hvor særlige biologisk værdifulde plantearter kan trives.

Dyr vil også have gavn af de nye naturområder, som vil fungere som spredningsveje, og som vil skabe en større og bedre sammenhæng med de eksisterende naturområder.

Økologiske forbindelser

De økologiske forbindelser er områder, der har en særlig værdi i forhold til at fremme udbredelsen af spredningsbegrænsede naturtyper og arter.

De økologiske forbindelser er udpeget efter hvor de kan skabe en større sammenhæng mellem små eksisterende naturområder. Økologiske forbindelser samler småbiotoper og større eksisterende naturområder og skaber dermed en bedre sammenhæng i kommunens natur, og forhindre at områderne bliver adskilt som isolerede enheder.

Økologiske forbindelser i Assens Kommune

De udpegede økologiske forbindelser er udpeget som rammer, der samler og supplerer den grønne struktur, der eksisterer i det åbne land. Udpegningerne dækker eksisterende bindelinjer mellem eksisterende naturområder i form af ådale, vandløb og læhegn m.m. Disse områder spiller en vigtig rolle, i at sikre arters mulighed for at bevæge, og udvikle sig. De udpegede økologiske forbindelser kan i fremtiden udvikle sig gennem ekstensivering af driften, i udpegede områder, eller ny etablering af levesteder for udsatte dyr og planter, som f.eks. vandhuller og småbiotoper.

6.5 GRØNT DANMARKSKORT

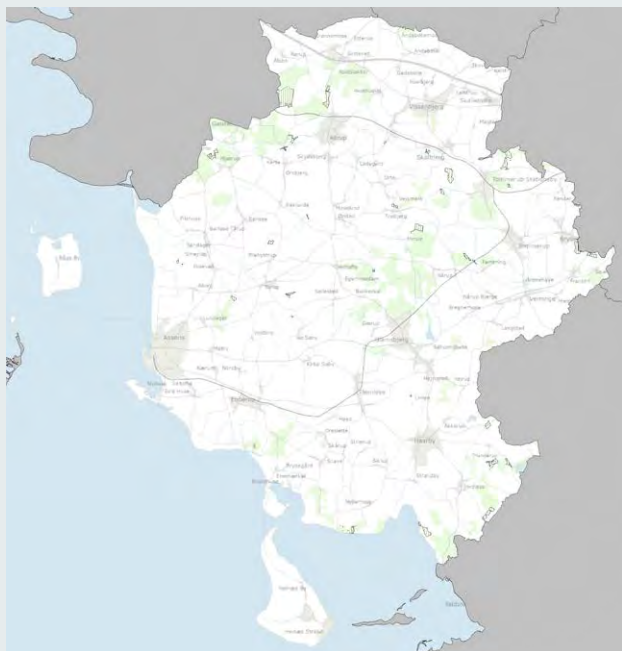
Kommunen arbejder for at skabe nye naturområder, der kan forbedre dyre- og plantelivets spredningsmuligheder mellem eksisterende og potentielle naturområder. Dette gøres gennem forbedring af kvaliteten af de økologiske forbindelser. Områder udpeget til økologiske forbindelser forbinder eksisterende og potentielle naturområder. Arbejdet sker gennem privat og offentlig naturpleje og naturgenopretning.

Potentielle økologiske forbindelser

De potentielle økologiske forbindelser består af områder, der har mulighed, for på sigt, at kunne udvikle sig til økologiske forbindelser. Potentielle økologiske forbindelser er udpeget med en forventning om, at områderne med tiden kan udvikles til eksisterende økologiske forbindelser eller eksisterende natur.

Udpegningen af de potentielle økologiske forbindelser er bred. Områderne er udpeget, så de fremgår som grønne kiler i kommunen. Potentielle økologiske forbindelser er udpeget, så de har en fornuftig afstand og størrelse til de andre udpegede planlægningsområder, og så de på sigt kan sikre og opretholde det naturlige dyre- og planteliv i områderne.

Dette betyder ikke, at de udpegede områder i fremtiden skal udgøres kun af naturarealer. Det er et udtryk for, at de udpegede områder rummer et potentiale til at blive natur. De potentielle økologiske forbindelser er ikke dækket af lovgivning, hvilket betyder, at der ved udpegningen ikke er et lovmæssigt krav til, at området skal ændres til natur. Afgrænsning af de potentielle økologiske forbindelser defineres i det senere arbejde med f.eks. lokalplanlægningen, vandmiljøindsatser eller friluftsjakter.

Potentielle økologiske forbindelser i Assens Kommune

Naturarealer indenfor Grønt Danmarkskort

Der skal i forbindelse med kommuneplanrevisioner redegøres for det eksisterende naturindhold indenfor Grønt Danmarkskortudpegningerne.

Med tilblivelse af Grønt Danmarkskort i Assens Kommune i 2021 er der pr 1. juli 2021 registreret følgende:

- 27,8 km² §3 beskyttede naturområder indenfor Særligt værdifuld natur
- 0,3 km² §3 beskyttede naturområder indenfor Potentiel natur
- 1,7 km² §3 beskyttede naturområder indenfor Økologiske forbindelser
- 2,0 km² §3 beskyttede naturområder indenfor Potentielle økologiske forbindelser
- 6,7 km² fredskov indenfor Særligt værdifuld natur
- 4,8 km² fredskov indenfor Potentiel natur
- 24,2 km² fredskov indenfor Økologiske forbindelser
- 0,045 km² fredskov indenfor Potentielle økologiske forbindelser

Grundlag for udpegninger i Grønt Danmarkskort

Udpegningerne af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder eksisterende Natura 2000-områder på land og andre beskyttede naturområder samt økologiske forbindelser, potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser udgør tilsammen det nye Grønt Danmarkskort.

Udpegningerne er nye, men baserer sig på de eksisterende naturudpegninger og Statens Digitale Naturkort. Arealudlægget af biologiske interesseområder i Assens Kommune var i Fyns Amts Regionplan og efterfølgende i kommuneplanen for Assens Kommune på 12.200 ha. Det udpegede Grønt Danmarkskort i Assens Kommune har et areal på 13.332 ha.

Det større areal skyldes bl.a. råstofgraveområder, skovrejsning og realiserede og projekterede vådområdeprojekter m.m.

I forbindelse med udpegning af Grønt Danmarkskort er de eksisterende arealudpegninger af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder eksisterende Natura 2000-områder på land og andre beskyttede naturområder samt økologiske forbindelser, potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser blevet gennemgået og tilrettet i et vist omfang, så fx nye skovområder og vådområdeprojekter er taget med som eksisterende natur. Andre steder er der sket en præcisering af afgrænsningen, hvor der fx er taget hensyn til nuværende naturtilstand, terrænforhold og gennemførte projekter - fx vådområdeprojekter.

Digitale GIS-lag til udarbejdelse af Grønt Danmarkskort	Særligt værdifuld natur	Økologiske forbindelser	Potentiel natur	Potentielle økologiske forbindelser
Natura 2000 områder	X			
Bioscore	X			
High Nature Value HNV	X			
Målsatte søer	X			
Naturkvalitetsmål	X	X		
§ 3-beskyttede naturtyper	X	X		
Målsatte vandløb	X	X		
Stævningskov	X	X		
Fredskov	X	X	x	
Ammoniakkfølsom skov	X	X		
§ 3-beskyttede vandløb		X		
Åbeskyttelseslinje		X		
Skovrejsningsområder		X		
Skinnecykelbane		X		
Klimatilpasningsplan		X		
Proxyscore			X	
Søbeskyttelseslinje			X	
Vådområdeprojekter			X	
Tekstur 2014 (Tørvearealer)			X	
Lavbundsarealer			X	
Råstofindvindingsområder			X	
Landskabs- og naturfredninger			X	
Buffer (50 m) omkring særligt værdifuld natur			X	
Områder indtegnet manuelt		X	X	X

Nedenstående uddybning af de kortlag, som danner baggrund for udpegning af områder i Grønt Danmarkskort, baserer sig på anbefalinger fra Det Fynske Naturråd samt statslige krav og anbefalinger.

Natura 2000-Habitatområder er et netværk af internationalt beskyttede naturområder i EU. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og arter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Det er et statsligt krav, at Natura 2000-områder på land skal indgå som særligt værdifulde naturområder i Grønt Danmarkskort.

Bioscore er en naturværdi (skala 1-13) for et område vægtes ud fra forekomst af rødlistede arter, samt gunstige leveområder for rødlistede arter. Proxyscore* indgår i et vist omfang i bioscore. Bioscore områder over 4 er medtaget som særligt værdifulde naturområder i Grønt Danmarkskort.

High Nature Value (HNV) er et andet udtryk for naturværdi (skala 1-13). Værdien fastsættes ud fra 14 parametre bl.a. forekomst af rødlistede arter, værdifulde planter og fredede arter. Der kan i dag gives statslige tilskud til arealer med en HNV værdi over 4. Arealerne med en HNV-værdi over 4 er udpeget som særligt værdifulde naturområder i Grønt Danmarkskort.

Målsatte søer, er søer, som er målsatte i vandområdeplanerne. Jf. vandrammedirektivet skal disse opnå "god økologisk tilstand". Der ydes en stor indsats med restaurering af større søer i Danmark. De målsatte søer er store og værdifulde for vores natur, da mange arter – herunder fugle – er tilknyttet søer. De rummer yderligere mange rekreative muligheder. Målsatte søer er medtaget i Grønt Danmarkskort som særligt værdifulde naturområder.

Naturkvalitetsmål er et redskab til at registrere og vurdere § 3-områder og andre naturområders tilstand. Se 6.12 Naturkvalitetsmål. Områderne er værdisat A-D, hvor A har højst potentiale for biologisk værdifuld natur og D er laveste værdi.

De fleste A og B områder, samt de C og D-områder, der ligger op af særligt værdifulde naturområder, er kategoriseret som særligt værdifulde natur i Grønt Danmarkskort. Enkelte A og B områder er ikke medtaget, da de ligger for isoleret til at bidrage til at skabe sammenhæng i Grønt Danmarkskort.

C og D arealer, som ikke ligger op af særligt værdifulde naturområder, er blevet kategoriseret som økologiske forbindelser. Nogle C og D arealer er ikke med, da de ligger isoleret og dermed ikke kan udgøre en del af den større sammenhæng i Grønt Danmarkskort. Det er "små biotoper i landbrugslandet".

§ 3-beskyttede naturtyper er områder beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3. Naturtyper består af enge, strandenge, moser, heder, overdrev og vandhuller. § 3-beskyttede naturtyper er vigtige leversteder for mange hjemmehørende arter i det åbne land. Der er ofte mulighed for at genoprette området og forbedre naturkvaliteten med naturpleje i disse områder. De er både inkluderet som særligt værdifulde naturområder og økologiske forbindelser.

§ 3-beskyttede naturtyper er medtaget som særligt værdifulde naturområder, hvis arealet er minimum 5 hektar, er strandenge eller støder op til områder med høj bioscore eller HNV.

§ 3-beskyttede naturområder, som ligger for sig selv, fx op ad vandløb, er medtaget som økologiske forbindelser.

6.5 GRØNT DANMARKSKORT

Målsatte vandløb, er vandløb, som er målsatte i vandområdeplanerne. Jf. Vandrammedirektivet skal disse opnå "god økologisk tilstand". Målsatte vandløb er generelt § 3-beskyttede ift Naturbeskyttelsesloven. De er vigtige vandløb, hvor der laves mange indsatser for at forbedre vandmiljøet. De har ofte en rekreativ fiskeri interesse og binder naturen inde i landet sammen med kysten. Der er medtaget en 20 m buffer på hver side af målsatte vandløb, hvor de inderste 10 meter på hver side af vandløbet er udpeget som særligt værdifuld natur og de yderste 10 m på hver side er udpeget som en økologisk forbindelse. Der er kun medtaget målsatte vandløb, som er meget vigtige i vores natur og skaber sammenhæng i Grønt Danmarkskort.

Stævningskov er en gammel driftsform, som ofte medfører biologisk værdifuld skov med høj artsdiversitet. Stævningskove er både kategoriseret som særligt værdifulde naturområder og som økologiske forbindelser. De er med som særligt værdifulde naturområder, hvis de samtidig har en høj bioscore.

De er med som økologiske forbindelser, hvis de har en bioscore på 1-4, eller hvis de ligger op til andre arealer i Grønt Danmarkskort

Fredskov er områder, hvor der er pligt til at have skov. De er ofte præget af kommerciel skovdrift. Skovene rummer dog ofte store muligheder for at fremme artsdiversiteten. Fredskove er udpeget som særligt værdifulde naturområder, hvis de har en høj bioscore. De er med som økologiske forbindelser, hvis de er minimum 20 ha og har en bioscore på 1-4, eller hvis de ligger op til andre arealer i Grønt Danmarkskort.

Ammoniakfølsom skov er områder, hvor der har været skov i mere end 200 år. Der er derfor oftere en større artsdiversitet i disse skove. Skovene vil derfor være vigtige for bevarelse af mange dyre- og plantearter, men også som områder, hvor arter kan spredes fra. Ofte er disse skove også fredskovspligtige. De er med som særligt værdifulde naturområder, hvis de samtidig har en høj bioscore. Skove med en bioscore 1-4 er udpeget som økologiske forbindelser, hvis de er minimum 5 ha, eller hvis de ligger op til andre arealer i Grønt Danmarkskort. Dog er nogle rene nåleskove sorteret fra, da de generelt har en lavere biologisk værdi.

§ 3-beskyttede vandløb er vandløb, som er beskyttede efter naturbeskyttelsesloven § 3. Vandløbene er vigtige spredningskorridorer i vores landskab, hvor de binder beskyttede naturtyper, skove og kysten sammen. Der er en buffer på 10 m omkring § 3-beskyttede vandløb, som er medtaget i Grønt Danmarkskort. Yderligere er det kun vandløb, som kæder områder sammen, der er medtaget. § 3-beskyttede vandløb er inkluderet i økologiske forbindelser, hvis de ikke er målsatte vandløb.

Åbeskyttelseslinjer er udlagt langs udvalgte vandløb. Formålet er at sikre åer som værdifulde landskabelementer, og som leversteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv. Åbeskyttelseslinjen er på 150 meter, men det er de 50 meter tættest på vandløbet, som er medtaget i Grønt Danmarkskort, som økologisk forbindelser.

Skovrejsningsområder er områder, der bliver fredskovspligtige efter skovrejsning. Skovrejsninger styrker de rekreative muligheder og er samtidig spredningskorridorer for mange arter. Skovrejsninger i områder nær særligt værdifulde naturområder, vil også styrke og forbedre disse habitater. De skovrejsningsområder, som er udpeget som økologiske forbindelser i Grønt Danmarkskort er Brylle Vandskov og Lundagerskov.

Skinnecykelbanen forbinder områder, der ellers mangler forbindelser. Ofte er der gode muligheder for spredning af arter langs nedlagte jernbaner, da de forbinder mange områder. Det er et statsligt krav, at rekreative områder i et vist omfang indgår i Grønt Danmarkskort. Den nedlagte jernbane har både et rekreativt formål og naturmæssigt potentiale, idet den skaber mulighed for en grøn korridor gennem centrale dele af Assens Kommune. Skinnecykelbanen har en buffer på 10 meter, og er medtaget i økologiske forbindelser.

Klimatilpasningsplanen er vedtaget i 2014 i Assens Kommune. I Grønt Danmarkskort medtages der arealer, som bliver ramt af 100 års hændelser fra havet i 2050 og A1B-scenariet. Klimatilpasningsplanen bliver opdateret med oversvømmelser fra vandløb, som bliver medtaget i Grønt Danmarkskort, når klimatilpasningsplanen er opdateret. Ved sammentænkning med klimatilpasning, vil disse arealer være gode, som spredningskorridorer for arter, da de binder områder sammen langs kysten og vandløbene. Det er et statsligt krav, at klimatilpasning indgår i udpegningen til Grønt Danmarkskort. Områderne er medtaget i økologiske forbindelser.

Proxyscore (skala 1-13) er en sammenkobling af data om natur- og landskabelige indikatorer, der bliver angivet som "proxidata". Proxyscore sandsynliggør forekomsten af rødlistede arter på en given lokalitet. Områder med en proxyscore over 3 er medtaget, da der på sigt er mulighed for at øge og forbedre levesteder for rødlistede arter. Proxyscore-områder er inkluderet i potentielle naturområder. Proxyscore-områder i skove er individuelt vurderet ift. om de hører til under økologisk forbindelser eller potentielle naturområder.

Søbeskyttelseslinjer er på søer med en vandflade på mindst 3 hektar. Formålet er at sikre søer som værdifulde landskabelementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv. Søbeskyttelseslinjen er på 150 meter, men det er kun de 50 meter tættest på søen, som er medtaget i Grønt Danmarkskort, som potentielle naturområder. De 50 meter er medtaget, som potentielle naturområder, da der ofte vil være behov for at beskytte søerne i zonen mellem land og vand. Der er derfor gode muligheder for både at udvikle rekreative formål, men også forbedre naturkvaliteterne i områderne omkring søerne samt i søerne.

Vådområdeprojekter er EU finansierede projekter, til fjernelse af kvælstof og fosfor. Projekterede og eksisterende vådområder er medtaget som potentielle naturområder, da de er med til at forbedre og sikre naturværdier og skaber nye naturområder til gavn for dyreliv og vandmiljøet.

Tekstur 2014 er et digitalt kortlag, der viser områder, hvor der er et højt tørveindhold i jorden. I disse områder kan der søges tilskud til lavbundsprojekter, som reducerer CO2 udslip til atmosfæren. Områderne kan udvikle sig til naturområder og spredningskorridorer til gavn for dyre- og planteliv. De er medtaget som potentielle naturområder.

Lavbundsarealer er områder udpeget i den nuværende kommuneplan, som lavbundsarealer. Lavbundsarealer er vandlidende områder, hvor der ofte er gode muligheder for etablering af vådområde- og lavbundsprojekter samt reetablering af naturområder. Der er blevet redigeret i udvælgelsen af lavbundsarealer til Grønt Danmarkskort i forhold til højdekurver og områder, som ikke var relevante bl.a. ift. tæt bebyggelse. Lavbundsarealer er medtaget som potentielle naturområder.

Råstofindvindingsområder er udvalgt på baggrund af størrelse og områder hvor der på nuværende tidspunkt og fremadrettet forventeligt vil blive gravet efter råstoffer. Disse områder bliver ofte udlagt til natur, og vil på sigt blive levested for mange arter i det åbne land. Udvalgte råstofindvindingsområder er medtaget som potentielle naturområder.

Udvalgte landskabs- og naturfredninger, som ligger i forbindelse med andre udpegninger i Grønt Danmarkskort. Fredningerne harmonerer godt med en ekstensiv og naturvenlig drift, som ofte vil fremme fredningens formål. Fredningerne, som er med i Grønt Danmarkskort, er på minimum 5 hektar.

Buffer omkring særligt værdifulde naturområder

Der er lavet en buffer på 50 meter omkring de områder, der er kategoriseret som særligt værdifulde naturområder. Dette er for at give mulighed for udvidelse og beskyttelse af særligt værdifulde naturområder. Inden for de 50 meter er der også et stort potentiale for at forbedre og udvide særligt værdifulde naturområder. En buffer på 50 meter er udvalgt på baggrund på anbefalinger fra naturrådet på Fyn. Bufferen på 50 meter er inkluderet i potentielle naturområder.

Områder indtegnet manuelt Der er yderligere lavet få supplerende udpegninger, hvor det er fundet naturligt at følge de faktiske forhold i områderne – herunder for at sikre manglende forbindelser og dermed skabe bedre sammenhæng i Grønt Danmarkskort. Supplerende udpegninger indgår hovedsagligt i potentielle forbindelser og i mindre grad i potentielle naturområder.

Regler for overlap mellem kategorier

Et naturområde kan godt passe til flere af underkategorierne i Grønt Danmarkskort. De forskellige udpegninger i Grønt Danmarkskort må dog ikke overlape med hinanden, så der er lavet følgende oprydning og prioritering i arealudpegningerne:

1. Særligt værdifulde naturområder udpeges først og fremmest som særligt værdifuld naturområde.
2. Naturområderne til økologiske forbindelser udpeges som økologiske forbindelser, men mindre der er overlap med særligt værdifulde naturområder (jf pkt 1).
3. Potentielle naturområder udpeges som potentielle naturområder, med mindre der er overlap med særligt værdifuld natur eller økologiske forbindelser (jf pkt 1 og 2). Udvalgte områder i skove med høj proxyscore og som ligger tæt på særligt værdifulde naturområder, og derfor er kategoriseret som potentielle naturområder, medtages ikke i økologiske forbindelser.
4. Potentielle forbindelser må ikke overlape med de andre kategorier.

Se i øvrigt redegørelsesdelen i forslaget til det nye tillæg for metodevalg i forhold til hvilke udpegninger, der danner baggrund for udpegnings af de nye områder i Grønt Danmarkskort.

Dette afsnit understøtter Bæredygtige byer og lokalsamfund ved at sætte fokus på at udvikle et sammenhængende naturnetværk.

Dette afsnit understøtter Livet på land ved at sætte fokus på at beskytte og udvikle et sammenhængende naturnetværk. Den sammenhængende struktur giver gode muligheder for spredning af dyr og planter og sikrer en større robusthed af naturområderne

6.6 Lavbundsarealer og vådområder

Det varierede landskab i Assens Kommune repræsenterer forskellige værdier og fortællinger om brugen af naturgrundlaget. Landskabet rummer således også lavbundsarealer med et potentiale til at kunne genoprettes til vådområder. Ved etablering af vådområder søges den naturlige hydrologi genskabt, så omsætning og tilbageholdelse af næringsstoffer forbedres. Dette giver samtidig mulighed for at moser, skovsumpe, rørskove, lavvandede søer, naturlige vandløb og våde bredarealer på sigt gendannes.

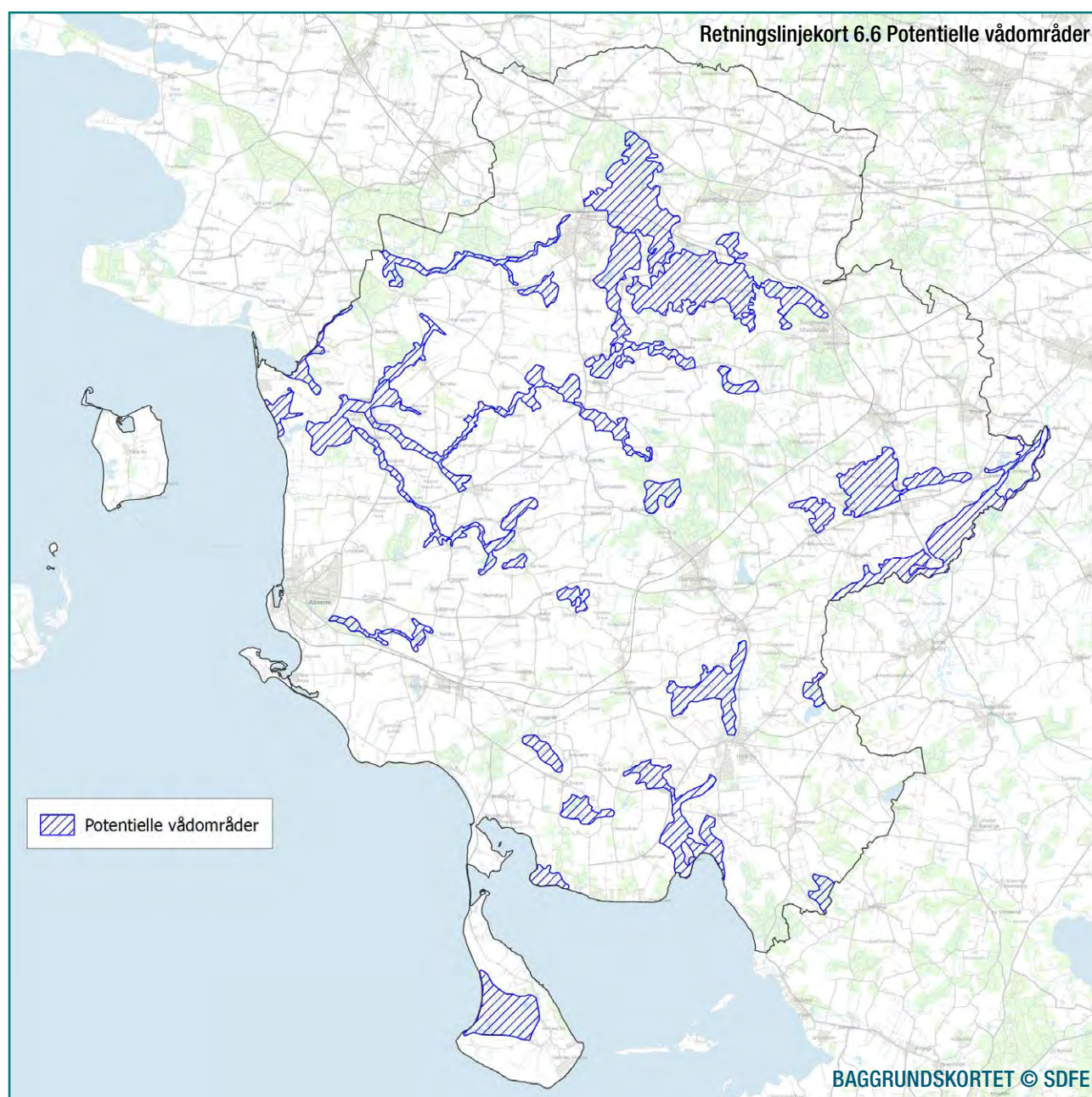
Med genopretning af lavbundsarealer til vådområder er reduktion af udledningen af næringsstoffer og binding af CO₂ det primære formål. Etablering af vådområder kan således primært bidrage til opfyldelse af miljømål for vandkvaliteten i ferske og marine områder og medvirke til at reducere udledningen af CO₂ i forhold til klimamålene. Herudover kan

genopretning af vådområder være med til at forøge biodiversiteten i landskabet herunder forbedring af spredningsmuligheder for planter og dyr samt være med til at forbedre muligheder for rekreative oplevelser i naturen.

Etablering af nye kvælstofvådområder er en af indsatserne i de statslige vandområdeplaner, jf. bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Vision

Det er Byrådet holdning, at vandløb, søer og kystvande igen bør bringes i en sund økologisk balance. Etablering af nye vådområder skal bidrage til opfyldelse af miljømål for vandområder. Etablering af vådområder bør ske, så der sikres en naturlig ligevægt mellem vandløb og deres omgivelser. I dette arbejde kan det være nødvendigt at inddrage drænonlande til områderne.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at genskabe vådområder med henblik på omsætning/ tilbageholdelse af næringsstoffer udvasket til overfladevand fra intensivt dyrkede landbrugsarealer
- at genskabe vådområder med henblik på at reducere udledningen af CO₂.
- at genskabe vådområder, som øger de biologiske værdier i landskabet og skaber bedre sammenhænge i naturen til gavn for spredning af dyr og planter.

Retningslinjer

6.6.1 Potentielle vådområder

De på kortet i hovedafsnittet udpegede potentielle vådområdearealer udgør grundlaget for anlæg af vådområder i medfør af bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vådområdedistrikter.

6.6.2 Tilladelser inden for potentielle vådområder

Inden for de udpegede potentielle vådområder kan der ikke meddeles tilladelse efter planlovens § 35 til forhold, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes.

6.6.3 Afvejning ved projekter i forhold til andre hensyn

Ved konkrete projekter skal eksisterende kommunale planlægningsmuligheder respekteres. Der skal endvidere foretages en samlet afvejning i forhold til andre hensyn, så som hensyn til skove, eksisterende anlæg og arealer med væsentlige natur og kulturhistoriske interesser i områderne – herunder områdernes særegne landskabskarakterer.

6.6.4 Minivådområder

Placering af minivådområder i opland til vådområde- og lavbundsarealer skal vurderes nærmere i forhold til, om det i væsentligt omfang vil påvirke fremtidige vådområde-, lavbunds- og klima-lavbundsprojekter.

Redegørelse

Alle kystvande og langt hovedparten af vores søer opfylder ikke de fastsatte miljømål, blandt andet som følge af for stor næringsstoffertilførsel fra landbrugsarealer. Derfor er der generelt behov for at sikre, at øget husdyrproduktion ikke giver anledning til øget miljøbelastning. Den nuværende belastning af vådområder bør samtidig reduceres gennem tiltag til oprettelse af vådområder i områder med størst mulig effekt i form af reduktion af kvælstofudvaskning.

Som udgangspunkt er der krav om, at etablerede vådområder permanent skal henligge som vådområder, og ikke senere må omlægges. Arealerne må dog gerne anvendes til høslet og afgræsses. Naturkvaliteten kan desuden sikres eller forbedres ved at pleje enge og ved, i udvalgte gen-etablerede vådområder, at sikre selvetableret skovs frie udvikling til naturskov.

Retningslinje 6.64 Minivådområder er tilføjet med revisionen i 2021. Den er vigtig, da vådområdeprojekter er meget afhængige af tilførsel af drænvand fra drænsystemer i oplandet til vådområdet. I vådområdet håndteres drænvandet ved at omlægge dræn, inden de leder vandet ud i åen, så drænvandet ledes ud på terrænet inde i vådområdet.

Hvis der placeres minivådområder i nærheden af de store vådområder, så risikerer de at "stjæle" det drænvand, som skulle være brugt i vådområdet. Det kan betyde, at vådområdet ikke bliver effektivt nok, til at vi kan få tilsagn til projektet, og det er en dårlig udnyttelse af vores lavbundsarealer, da de store vådområder fjerner langt mere kvælstof end minivådområder gør, og samtidig kan de store vådområder også medvirke til mindre udledning af CO₂, klimatilpasning, forbedrede vandløb og biodiversitet i øvrigt, samt mulighed for rekreative tiltag til gavn for borgerne.

13 KLIMA-INDSATS

Dette afsnit understøtter Klimaindsats med retningslinjer for udvikling af nye vådområder, hvis formål er at reducere den mængde kvælstof, der udledes til havet.

14 LIVET I HAVET

Dette afsnit understøtter Livet i havet ved at sætte fokus på udvikling af nye vådområder, der kan reducere kvælstofudledningen.

15 LIVET PÅ LAND

Dette afsnit understøtter Livet på land ved at sætte fokus på udvikling af nye vådområder. Selv om hovedformålet med disse arealer er at fjerne kvælstof, giver vådområderne også gode vilkår for livet på land.

6.7 Landbrug

Jordbrugserhvervet i Assens Kommune består af landbrug, skovbrug og gartneri, hvor landbruget benytter den største del af arealet i det åbne land.

I følge planloven skal kommunerne udpege og sikre særligt værdifulde landbrugsområder (SVL) samt beliggenheden af arealer til lokalisering af driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug.

Udpegningen af særligt værdifulde landbrugsområder betyder, at disse områder søges forbeholdt til landbrugsdrift. Udpegningen forhindrer ikke, at husdyrproduktioner uden for SVL-områder kan udvide, ligesom staldanlæg også kan placeres uden for SVL-områderne. Husdyrproduktioner reguleres således fortsat gennem lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og de kan udvide i det omfang, som lovens krav til natur og miljø giver mulighed for.

Placering af landbrugets driftsbygninger skal ske så miljøkonflikter forebygges, og der tages hensyn til landskabs-, natur-, miljø- og kulturværdier.

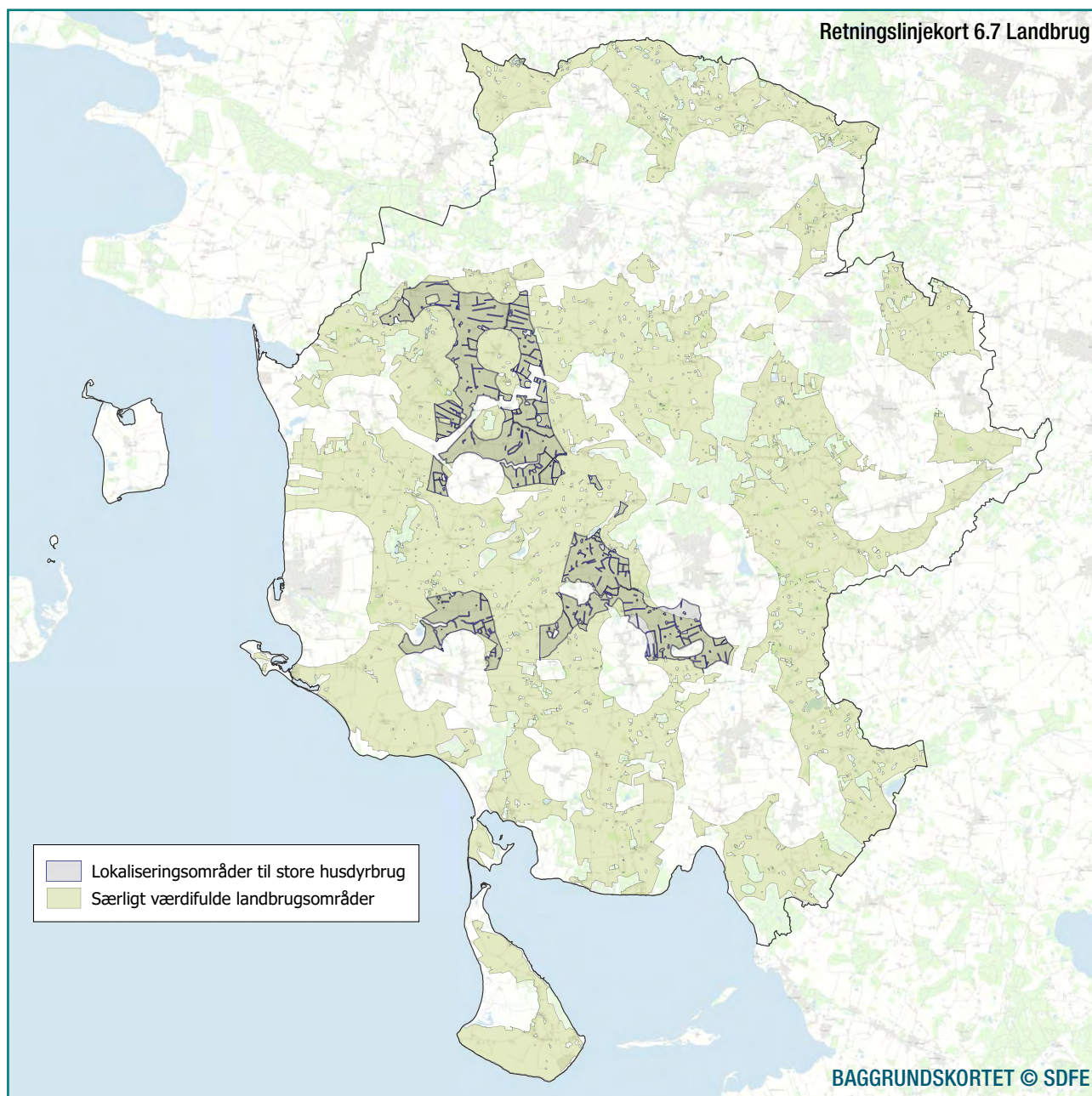
Vision

Der er intet visionsafsnit.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at landbrugserhvervets udviklingsmuligheder sikres. Dette skal ske på et bæredygtigt grundlag under hensyntagen til natur, klimasikring, miljø og lokalsamfund.
- at anvendelsen af landbrugsjord til ikke-landbrugsmæssige formål ikke er større end nødvendigt.

- at landbruget også fremover skal udgøre en væsentlig erhvervssektor i Assens Kommune med en stor og betydende primærproduktion som grundlag.
- i dialog med landbruget, at arbejde for at erhvervet udvikler sig under hensyntagen til naboer, et renere miljø og en mangfoldighed i natur og landskab.
- at der skal gøres en indsats for at supplere den almindelige landbrugsmæssige drift med andre og alternative aktiviteter.
- at der skal værnes om de gode dyrkningsarealer under hensyntagen til en mangearartet anvendelse af det åbne land.
- at der skal sikres en højere grad af balance mellem hensynet til den landbrugsmæssige produktion, hensynet til miljøet og naturen og det åbne lands rekreative benyttelse.
- at gener, såsom støj og lugt, mellem husdyrbrug og naboer i det åbne land, bør minimeres.
- at være aktiv sparringspartner for landbruget og synliggøre rammerne i administrationen for udvidelser, ændringer og etableringer af husdyrbrug.

Faktaboks

Af planlovens § 11 a stk. 9 og 10 fremgår det, at kommuneplanen skal indeholde retningslinjer, der sikrer varetagelsen af de jordbrugsmæssige interesser, herunder udpegningen og sikringen af særligt værdifulde landbrugsområder samt arealer til lokalisering af store husdyrbrug. Det er således en lovbunden opgave, at der skal foretages disse udpegninger. Udpegningen kan revideres hvert 4. år på lige fod med kommuneplanens øvrige temaer.

Udpegningen til sikring af særligt værdifulde landbrugsområder og lokalisering af store husdyrbrug er, som de øvrige kommuneplantemaer, underlagt øvrig lovgivning, fx lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, natur- og miljøbeskyttelseslovene, vandløbsloven, osv. Det betyder, at landbrugsdriften i de områder, der er udpeget som særligt værdifulde, fortsat skal udøves under hensyntagen til de krav, den øvrige lovgivning definerer. Det er desuden vigtigt at pointere, at der ikke kan pålægges stramninger eller lempelser til landbrugsdriften indenfor de særligt værdifulde landbrugsområder.

Retningslinjer

6.7.1 Inddragelse af jordbrugsarealer til andre formål

Der skal ved inddragelse af jordbrugsarealer til andre formål økonomiseres med jordbrugsarealerne, og der skal nøje undersøges eventuelle alternative placeringsmuligheder med henblik på at opnå den for jordbruget mindst belastende løsning, hvis dette kan gøres uden at tilsidesætte andre tungtvejende hensyn.

Ved inddragelse af jordbrugsarealer til andet formål skal man endvidere bestræbe sig på især at værne om velarrunderede ejendomme af en størrelse, der også fremover vil være

levedygtige ejendomme med gode bygninger, ejendomme, hvor der er foretaget betydelige investeringer, væksthuse, ejendomme med langsomt groende vækster (frugtplantager, skove med videre), samt allerede vandede arealer.

Hensynet til vandmiljøet, styrkelse af naturgrundlaget, naturgenopretning, rekreative forhold, byvækst, turistanlæg og andre samfundsmæssigt vigtige formål kan imidlertid indebære, at ovennævnte hensyn må nedprioriteres.

6.7.2 Miljøfølsomme formål i forhold til landbruget

Arealanvendelse til miljøfølsomme formål i det åbne land skal normalt respektere en afstand af 300 meter til landbrugets driftsbygninger med henblik på at forebygge miljøkonflikter.

På ejendomme med et erhvervsmæssigt husdyrhold skal kommunen - uanset, hvor på ejendommen nye driftsbygninger opføres - foretage en konkret vurdering af forholdene for at sikre at landskabelige, naturmæssige, miljømæssige og kulturhistoriske værdier ikke tilsidesættes.

På ejendomme uden et erhvervsmæssigt dyrehold kræves ikke tilladelse efter planloven til at opføre bygninger, der er nødvendige for driften på en landbrugsejendom, under forudsætning af at bygningerne etableres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger.

Hvis driftsbygninger ønskes placeret uden tilknytning til ejendommens øvrige bygninger, skal kommunen foretage en konkret vurdering af forholdene for at sikre, at landskabelige, naturmæssige, miljømæssige og kulturhistoriske værdier ikke tilsidesættes. Etablering, udvidelse og ændring af erhvervsmæssige husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er reguleret i husdyrbrugloven.

6.7.3 Særligt værdifulde landbrugsområder

I SVL-områderne vist på retningslinjekort 6.7 skal landbrugets udviklingsmuligheder og investeringsinteresser vægtes højt.

6.7.4 Lokaliseringskriterier for større husdyrbrug

Placering af landbrugets driftsbygninger skal ske så miljøkonflikter forebygges og der tages hensyn til landskabs-, natur-, miljø- og kulturværdier.

Ved behandling af ansøgning om lokalisering af store husdyrbrug skal der tages følgende hovedhensyn:

- Naturbeskyttelsesinteresser, kulturmiljøer, landskabelige og miljømæssige forhold skal tilgodeses, herunder værdifulde landskaber og natur med henblik på at undgå overlap i forhold til beskyttelsesinteresser.
- Hensigtsmæssig placering for begrænsning af lugtgener i forureningsfølsomme områder (f.eks. boligområder).
- Gode vej- og tilkørselsforhold skal sikres med henblik på minimering af generne for naboer og miljø.

Det vil være det konkrete projekt, herunder de visuelle og tekniske forhold, der vil være afgørende for, om der kan gives tilladelse til opførelse af et stort husdyrbrug på den ansøgte lokalitet.

Områder på retningslinjekortet er arealer, hvor store husdyrbrug kan placeres umiddelbart uden at konflikte med natur-, landskabs- og kulturmiljøinteresser.

Redegørelse

Det er en forudsætning for at udvikle et bæredygtigt landbrug, at der er størst mulig investeringssikkerhed og udviklingsmuligheder for jordbrugserhvervet. Samtidig skal det sikres, at udviklingen ikke sker på bekostning af natur- og miljøbeskyttelsesinteresser, men derimod giver mulighed for miljø- og naturforbedringer. Landbruget har indvirkning på blandt andet natur, vandområder, grundvand, naboer og nærmiljø. Strukturændringerne i landbrugserhvervet går – i Assens Kommune som i resten af Danmark - mod færre, men større husdyrproduktioner

Den teknologiske udvikling øger muligheden for at forbedre natur- og miljøbeskyttelsen i landbrugsdriften, og den giver nye perspektiver for produktionsformer.

Redegørelse til SVL-retningslinjen

Landbrugsjord er en begrænset ressource til fødevarer- og energiproduktion, og derfor er det vigtigt i videst muligt omfang at sikre den værdifulde landbrugsjord mod anden anvendelse.

I den forbindelse skal der skabes den nødvendige balance mellem investeringssikkerhed og udviklingsmuligheder for landbruget over for hensyn til natur, miljø og naboer samt byudvikling. Det overordnede formål med de særligt værdifulde landbrugsområder er derfor at udpege arealer, der fastholdes til landbrugsformål for at sikre produktionen af:

- afgrøder, herunder specialafgrøder under hensyntagen til bl.a. jordbund, arrondering, vanding og klima.
- husdyr under hensyntagen til mulighed for forsyning og afsætning af foder, energi og gødning m.v.

Udgangspunktet er, at alle de arealer, der i dag bruges til landbrugsformål, er værdifulde. Der er imidlertid en række andre arealinteresser, der har indflydelse på brugen af landbrugsjorden, hvilket bevirker, at landbrugets interesser ikke altid kan vægtes højest.

Udpegningen af SVL-områder forhindrer ikke, at husdyrproduktioner, der ligger uden for SVL-områder kan udvide, ligesom der kan placeres staldanlæg uden for SVL-områder på samme vis som inden for SVL-områder under hensyntagen til de fastsatte regler, der gælder herfor. Desuden vil udpegningen af SVL-områder ikke forhindre, at landbrugsarealer kan drives intensivt uden for SVL-områder.

Jordbrugsanalyse

Naturerhvervstyrelsen udarbejder jordbrugsanalyser for hele landet. Analyserne er tilgængelige som gis-lag på www.jordbrugsanalyser.dk

Disse er benyttet til at karakterisere jordbrugsforholdene i Assens Kommune.

Jordbundsdata

De mest udbredte jordbundstyper i Assens Kommune er ler-blandet sandjord og sandblandet lerjord. Begge typer er meget velegnede til jordbrugsproduktion. Derudover er der få arealer, hvor jordbundstypen er grovblandet sand eller stiv lerjord, som begge er nogle dyrkningsmæssigt mere udfordrende jordbundstyper, hhv. pga. for dårlig og for god evne til at holde på vandet. Der er dog ikke særlige områder, der er betydeligt mere værdifulde end andre i Assens Kommune til jordbrugsmæssig dyrkning. Dette afspejles også ved, at en meget stor del af jorden er opdyrket.

Afgrøder

De dominerende afgrøder er korn, raps og majs. Men rundt omkring i kommunen dyrkes en del specialafgrøder som grøntsager, asparges, græsfrø, spinatfrø. Enkelte avlere har opbygget en stor ekspertise indenfor specialafgrøder.

Husdyrproduktion

Svineproduktion er den dominerende husdyrproduktion i Assens Kommune. Produktionerne går mod færre og større brug. Der er enkelte større fuldtidskvægbrug med mælkeproduktion og en hel del mindre kødkvægproduktioner, som drives af deltidslandmænd.

Der er enkelte minkfarme og slagtekyllingeproducenter og et par meget store æggeproducenter i kommunen. Herudover er der en del deltidsbrug med hestehold og fårehold.

Økologi

Økologisk produktion fylder en lille del af den samlede produktion, og der har kun været en mindre stigning i antal økologiske brug fra 2012 til 2015. I 2012 var der 11 økoplantebrug og 9 økohusdyrbrug. I 2015 var der 13 økoplantebrug og 9 økohusdyrbrug.

Konklusion på jordbrugsanalysen for Assens Kommune

Jordbrugsanalyserne giver ikke grundlag for at identificere nogle særligt værdifulde landbrugsområder i Assens Kommune. De forskellige forudsætninger herunder jordens bonitet, infrastruktur, natur- og miljøinteresser mv. kommer til udtryk i forskellige produktionsformer. Nogle steder er eksempelvis særligt velegnede til store husdyrproduktioner, mens andre landbrugsområder egner sig bedre til mindre specialproduktioner. Ligeledes vil nogle områder egne sig til intensiv planteproduktion, mens andre vil være bedst til ekstensiv afgræsning. Det vurderes derfor, at der ud fra jordbrugsanalyserne ikke er belæg for at fremhæve nogle områder frem for andre.

Udpegning af særligt værdifulde landbrugsområder

Landbrugets interesser skal afvejes i forhold til de øvrige arealinteresser i kommunen. Nogle interesser vil ikke være i modstrid med landbrugsdrift, mens andre vil give anledning til interessekonflikter. Visse arealinteresser kan have en højere prioritet end landbruget.

Ved byerne, vil der være en løbende afvejning mellem byernes udviklingsmuligheder og landbrugets investeringssikkerhed. Derfor er det vigtigt at have fokus på de udlagte byudviklingsområder, som giver et billede af byernes fremtidige udviklingsretning. Der er desuden knyttet en række rekreative interesser til de bynære landbrugsområder, som skal indgå i interesseafvejningen. Ligeledes må vigtige infrastrukturanlæg have en højere prioritet end det enkelte landbrugs udviklingsmuligheder.

Metode til udpegning af SVL

Som udgangspunkt er alle dyrkede arealer værdifulde for landbruget!

Bufferzone om byerne

For ikke på sigt at begrænse byernes og de bynære rekreative udviklingsmuligheder er der lagt en bufferzone på 1 km rundt om større bymønsterbyer og 500 m rundt om mindre bymønsterbyer. Denne buffer udpeges ikke til SVL.

Det åbne land

I det åbne land er følgende arealinteresser vurderet til ikke at kunne udpeges til SVL.

1. Natura 2000-områderne er fastlagt ved lovgivning, og der er udarbejdet naturplaner for hvert område, hvor det er bestemt, hvordan naturen skal behandles. Natura 2000-områderne er derfor ikke områder, hvor landbruget kan garanteres en fortrinsret.

2. Fredsskov og naturområder, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, er egentlige naturområder, hvor der er lovbestemte begrænsninger for landbrugsdrift. Disse områder er derfor udeladt af SVL.

3. Potentielle naturområder og biologiske interesseområder er områder, der er udpeget i Kommuneplanen, og som over tid kan udvikles til ny natur. Disse er derfor ikke SVL. Udpegningsgrundlaget for potentiel natur og biologisk interesseområder skal revideres, og SVL vil derfor blive justeret i forhold til dette tema ved kommende revisioner af kommuneplanen.

4. Potentielle vådområder er lavtliggende arealer, som ofte ligger i ådale og omkring vandløb, og er ikke en del af SVL. Arealerne er i forvejen vanskeligere at opdyrke, og de indeholder samtidigt et stort potentiale for at forøge naturværdierne i det åbne land. I nærheden af byerne er det desuden vigtigt at friholde disse områder, der kan rumme overfladevand ved kraftige regnskyl.

Ovenstående naturområder og vådområder medtages ikke i SVL-udpegningen. Nedenstående udpegninger vurderes derimod ikke at være modstridende med udpegningsområder som SVL-område.

1. Skovrejsningsområder kan sagtens være en del af SVL, da skovrejsning som udgangspunkt er at opfatte som en del af jordbrugserhvervet. Dog er enkelte skovrejsningsområder, der ligger bynært eller hvor der er konkrete skovrejsningsprojekter, ikke medtaget i SVL.

2. Da råstofindvindingsområderne efter råstofgravning kan tilbageføres til landbrugsformål, er det besluttet at fastholde disse områder i SVL.

3. Kulturmiljøområderne er udpeget i kommuneplanen, og der kan ske udvikling i form af byggeri, anlæg og råstofgravning mm. inden for områderne, hvis der tages hensyn til de kulturhistoriske værdier. Derfor kan disse områder indgå i SVL-udpegningen.

Det samlede resultat af disse interesseafvejninger i det åbne land fremgår af SVL-udpegningen på retningslinjekort 6.7.

Redegørelse udpegnings af arealer til lokalisering af store husdyrbrug

Interesseområderne for store husdyrbrug gælder lokaliseringen og driftsanlæg på husdyrbrug med 500 dyreenheder eller mere, herunder brug uden tilliggende jorder.

De store husdyrbrug kan medføre en større påvirkning af lokalområdet i form af bl.a. lugt, ammoniak og øget transport. Den samlede bygningsmasse vil også kunne blive betydeligt større og mere dominerende end de typiske landbrugsbygninger og kan få karakter af industribyggeri. Planlægningen skal derfor bidrage til en hensigtsmæssig placering i forhold til natur, miljø, landskab og naboer. Der kan planlægges for placering af store husdyrbrug i områder med særlige drikkevandsinteresser, herunder nitratfølsomme indvindingsom-

råder, hvis der udarbejdes en samlet redegørelse for grundvandsinteresserne med fokus på grundvandsbeskyttelsen. Ved placering af store husdyrbrug stilles der krav om tekniske tiltag, der sikrer grundvandsbeskyttelsen.

Husdyrbrug vil som udgangspunkt kunne etableres, udvides og ændres både i og udenfor udpegningsområdet til lokalisering af driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug og regulering af husdyrbrugene, herunder reguleringen efter husdyrloven, er den samme, uanset om husdyrbruget ligger indenfor eller udenfor de udpegede områder.

Velovervejede placeringer og udformninger af fremtidens landbrugsbyggeri har stor betydning for de fremtidige udviklingsmuligheder for de enkelte landbrug, men også for de mennesker, som bor og færdes i det åbne land. Meget større bygninger end hidtil og fremtidige krav om brug af miljøteknologi vil betyde store forandringer for den fysiske udformning af byggeriet. Derfor er der god grund til at tænke i både arkitektur og placering i landskabet, når fremtidens landbrugsbyggeri skal udvikles.

Ved udpegningsområdet af lokaliseringsområder for store husdyrbrug lægger Assens Kommune vægt på, at områderne udpeges der, hvor der ikke opstår interessekonflikter med natur-, landskabs- og kulturmiljøinteresser.

Udpegningsområdet er således sket på baggrund af en GIS-analyse. De tilbageværende områder er arealer, hvor der ikke er konflikt med natur-, landskabs- og kulturmiljøinteresser og i en vis afstand fra byerne.

En udpegningsområde knyttes sammen med en blødt formuleret retningslinje, der ikke udlægger områderne som "lokaliseringsområder kun til store husdyrbrug", men i stedet påpeger, at "de udpegede områder er arealer, hvor store husdyrbrug kan placeres umiddelbart uden at konflikte med natur-, landskabs- og kulturmiljøinteresser".

I de udpegede områder til store husdyrbrug er der ikke taget højde for sammenhæng med infrastruktur samt nærhed til naboer og samlet bebyggelse, for bygningernes tekniske indhold til for eksempel luftrensning og afstand til boligbebyggelse kan spille ind af hensyn til lugtgener og -emission.

Dette afsnit understøtter stop sult ved at udlægge arealer/ retningslinjer, der sikrer varetagelsen af de jordbrugsmæssige interesser, herunder udpegningsområdet og sikringen af særligt værdifulde landbrugsområder samt arealer til lokalisering af store husdyrbrug.

6.8 Akvakultur

Akvakulturer skal forstås som en samlet betegnelse for både hav og dambrug til opdræt af skaldyr og fisk.

Vision

Assens Kommune vil gennem planlægning sikre mulighed for etableringen af et bæredygtigt akvakulturerhverv med respekt for vandmiljøet.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at sikre at en eventuel fødevarerproduktion i form af akvakultur kan etableres, uden at denne medfører en belastning af vandmiljøet.

Retningslinjer

6.8.1 Etablering af havbrug

Havbrug eller saltvandsbaserede indpumpningsanlæg kan etableres eller udvides, hvor en konkret vurdering viser, at produktionen alene, eventuelt i kombination med andre kilder, kan foregå så omgivelserne ikke belastes på en måde, som er uforenelig med hensynet til opfyldelse af det pågældende vandområdes miljømål, og ikke bidrager til en generel forringelse af tilstanden af det pågældende vandområde eller de tilstødende vandområder.

Anlæggene udformes på en sådan måde, at der ikke kan forekomme udslip af produktionsdyr fra disse anlæg.

6.8.2 Etablering af dambrug

Der gives som udgangspunkt ikke tilladelse til etablering af dambrug i direkte forbindelse med vandløbene i kommunen. Dambrug kan etableres eller udvides som lukkede anlæg, hvor en konkret vurdering viser, at produktionen alene, eventuelt i kombination med andre kilder, kan foregå så omgivelserne ikke belastes på en måde, som er uforenelig med hensynet til opfyldelse af det pågældende vandområdes miljømål, og ikke bidrager til en generel forringelse af tilstanden af det pågældende vandområde eller de tilstødende vandområder. Vandforbruget i dambrug skal reduceres mest muligt ved brug af den bedst tilgængelige teknik, idet der tilstræbes størst mulig recirkulation i de enkelte anlæg. Indtagning af vand til disse anlæg fra et vandløb må ikke medføre en væsentlig ændring i vandføringen i dette vandløb. Dette sikres blandt andet ved at indvindingspunktet ligger nedstrøms udledningspunktet.

Anlæggene udformes på en sådan måde, at der ikke kan forekomme udslip af produktionsdyr fra disse anlæg.

Redegørelse

Målopfylde i kystvande og vandløb

I henhold til senest tilstandsopgørelse i Statens vandområdeplaner opfylder ingen af kystvandområderne i tilknytning til Assens Kommune deres miljømål. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt at etablere nye anlæg til lands og til vands, der medfører en øget belastning af vores kystvandområder.

Problemer i forhold til kystvandområder

Traditionel havbrugsproduktion og til dels også dambrugsproduktionen er en lavteknologisk opdrætsmetode, der kun i meget ringe omfang omfatter en rensning, der kan forhindre udledning af næringsstoffer og miljøfremmede forurenende stoffer. Havbrugsdrift medfører en øget forureningsbelastning af kystvandområderne, og kan i nærområdet medføre øget risiko for udvikling af iltsvind i bundvandet, på grund af den bakterielle omsætning af foderrester og fækalier fra produktionen i disse anlæg.

Problemer i forhold til vandløb

Traditionelle ferskvandsdambrug i forbindelse med åbne vandløb giver en række problemer. Dels er der problemer med opstemninger af vandløbene på grund af dambrугenes behov for indtag af vandløbsvand. Dels er der problemer med udledninger af næringsstoffer og iltforbrugende stoffer til vandløbene og i sidste ende kystvandene. Opstemningerne forhindrer fisk og smådyr i at vandre frit i vandløbet og nedsætter vandhastigheden med øget sedimentation og dårlig vandløbskvalitet til følge. Udledning af næringsstoffer og iltforbrugende stoffer fra dambrug er ligeledes et problem, da disse også medfører en dårlig vandkvalitet, der giver med en forarmet fauna og i sidste ende fører til en forurening af kystvandene. Dette betyder, at en del af de vandløb i Danmark, hvor der i dag er etableret dambrug, ikke kan opfylde deres miljømål, og at statens vandområdeplaner fastlægger en indsats over for disse dambrug.

Miljømæssige problemer

Store koncentrationer af dyr samlet på et sted, som det ses i akvakulturer medfører ofte en større risiko for udbrud af sygdomme og en større koncentration af parasitter. Dette kan gøre stor skade på de naturlige dyrebestande, der ikke kan vaccineres og behandles for disse sygdomme m.m. Udslip af produktionsdyr er ligeledes et stort problem, da disse dyr konkurrerer med den naturlige fauna om føde og plads. Samtidig kan der ske en genetisk forurening af den naturlige fauna ved krydsninger med produktionsdyr.

Dambrугenes og havbrугenes udledning af medicin og andre miljøfremmede forurenende stoffer medfører en risiko for udvikling af resistens hos bakterier og andre sygdomsfremkaldere, samt en risiko for at der udvikles abnormiteter hos den naturlige fauna.

Havørred Fyn

Assens Kommune har forpligtiget sig til at forbedre opvækst og gydemuligheder for havørreder i kommunens vandløb gennem det tværkommunale projekt Havørred Fyn. Dette er ikke foreneligt med etableringen af traditionelle åbne akvakulturer med ørredfisk, der kan medføre forringelse af havørredernes yngle- og opvækstmuligheder.

Strategi og handlinger

Byrådet vil gennem fastsættelse af krav og retningslinjer til erhvervet sikre sig, at etablering og drift af akvakulturer ikke er til hinder for opfyldelse af miljømålet for vandområderne i kommunen eller medfører forringelse af tilstanden, samt at den vilde fauna ikke lider skade.

6.9 Råstoffer

Råstofforekomster defineres som de jord og bjergarter, der kan udnyttes økonomisk gennem en proces, hvor indvinding og oparbejdning sker med den tilgængelige teknologi. Råstofferne anvendes til byggeri af boliger og erhvervsvirksomheder samt anlæg af veje, byggepladser med videre. Det betyder, at efterspørgslen på råstoffer følger udviklingen i byggeriet. Tilladelser til råstofindvinding gives i henhold til råstofloven, der fastlægger, at der skal udarbejdes en regional råstofplan. Tilladelse og tilsyn med råstofindvinding udføres af Regionen.

Den regionale råstofplan er en sektorplan udarbejdet af Region Syddanmark. Byrådet er i den kommunale planlægning bundet af råstofplanens retningslinjer. Råstofplanen kan ses på Region Syddanmarks hjemmeside. Nedenstående retningslinjekort viser råstofområderne i Råstofplan 2020.

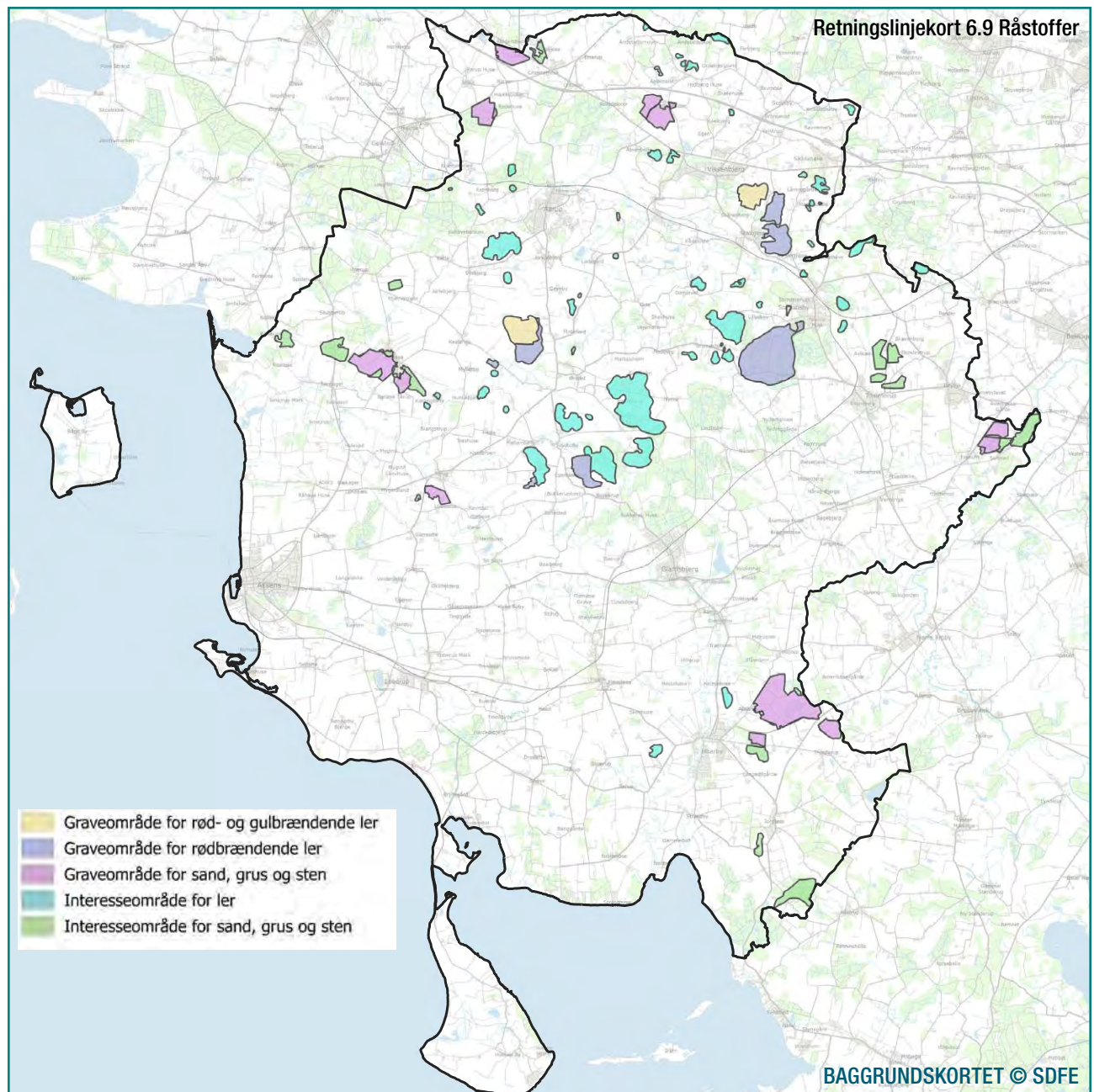
Vision

Assens Kommune vil arbejde for at sikre en bæredygtig indvinding af råstoffer.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at udnyttelsen af råstoffer skal ske som led i en bæredygtig udvikling, efter en samlet afvejning af samfundets interesser, og hvor værdifulde råstofforekomster skal beskyttes mod anden arealanvendelse eller udnyttes inden områderne udlægges til for eksempel byudvikling
- at råstofindvindingen overvejende skal koncentreres i de udpegede graveområder
- at råstofgrave reetableres til skov og naturområder for beskyttelse af blandt andet grundvand og genskabning af biologisk mangfoldighed samt til rekreative formål med respekt for den landskabelige arkitektur efter endt indvinding.

Retningslinjer

Den regionale råstofplan er en sektorplan, som Assens Kommune er bundet af i den kommunale planlægning. Planen indeholder bindende retningslinjer for området.

6.9.1 Afstand til drikkevandsboringer

Råstofgravning må normalt ikke finde sted nærmere end 150 meter fra boringer til almene vandforsyninger, og 75 meter fra enkeltanlæg, der leverer vand af drikkevandskvalitet.

6.9.2 Efterbehandling til natur og rekreative formål

Efter endt indvinding bør råstofgrave som hovedregel efterbehandles til naturformål og rekreative formål ud fra en konkret afvejning i forhold til jordbrugsinteresser. Efter endt indvinding kan der bevares geologiske profiler ud fra en konkret afvejning af interesserne og færdselssikkerheden.

Faktaboks

Hvad er en råstofforekomst

Råstofforekomster defineres som de jord og bjergarter, der kan udnyttes økonomisk gennem en proces hvor indvinding og oparbejdning sker med den tilgængelige teknologi. Sand, grus og sten findes overalt i de øverste lag i den danske undergrund, fortrinsvis som moræne og smeltevandsaflejringer tilført af isen under en række gletsjerfremstød fra Norge og Sverige. Lerforekomster, der anvendes i teglværkerne, findes både i moræneaflejringer og dybere liggende havaflejringer. Kalk findes ligeledes i undergrunden, men ligger i de fleste områder under tykke lag af paleogene og neogene hav og flodaflejringer og kvartære lag. Mere specielle råstoffer som tørv, kildekalk og klæg findes i jordoverfladen hvor dannelsesmiljøer i form af vådområder og marsk har været til stede.

Redegørelse

Region Syddanmark er ansvarlig myndighed for råstofindvindingen. Regionen overtog myndighedsrollen fra kommunen 1. juli 2014.

Råstofplanen ligger over kommuneplanen, og kommuneplanlægningen skal derfor respektere råstofplanens retningslinjer. Fremfor at optage Råstofplanens retningslinjer i kommuneplanen henvises til retningslinjerne i Råstofplanen. Der er derfor ikke så mange retningslinjer om råstoffer i kommuneplanen mere.

På nuværende tidspunkt er det Råstofplan 2020, der gælder. I råstofplanen er der udpeget dels regionale graveområder og regionale interesseområder samt opstillet en række retningslinjer for råstofindvinding.

I Assens Kommune indvindes der primært sand, grus og sten. Lerforekomsterne i kommunen er ikke store, men der er steder, hvor der indvindes ler - specielt omkring Vissenbjerg og Tommerup. Assens Kommune er blandt de tre kommuner i Region Syddanmark, hvor den største lerindvinding finder sted.

I Råstofplan 2020 er der udlagt 10 graveområder.

Råstofindvinding har en stor indvirkning på landskabet samt naturgrundlaget, der ændres radikalt. Råstofindvinding er dog en nødvendighed i forhold til at imødekomme efterspørgslen på materialer til byggeri og anlægsaktiviteter. Råstofindvindingen skal dog ske under hensyntagen til væsentlige landskabelige og naturmæssige interesser, og der bør ved endt gravning rettes særlig fokus på skabelse af ny natur og nye attraktive landskaber.

I den regionale råstofplan udarbejdet af Region Syddanmark fastlægges de overordnede rammer for råstofindvindingen. Endvidere er det Regionen, der udarbejder tilladelser til råstofindvinding.

Ved indvinding af råstoffer skal der lægges vægt på vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske, landskabelige og geologiske interesser samt på naturbeskyttelse, herunder på naturværdier og videnskabelige interesser.

6.10 Skovrejsning

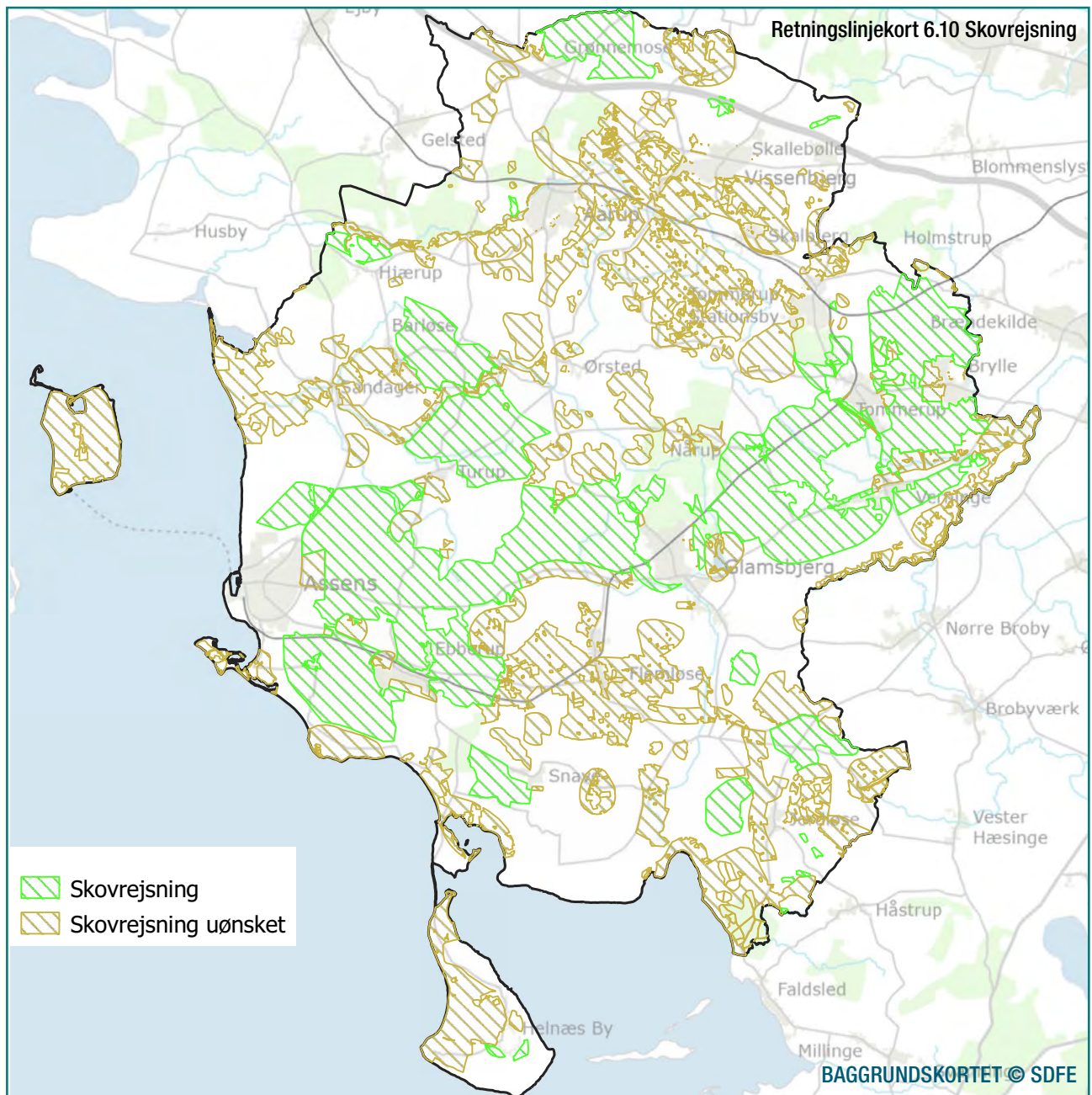
Assens Kommune rummer både større sammenhængende skovområder og mindre skove beliggende spredt i landskabet. Formålet med at udpege skovrejsningsområder er at sikre, at skovrejsning i højere grad finder sted, hvor det ud fra en samfundsmæssig helhedsbetragtning er mest hensigtsmæssigt. Skovrejsning skal tjene en række formål, herunder at sikre træproduktionen, beskytte grundvand, fremme hensynet til friluftsliv, biodiversitet og miljøbeskyttelse.

Skovrejsningens betydning for beskyttelsen af drikkevandsressourcen prioriteres højt af hensyn til sikring af den generelle sundhedstilstand i kommunen. Skovrejsnings høje prioritering gælder tilsvarende for beskyttelsen af de biologiske værdier samt variationen i landskabet. Eksisterende skov og ny skov er i denne sammenhæng vigtig, da mange truede dyr og planter i Danmark har skov som levested. Herudover

har skovene betydning for dyr og planter spredningsmuligheder mellem forskellige områder, idet skovene kan fungere som spredningskorridorer. De er dermed vigtige for natur og biodiversitet.

Skovens rekreative og oplevelsesmæssige betydning ses blandt andet af, at de danske skove er et af de oftest benyttede udflugtsmål i forbindelse med gåture, løb, cykling, picnic med videre.

Herudover kan skovrejsning spille en væsentlig rolle i forhold til klimaforandringerne, da tilvæksten i træmassen er med til at binde dele af den CO₂, der i atmosfæren bidrager til klimaforandringerne. Nationalt er der i Danmark en målsætning om at fordoble det samlede skovareal over en trægeneration på 80-100 år.

Vision

Assens Kommune vil gennem planlægning af kommunens samlede udvikling sikre sammenhæng mellem en dynamisk udvikling og skovrejsning på udvalgte områder for at beskytte grundvandet, forbedre biodiversiteten og forbedre de rekreative muligheder og kvaliteter omkring byerne.

Assens Kommune ønsker samtidig, at skovrejsning skal bidrage til varierede naturskønne landskaber samt sikring af levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter tilknyttet skov.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at beskyttelsen af regionens grundvandsressourcer bør have højest prioritet ved udpegningen af skovrejsningsområder, og at der for at sikre en høj effektivitet i grundvandsbeskyttelsen bør sættes på udpegning af større sammenhængende områder
- at forbedre de friluftsmæssige muligheder omkring kommunens byer som er en væsentlig rammebetingelse for at øge byernes bosætningskvaliteter og dermed en medvirkende faktor i bestræbelserne på at tiltrække nye borgere og virksomheder til kommunen. Skovrejsning kan medvirke til at skabe gode friluftsmæssige muligheder, og det er derfor vigtigt også at udpege skovrejsningsområder af hensyn til at forbedre de friluftsmæssige muligheder og kvaliteter omkring byerne
- at skovrejsning sker med henblik på at understøtte det statslige mål om en fordobling af skovarealet i Danmark over en trægeneration og for at binde eksisterende naturområder sammen i et større funktionelt sammenhængende netværk.

Retningslinjer

6.10.1 Skovrejsning

Omfanget og beliggenheden af skovrejsningsområder og områder, hvor skovrejsning er uønsket, fremgår af retningslinjekort 6.10.

Fortolkningsbidrag til retningslinje 6.10.1

Tilplantninger med henblik på at etablere vildtremiser og læhegn, produktion af pyntegrønt, juletræer eller energiskov i kort omdrift bliver ikke regnet for skovtilplantning.

Uanset udpegningerne kan skovtilplantning ikke finde sted i områder, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3 (beskyttede naturtyper). Skovtilplantning skal endvidere respektere naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttelseslinier. Udpegningen af arealer, hvor skovrejsning er uønsket, gælder ikke for arealer omfattet af fredsskovpligt.

Som hovedregel betegnes skov, som et areal bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne sluttet skov af højstammede træer. Omfanget af arealet skal være større end 1/2 ha og mere end 20 m bred.

Redegørelse

Det overordnede nationale mål er, at skovarealet skal forøges, så skovlandskaber dækker 20 - 25 % af landets areal i løbet af en trægeneration (80 - 100 år). Formålet med denne forøgelse af skovarealet er primært at fremme grundvandsbeskyttelsen, men også at bidrage til bevarelsen af den biologiske mangfoldighed, at sikre rum til rekreative aktiviteter samt at minimere klimaændringerne.

Statslige interesser i kommuneplanlægningen

Følgende tre hensyn tillægges vægt ved skovrejsning:

- Beskyttelsen af grundvands- og drikkevandsressourcer.
- Fremme af de bynære friluftinteresser samt.
- Fremme af de biologiske korridorer i landskabet.

Områder, der rummer naturværdier, landskabsværdier, geologiske værdier eller kulturhistoriske værdier, der ikke er forenelige med skovrejsning, friholdes for skovtilplantning. Der opfordres endvidere bl.a. til at sikre, at udpegede skovrejsningsområder har en sammenhæng og størrelse, så de kan opfylde formålet med deres udpegningsområde. Således bør områder udpeget af hensyn til styrkelse af økologiske korridorer ikke være under 5 ha.

Den hidtidige skovtilplantning har ikke været af et omfang, der er tilstrækkelig til at opfylde målsætningen om en fordobling af skovarealet på en trægeneration. Såfremt denne målsætning skal opfyldes, skal den årlige tilplantning øges betragteligt.

Byrådets holdninger

Gode miljøkvaliteter og gode friluftsmuligheder ikke mindst i de bynære områder, bidrager til at øge bosætningskvaliteterne i kommunen. Det er Byrådets holdning, at beskyttelsen af kommunens grundvandsressourcer bør have højest prioritet ved udpegningsområder, og at der for at sikre en høj effektivitet i grundvandsbeskyttelsen bør sættes på udpegningsområder af større sammenhængende områder.

Byrådet finder endvidere, at gode friluftsmæssige muligheder omkring kommunens byer er en væsentlig rammebetingung for at øge byernes bosætningskvaliteter og dermed en medvirkende faktor i bestræbelserne på at tiltrække nye borgere og virksomheder til regionen. Skovrejsning kan medvirke til at skabe sådanne gode friluftsmæssige muligheder, og det er derfor vigtigt også at udpege skovrejsningsområder af hensyn til at forbedre de friluftsmæssige muligheder og kvaliteter omkring kommunens byer.

Strategi og indsats

I forhold til grundvandsbeskyttelsen er der ved udpegningsområder taget udgangspunkt i de dele af oplandene til kommunens vandværker, hvor grundvandsressourcerne er dårligt beskyttede. Da disse områder selv efter fradrag af delområder, hvor skovrejsning af andre årsager er uønsket er arealmæssigt meget omfattende, er der foretaget en prioritering i forhold til de forskellige grundvandsressourcers relative betydning.

Mange vandforsyninger ligger bynært, hvorfor der allerede i udgangspunktet er et væsentligt sammenfald mellem bynære skovrejsningsområder og områder udpeget med henblik på grundvandsbeskyttelse.

Som supplement hertil er udpeget bynære skovrejsningsområder i tilknytning til byer over 1.000 indbyggere, hvor der vurderes at være et særligt behov for at styrke befolkningens

rekreative muligheder. Endeligt indgår i strategien mindre udpegningsområder indenfor Grønt Danmarkskortet med henblik på at skabe bedre spredningsmuligheder for det vilde dyre- og planteliv.

For at nudge til yderligere skovrejsning er der i forbindelse med kommuneplanrevision 2021 udpeget yderligere 5.962 ha skovrejsningsområder. Heraf udgør 175 ha allerede fredskov. Det bringer det samlede areal udpeget til skovrejsning i Assens Kommune op på 10.641 ha - heraf er 1.126 ha allerede fredskov. Der er ikke ændret på udpegningsområder hvor skovrejsning er uønsket i forbindelse med kommuneplanrevision 2021.

Områder, hvor skovrejsning er uønsket

Disse områder omfatter i hovedsagen en række arealer, der er disponeret til andet formål:

- Vejreservationer
- Kirkebeskyttelseszoner
- Særligt bevaringsværdige landsbyejrlav
- Særlige kulturhistoriske (især arkæologiske) beskyttelsesområder
- Dele af særlige landskabelige beskyttelsesområder og større uforstyrrede landskaber
- Udpegede potentielle vådområder
- De vigtigste lerbeskyttelsesområder
- De udpegede graveområder for sand, grus, sten og bentonit
- Visse dele af de særlige biologiske interesseområder,
- Kommuneplanlagte fremtidige byvækstområder.

Dette afsnit understøtter Rent vand og sanitet, da skovrejsning bl.a. har til formål at beskytte grundvandet.

Dette afsnit understøtter Klimaindsats ved at udpege arealer, hvor skovrejsning er ønsket. Skovrejsning kan opsuge CO2 fra atmosfæren.

Dette afsnit understøtter Livet på land ved at udpege arealer, hvor skovrejsning er ønsket.

6.11 Geologi

Det danske landskab viser mange steder stadig spor efter geologiske processer. Landskabets historie rækker næsten 2 milliarder år tilbage, og de geologiske processer er stadig aktive og ændrer vores landskab den dag i dag. Flere steder i Assens Kommune kan man se eksempler fra denne geologiske historie.

Geologiske formationer udgør nogle af de landskabselementer, der giver landskabet værdi. De geologiske formationer har stor betydning for vores oplevelse og forståelse af hvordan landskabet oprindeligt er blevet dannet. Mange geologiske landskabsdannelse er tillige i øjnefaldende og af stor æstetisk og landskabelig værdi.

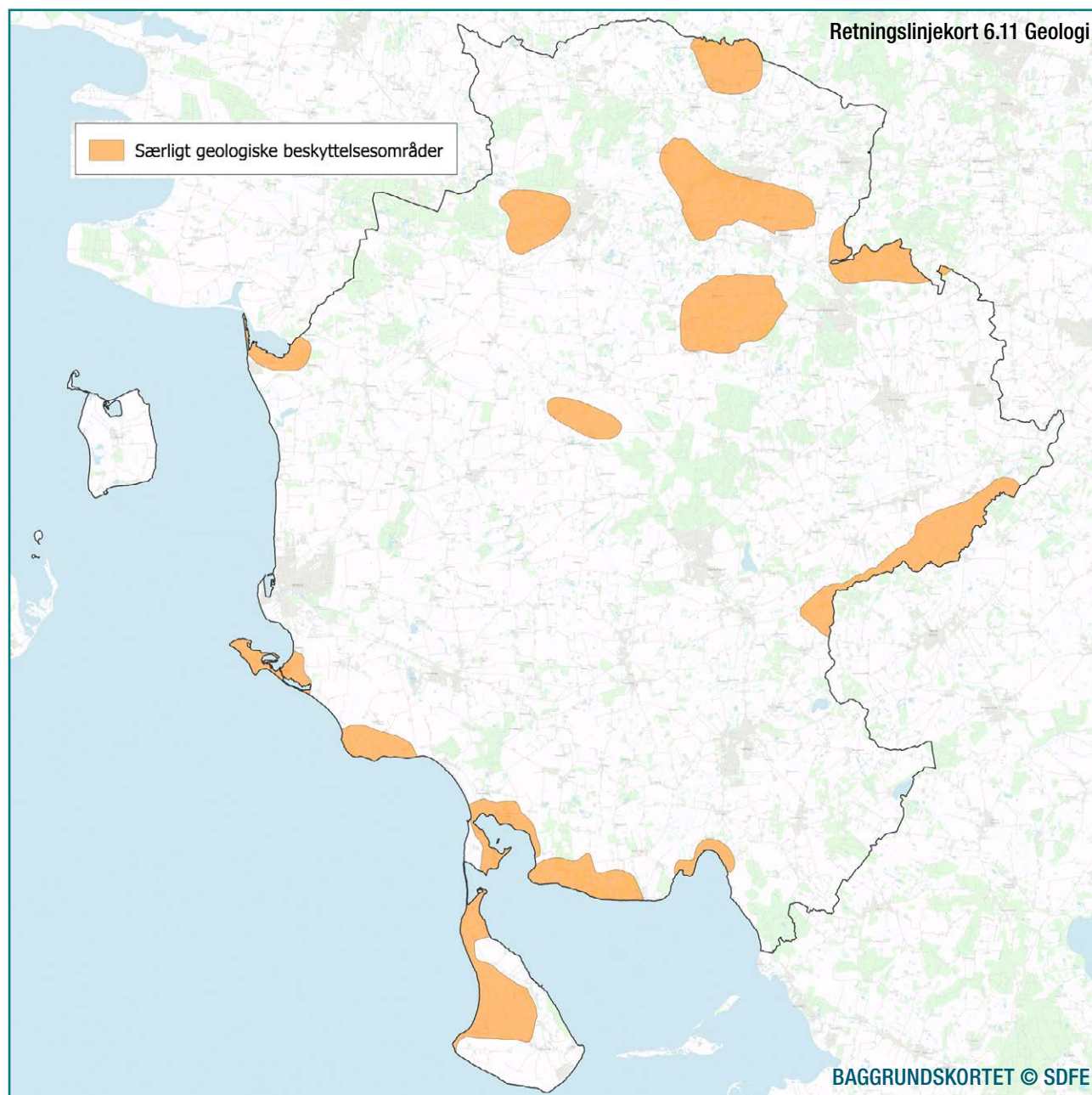
Vision

De geologiske værdier skal bevares og sikres den nødvendige beskyttelse. Planlægningen og forvaltningen skal ske på en måde, der tilfører geologien kvalitet, så vi sikrer fremtidige generationers mulighed for at nyde og opleve de geologiske værdier.

Mål

Det er Byrådets mål,

- at beskytte værdifulde geologiske landskabstræk som åse, ådale, tunneldale, randmorænebakker, dødislandskaber mv.
- at beskytte de værdifulde geologiske landskabstræk mod tilsløring fra byggeri, tilgroning, beplantning, større tekniske anlæg, samt mod fjernelse af karaktergivende elementer mv.
- at sikre de geologiske værdier i samarbejde med nabokommunerne.

Retningslinjer

Retningslinjerne danner baggrund for sikring af de geologiske bevaringsværdier jf. planlovens § 11 a, nr. 17, herunder beliggenheden af områder med særlig geologisk værdi.

6.11.1 Geologiske landskabstræk

Nye anlæg må ikke forringe værdifulde geologiske landskabstræk, deres indbyrdes overgange og sammenhænge skal sikres. De må ikke sløres eller ødelægges af gravning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovbeplantning eller kystsikring.

6.11.2 Ingen terrænopfyldning i værdifulde områder

I områder af særlig geologisk interesse må der ikke ske terrænopfyldning.

6.11.3 Geologiske profiler

Ved meddelelse af råstoftilladelse og godkendelse af indvindings og efterbehandlingsplan skal det vurderes, om der er behov og mulighed for at bevare et eller flere geologiske profiler i råstofgraven. Værdifulde profiler skal søges bevaret. Endvidere skal værdifulde geologiske kystprofiler bevares.

FAKTABOKS

Definition af geologiske bevaringsværdier

Geologiske bevaringsværdier kan defineres som landskaber, herunder kystlandskaber, og natur eller menneskeskabte profiler, hvis geologiske opbygning og fremtræden dokumenterer væsentlige træk af landets geologiske dannelse og de geologiske processer, der fortsat omformer landskabet.

Bevaringsværdierne kan fx være landskaber skabt af istidens gletsjere, eller kysterne, der er under stadig omformning. Det kan også være blotlagte profiler gennem nogle af de mange sedimentter, der sammen med grundfjeldet opbygger Danmarks undergrund. Geologiske profiler findes i naturlige kystkliner, hvor havet får lov at erodere frit, og i råstofgrave. Sjældne gange optræder naturlige profiler inde i landet, hvor de er eroderet frem af vandløb eller vinden.

Kilde: "Geologi i planlægningen for det åbne land" Miljøministeriet, By og landskabsstyrelsen 2009

Redegørelse

Assens Kommune har flere værdifulde geologiske landskaber. Det er kommunens opgave at beskytte og sikre af de geologiske bevaringsværdier, der giver en særlig mulighed for at opleve og forstå landets geologiske historie fra de ældste tider og helt frem til nutiden.

Centrale problemstillinger

Geologien spiller en betydelig rolle i vores hverdag, selvom de fleste måske sjældent tænker over det. Udformningen af landskaber og jordbund er afgørende for plante og dyrelivet, for menneskets bosætning gennem tiderne og for udnyttelsen af de mineralske råstoffer. De geologiske lag afspejler desuden udviklingen i naturforholdene, herunder klimaet, op gennem jordens historie. Det er derfor vigtigt, at man til stadighed kan opleve, undersøge og formidle den geologiske historie, som landskabet er et resultat af.

Vores viden om Danmarks undergrund er stadig mangelfuld, trods flere århundreders undersøgelser. Det er vigtigt, at undersøgelserne fortsætter, dels fordi danske forskningsresultater bidrager til en bedre forståelse af de geologiske processer overalt på kloden, dels fordi vore egne samfundsmæssige behov kræver en mere detaljeret viden om landets geologiske opbygning.

Det kan dreje sig om afgrænsningen af nye grus eller lerforekomster, om kortlægning af overfladevandets vej ned til grundvandet eller måling af stabiliteten af lag, der skal bære tunge anlæg. Hertil kommer, at en bedre forståelse af de geologiske forhold og ikke mindst af landskabets dannelse er med til at gøre vores naturoplevelser rigere.

Det er derfor af stor betydning at bevare de områder, der i særlig grad dokumenterer den geologiske udvikling, nationalt såvel som regionalt og lokalt.

Interessemodsætninger

Der kan være mange arealinteresser, som er i konflikt med de geologiske interesser. De indgreb, der kan true de geologiske interesser, kan være reversible eller irreversible. De reversible indgreb medfører ændringer, der ikke er direkte ødelæggende, men snarere slører og skjuler den geologiske forekomst. Her vil landskabet eller den geologiske lokalitet kunne genskabes ved at fjerne det slørende element. Et irreversibel indgreb ødelægger derimod landskabet eller fjerner den geologiske forekomst, der således ikke kan genskabes.

Interesser, der kan være i konflikt med de geologiske interesser, kan være råstofgravning, infrastruktur og bebyggelse, vandløbsregulering, dræning, oprensning af søer og vandhuller, skovrejsning, kystsikring og manglende pleje.

Strategi og handlinger

Retningslinjerne for beskyttelsen af de geologiske interesser skal benyttes ved planlægningen i det åbne land og er bindende i forbindelse med administrationen af planlovens landzonebestemmelser. Der henvises i øvrigt til beskyttelsesinteresser i kystnærhedszonen jævnfør retningslinjerne i kapitel 6.2 – Planlægning – byggeri og anlæg i det åbne land.

Formidling bliver ofte fremhævet som et virkemiddel til beskyttelse af naturen og dermed de geologiske interesser. Erfaringen viser, at relevant information øger oplevelsen, skærper interessen og skaber relationer.

Det er derfor også vigtigt, at der skabes gode adgangsforhold, så det bliver muligt at opleve de særligt værdifulde geologiske landskaber og profiler. Det gælder ikke kun den rent fysiske adgang med farbare stier, trapper etc., men også den juridiske adgang. På private arealer vil det ofte være muligt at indgå i dialog med ejeren og derigennem sikre offentlighedens adgang.

Geologi kan formidles på mange forskellige måder, fx ved hjælp af foldere og skiltning, hvilket allerede er tilfældet i mange naturområder. Folderne og skiltene kan også benyttes til at fortælle om områdets plante og dyreliv, kulturhistorie mm. Den skriftlige formidling kan suppleres med ture med professionelle naturvejledere eller andre kyndige guider.

Kortlægning

Staten har kortlagt de værdifulde geologiske områder. Kommunen kan se på lokale geologiske værdier. I forbindelse med landskabskortlægning skal det også undersøges, om der er lokale geologiske interesser i kommunen, der skal sikres ved en lokal udpegning.

6.12 Naturkvalitetsmål

Naturen er i tilbagegang mange steder i Danmark. Det betyder, at vi giver en biologisk fattigere verden videre til vores efterkommere. Selv om små naturområder som fx vandhuller, krat og småskov de seneste år er vundet frem, er det generelle billede, at naturområderne er for små og ligger for spredt i landskabet.

Vilde arter og deres levesteder påvirkes ofte negativt af menneskelige handlinger - på land og på havet. Store dele af naturen er sårbar, og tilstanden er gennemgående dårlig. Der er derfor behov for at beskytte den natur, der endnu er tilbage, og behov for at give naturen mulighed for at udvikle sig, så vi genvinder noget af det tabte.

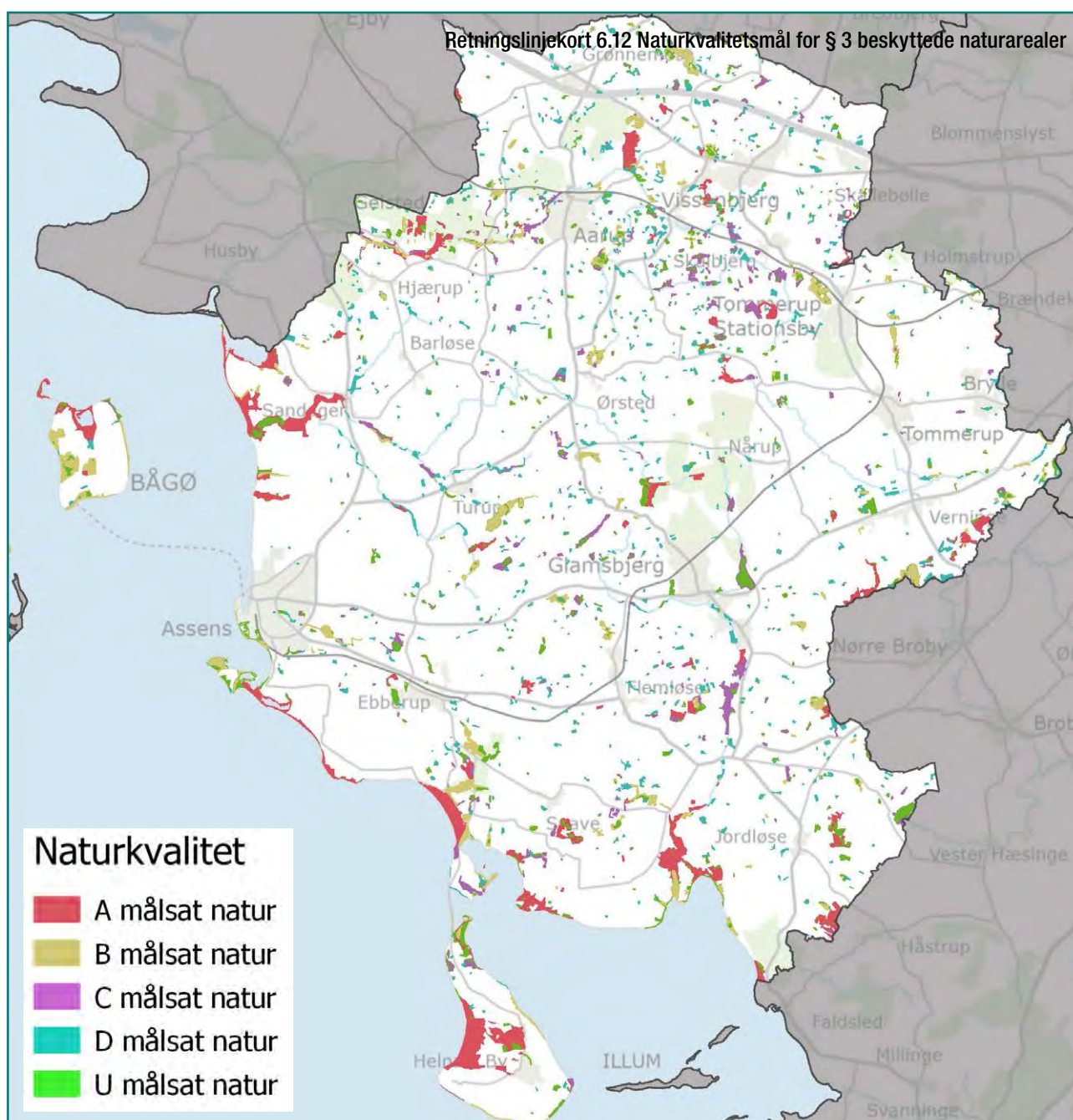
Naturpleje og naturgenopretning, skovrejsning og etablering af nye vådområder er vigtige dele af denne indsats. Samtidig er der behov for bedre adgang til og information om naturen, så oplevelser følges af viden og indsigt.

Naturkvalitetsmål rummer arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket blandt andet omfatter: søer, heder, moser, enge, overdrev, strandenge og vandløb. Derudover omfatter naturområderne større skove og skove, der fungerer som spredningsveje, for dyre- og plantearter.

Naturkvalitetsmål sætter rammerne for kommunens administration og for andre myndigheder og institutioner. samt prioriteringen af indsatsen for at forbedre og udbygge naturområderne i kommunen.

For at sikre dyr og planter spredningsveje og muligheder, er der behov for områder, hvor vi aktivt sætter ind og etablerer mere sammenhængende natur. Med udpegninger af potentiel natur er det muligt at udpege steder, som i fremtiden kan udgøre nye levesteder for dyr og planter.

Naturkvalitetsmålene sætter rammerne for kommunens administration samt for prioriteringen af indsatsen for at forbedre og udbygge naturindholdet i de målsatte naturkvalitetsområder. Naturkvalitetsmål er et supplement til Grønt Danmarkskort og dækker flere naturområder.

Vision

Der er intet visionsafsnit.

Mål

Hele afsnittet handler om mål for naturkvalitet.

Retningslinjer

6.12.1 Naturkvalitetsmål

Med henblik på at varetage de biologiske bevaringsinteresser i det åbne land må der ikke efter plan, miljølovgivningen og anden relevant lovgivning meddeles tilladelser til aktiviteter, der kan påvirke naturområder i et væsentligt omfang, som kan hindre opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål.

Redegørelse

Assens Kommune indarbejdede Fyns Amts naturkvalitetsmål for de § 3-beskyttede naturområder i kommuneplanen for Assens Kommune. Naturkvalitetsmål omfatter en række af de beskyttede naturområder i kommunen jf. vejledende registrering af Naturbeskyttelseslovens § 3-områder. Vedrørende kvalitetsmål for søer og vandløb henvises til afsnit 7.2 og afsnit 7.3 om søer og vandløb.

Formål med naturkvalitetsmål

Naturkvalitetsmålene sætter rammerne for kommunens administration af de beskyttede naturområder i forbindelse med at meddele tilladelse til projekter, der kan påvirke naturen, samt for at prioritere aktive indsats for at bevare, forbedre og udbygge naturområderne i kommunen.

De vedtagne naturkvalitetsmål giver endvidere grundlag for målrettet at kunne følge udviklingen i naturens tilstand, herunder effekten af forskellige indsatser.

Strandengene er gennemgående relativt højt målsat, hvilket afspejler, at kommunen især inden for denne naturtype har væsentlige naturressourcer af både nationale og international betydning.

Beskrivelse af de forskellige målsætningskategorier ses i skemaet sidst i denne redegørelse.

Administration i øvrigt

Der gives normalt kun tilladelse til indgreb i beskyttede naturområder, der understøtter naturkvaliteten i de målsatte naturområder. Også ved administrationen af sager om forurenende aktiviteter vil kommunen være opmærksom på, at der ikke meddeles tilladelser, som er i modstrid med de angivne naturkvalitetsmålsætninger og målsætningerne for de beskyttede naturområder.

Aktive indsats

Kommunens aktive indsats for at styrke og forbedre naturgrundlaget omfatter primært:

- Naturforvaltning - herunder naturpleje
- Naturgenopretning
- Fredninger
- Formidling
- Øvrige initiativer på andre områder, såsom vandmiljø og grundvandsområderne (våde enge og skovrejsning)

Kommunens indsats til opfyldelse af naturkvalitetsmålene vil især blive koncentreret inden for Grønt Danmarkskort. De højest målsatte naturområder og sammenhængende planer, der understøtter naturgrundlaget for større områder inden for dette netværk, gives særlig høj prioritet. Det gælder tilsvarende, at indsatsen særligt målrettes potentielle naturområder og potentielle forbindelser.

I plejeindsatsen og i særlige tilfælde genopretningsprojekter vil kommunen dog desuden lægge vægt på efter behov at medtage højt målsatte lokaliteter, der ligger uden for netværket. Retningslinjekort 6.12 giver en oversigt over, hvorledes indsatsen vil blive prioriteret i forhold til de målsatte naturområder.

En indsats med henblik på at sikre/genoprette gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder vil blive givet særlig prioritet.

Opdaterede naturkvalitetsområder

Der er foretaget en teknisk revidering af arealerne med naturkvalitetsmål i forbindelse med udarbejdelse af Grønt Danmarkskort.

De hidtidige områder er revideret ved at sammenligne arealerne med den nuværende opdaterede registrering af § 3-beskyttede naturområder i Assens Kommune. Det er områder, som er registreret efter kommunesammenlægningen i 2007 og dermed ikke indgik i Amtets udpegninger.

Denne analyse har vist, at der er en række naturområder, som ikke var med i Amtets registrering, samt at der er arealer, som ikke længere er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

De arealer, som ikke længere er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3, er fjernet fra udpegningen og er ikke længere en del af naturkvalitetsmålsætningen.

Nye § 3-beskyttede naturområder med et areal under 2.500 m², som støder op til eksisterende naturarealer med en naturkvalitetsmålsætning bliver lagt til det nuværende område i naturkvalitetsmålsætningen. De nye arealer vil få den samme målsætning, som det areal, som de lægges til. Fx vil et nyt areal, der støder op til et B målsat område, få målsætningen B.

Nye § 3-beskyttede naturområder med et areal over 2.500 m² får målsætningen "U" for Ukendt. Deres værdi vil blive fastlagt senere, hvis der opstår behov for at forholde sig til naturværdien i det pågældende område.

Målsætningskategorierne for Assens Kommunes naturkvalitetsmål

Målsætningsgruppe	Miljø/drift/påvirkning	Indsats
A –MÅLSÆTNING Områder af international eller national betydning. Områderne skal være egnede som levested og spredningskilde for betydende bestande af naturtypernes karakteristiske dyre- og plantearter - herunder for meget sjældne arter internationalt, nationalt eller regionalt.	Mulighed for de naturlige fysiske og kemiske processer og de derved skabte tilstande med mindre, det vil skade de prioriterede naturværdier. ** Kontinuitet i områdets tilstand enten som naturligt succession eller ekstensiv drift. ***	Indsatsen er betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier. Områderne har højeste prioritet inden for genopretning, udbygning og pleje herunder også forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt.
B –MÅLSÆTNING Områder af national eller regional betydning. Områderne skal være egnede som levested og spredningskilde for naturtypernes karakteristiske dyre- og plantearter - herunder sjældne arter i nationalt og regionalt.	Mulighed for de naturlige fysiske og kemiske processer og de derved skabte tilstande med mindre, det vil skade de prioriterede naturværdier.** Kontinuitet i områdets tilstand enten som naturligt succession eller ekstensiv drift.***	Indsatsen er betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier. Områderne har meget høj prioritet inden for genopretning betinget af konkrete vurderinger af aktuelle og potentielle værdier. Områderne har meget høj prioritet inden for genopretning, udbygning og pleje herunder forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt. ng, udbygning og pleje herunder forureningsbegrænsende tiltag og genskabelse af naturlig hydrologi til sikring af, at målsætningerne er opfyldt.
C- MÅLSÆTNING Områder af regional betydning. Områderne skal være egnede som spredningskorridor i landskabet eller blot være levested for visse af naturtypernes almindelige dyre- og plantearter.	Mulighed for naturlige fysiske og kemiske processer på i hvert fald centrale dele af lokaliteten. Opretholdelse af ekstensiv drift på lysåbne lokaliteter uden brug af gødning og sprøjtning.	Pleje, genopretning og udbygning søges gennemført, men normalt kun inden for rammerne af generelle tilskudsordninger hertil, eller såfremt det sker som led i større genopretningsprojekter inden for Natura 2000-netværket eller såfremt arealerne ligger i forbindelse med A eller B målsat natur.
D- MÅLSÆTNING Områder af regional eller lokal betydning. Områderne skal være egnede som spredningskorridor i landskabet eller blot være levested for visse af naturtypernes almindelige dyre- og plantearter.	Opretholdelse af ekstensiv drift på lysåbne lokaliteter uden brug af gødning og sprøjtning.	Pleje/genopretning er normalt ikke prioriteret med mindre det sker som led i et større naturgenopretningsprojekt inden for Natura 2000 netværket eller med mindre arealerne ligger i forbindelse med A eller B målsat natur.
U-MÅLSÆTNING Nye § 3-beskyttede naturområder med et areal over 2.500 m ² , som er registreret efter kommunesammenlægningen i 2007.	Områdets målsætning fastlægges, hvis der opstår behov for at forholde sig til naturværdien i det pågældende område.	Indsatsen afhænger af, om området fastlægges som A, B, C eller D-område. Indsatser kan gennemføres i det omfang, at de understøtter udpegninger og formål med Grønt Danmarkskort.
* Ved naturlige fysiske og kemiske processer menes blandt andet skabelsen af en naturlig hydrologi og minimering af forureningspåvirkning fra gødningsstoffer og miljøfremmede stoffer.		
** Visse steder forekommer truede naturtyper på gamle inddæmmede arealer, hvor genskabelse af helt naturlig hydrologi ikke er mulig.		
*** Ved naturlig succession menes, at de biologiske processer foregår upåvirket. Ved ekstensiv drift forstås græsning / høslet / stævning mv. uden brug af gødning/pesticider.		

Dette afsnit understøtter Livet på land ved at sætte mål for udvikling af naturområderne beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.